

Tallinna eesti- ja venekeelsete koolide suutlikkus luua positiivset õpikeskkonda

**Üle - Eestilise koolinoorte uuringu
materjalide põhjal**

**Ivi Proos
Iris Pettai
Mai Luuk
Luule Engel**

Sisukord

	Lk
Saateks	3
1. Uuringu korraldamisest	5
1.1. Valimi moodustamise põhimõtted	5
1.2. Küsitluses osalenud lapsevanemate iseloomustus	7
2. Hinnangud õpikeskkonnale: õpilased ja nende vanemad on koolidega rahul	10
3. Kooli tähtsad „teised“: õpilaste suhted klassijuhatajaga ja klassikaaslastega	12
4. Segaklassid eestikeelsetes koolides: uus mõõde rahvussuhetes	14
5. Eesti- ja venekeelsete noorte suhtlemismustrid	18
6. Hinnangud õpitulemustele ja õppimisega toimetulek	22
7. Õppimistingimused kodudes ja tundideks valmistumine	27
8. Matemaatika on koolipildi „raske teema“	30
9. Õpitulemused ja õpiabi vajadus	32
10. Eesti – ja venekeelsete noorte keelteoskus	34
11. Õpilaste tervislik seisund ja sellest tulenevad probleemid: kooliväsimus, koolistress, õpiraskused	36
12. Õpilaste riskikäitumise ja tõrjutuse aspekte Tallinna koolides	40
13. Lapsevanemad ja kooli valikud	43
14. Ettepanekud ja soovitusel	46
LISA 1. Tallinna üldhariduskoolide õpilaste ja nende vanemate küsitlusvalim	50
LISA 2. Uuringu tulemused tabelitena	51

Saateks

2010. aastal rakendunud uue põhikooli- ja gümnaasiumi seaduse (PGS) (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13332410>) mõte on anda põhikoolidele olulisem positsioon oma arengu ja tegevuste kavandamisel PGS-i elluviimiseks on koolide jaoks senisest olulisem kooli arengukavade koostamine. Arengukavadesse peavad koolid suutma lisada koolide arengu visioone. Visiooni loomine ja arengukava koostamine eeldavad teaduspõhiseid uuringuid ja analüüsi, mis annaksid koolidele täiendavat informatsiooni ja mõtestatud ning põhjendatud selgitusi koolidega seonduvatest probleemidest laiemas kontekstis, mis hõlmab ühiskonda tervikuna.

Koolide ja ühiskonna seotus ning vastastikune mõju saab analüüsida ja selgitada kahepoolses protsessis. Koolide mõju ühiskonnale ei ole üksnes hariduse kvaliteet ja teadmiste tase, mille õpilased omandavad. Koolid annavad õpilastele lisaks teadmistele ka sotsiaalseid oskusi. Oskust ühiskonnas toimuvaid olulisi arenguid analüüsida ja mõtestada ning võimet kiiresti muutuv ühiskonnas eduka kodanikuna toime tulla. Koolist saavad õpilased kaasa oskused pärast põhikooli või gümnaasiumit oma edasiõppimise valikuid ja tööalast karjääri iseseisvalt kujundada.

Seepärast on väga oluline, et koolide arengukavades, mida PGS tähtsustab, oleksid esiplaanile seatud ka õpilaste sotsiaalse suutlikkuse ja iseseisva kriitilise mõtlemise arendamine. Sellest on vähe kui koolide arengukavades lahendatakse vaid kitsalt koolide arenguga seonduvaid küsimusi.

PGS eeldab, et koolide arengukava koostamis- või planeerimisprotsessi käigus leiab kool vastuse järgmistele küsimustele:

- kus me oleme praegu (olemasoleva olukorra, situatsiooni, hetkesuundumuse kaardistamine)?
- kus me tahaksime olla teatud aja möödudes (visiooni loomine)?
- kuidas me jõuame soovitud olukorrani, tulemuseni (strateegia, meetmed, tegutsemisviis(id), -teed, otstarbeka ressursi kasutamise viisid)?
- milliseid konkreetseid samme on vajalik selleks teha (tegevuskava)?
- kuidas me oma tegevust mõõdame (seire, kontroll, tagasiside)?

Käesoleva analüüsi eesmärgiks on anda koolijuhtidele ja õpetajatele täiendavat informatsiooni üleriigilise uuringu põhjal. Samuti võib analüüs huvi pakkuda ärksamatele lapsevanematele. Uuringu käigus küsitleti 1008 õpilast vanuses 12 kuni 17 aastat ning 1008 sama perekonna lapsevanemat. Uuringu tulemused võimaldavad selgitada õpilaste hinnangute ja hoiakute põhjal, kuidas õpilased hindavad õpikeskkonda koolides ja millised on õpilaste ootused koolile. Millist abi ja tugisüsteeme õpilased vajavad, et õppimisega edukalt toime tulla. Lapsevanemate hoiakute analüüs võimaldab saada esindusliku ülevaate, milliseid vajakajäämisi kogevad lapsevanemad suhtluses kooliga ja kuivõrd lapsevanemad oskavad ja suudavad panustada oma laste õpisuutlikkusse.

2010. aasta uuringu andmete põhjal analüüsi koostamisel võrdlesime eesti- ja venekeelsete õpilaste hinnanguid Eestis ja Tallinnas. Analüüsi sihtrühmadena käsitlesime:

1. Eesti- ja venekeelseid õpilasi Eestis tervikuna
2. Eesti- ja venekeelseid õpilasi Tallinnas
3. Venekeelseid õpilasi Eestis lähtuvalt kolmest klassitüübist, kus venekeelsed õpilased õpivad

- 3.1. Venekeelsed õpilased eesti koolides
- 3.2. Venekeelsed õpilased vene koolide keelekümbeluse klassides
- 3.3. Venekeelsed õpilased vene koolide tavaklassides
4. Venekeelseid õpilasi Tallinnas kahes klassitüübis, kus nad õpivad
 - 4.1. keelekümbeluse klassides
 - 4.2. tavaklassides

Küsitletud õpilaste valim Tallinnas (235 õpilast, sealhulgas 117 venekeelset õpilast) ei võimaldanud eraldi analüüsida Tallinna eesti koolides õppivaid venekeelseid lapsi.

Klassitüübi eristamiseks oli küsitluse metoodikas küsimus õpilase vanematele, kes hindasid, millises klassi õpib nende laps, kes sattus küsitluse valimisse. Keelekümbeluse klassis õppimine on õppevorm, mida rakendatakse Eestis riikliku programmina – eesti keele kui teise keele paremaks omandamiseks. Tänapäevaks rakendavad peaaegu pooled Eesti muukeelsest koolidest keelekümbelusmetoodikat ning keelekümbeluskoolides ja lasteaedades õpib kokku 4300 last. Kümbelusklassides ja rühmades ületab eestikeelse õppe maht 50% õppe kogumahust. Eesti keelt õpitakse seda aktiivselt kasutades, sh erinevaid aineid õppides, lasteaias tegelustes osaledes. Keelekümbeluse eesmärgiks on võrdselt head oskused nii emakeeles kui ka eesti keeles (<http://www.hm.ee/index.php?046943>)..

Seisuga 11.09.2010 õppis Tallinna koolides kokku 39623 õpilast. Tallinnas on koole kokku: 66, sh eesti keelseid 41, vene keelseid koole 25. Eestikeelsetes koolides on õpilasi 24886 ja venekeelsetes koolides 14737.

1. Uuringu korraldamisest

1.1. Valimi moodustamise põhimõtted

Koolinoorte küsitluse viis 2010. aasta kevadel läbi sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll. Uuringu meetodika oli välja töötatud Eesti Avatud Ühiskonna Instituudi poolt, Saar Poll vastutas uuringu tehnilise läbiviimise eest. Küsitlus oli üleriigiline, kus suulise intervjuu vormis küsitleti 1008 õpilast vanuses 12-17 aastat ja 1008 lapsevanemat või hooldavat täiskasvanud leibkonnaliiget. Ühes leibkonnas küsitleti ainult üht last ja üht lapsevanemat või last hooldavat leibkonnaliiget.

Uuringu valimi moodustamisel kasutati stratifitseeritud kaheastmelist juhuvalikut. Esmased valikuühikud on valimipunktid (linnad-linnaosad, alevid, alevikud, külad) ja teisesed valikuühikud on vastajad.

Küsitlus viidi läbi 122 valimipunktis, intervjuerijate arv oli 110. Valimipunktide jaotus piirkondade lõikes vastas sealsele 12- 17 aastaste alaliste elanike jaotusele. Valimipunktid täpsusega kuni lähteaadressi tasandini valiti igas kihis (piirkonnas) eraldi asula suurusele (elanike arvule) proportsionaalse tõenäosusega. Valiku baasiks oli 12-17 aastaste Eesti alaliste elanike aadressloend (Rahvastikuregistri baas).

Leibkonna valikuks igas valimipunktis rakendati lähteaadressi meetodit, mis on reeglite kogum juhuslikult baasist valitud lähteaadressist edasiliikumise marsruudi, majade ja korterite valikuks. Kodude külastamine vastajate valikuks ja intervjuude läbiviimiseks toimus tööpäevadel õhtusel ajal (alates 18.00-st) ja nädalavahetusel sobival ajal päeva jooksul. Vastaja soovil võis intervjuu läbiviimiseks leppida kokku vastajale sobivama aja.

a. Meetod andmete kogumiseks.

Küsitlustöö viisid läbi professionaalse küsitlusfirma Saar Poll vastava koolituse saanud ja intervjuerimiskogemust omavad küsitlajad Eesti erinevates piirkondades.

Meetodina kasutati kahte ankeeti. Esimesele ankeedile vastasid kooliõpilased, vanuses 12-17 aastat ja teisele lapsevanemad (või kooliõpilast hooldavad täiskasvanud leibkonnaliikmed). Lapsevanem vastas küsimustele oma lapse kohta, õpilase ja lapsevanema vastustest moodustati üks ühtne andmebaas.

Küsitlusmeetodina kasutati näost näkku intervjuud.

Küsimused olid jagatud järgmistesse blokkidesse:

1. Laste sotsiaalne taust: mis tüüpi peres laps kasvab, vanemate haridustase ja positsioon, pere majanduslik toimetulek, turvalisus (kas on perevägivalda), võimalused õppimiseks ja enese arendamiseks
2. Laste positsioon koolis: õpiedukus, motivatsioon õppida, suhted klassikaaslastega ja õpetajatega, turvatunne koolis (kas on kooli vägivalda)
3. Laste vaba aja veetmine: sportimine, raamatute lugemine, kahjulikud harjumused suitsetamine, alkohol, narkootikumid)

4. Laste soovid, väärtused ja tulevikuperspektiivid
5. Missugused probleemid kõige kriitilisemad, kus nad kõrvalise abita hakkama ei saa?
6. Millised on lapse enda ootused ja abivajadused, et haridusteed jätkata ja elukutse omandada ?

b. Valimi iseloomustus sotsiaal-demograafiliste tunnuste alusel

Mudeli sotsiaal-demograafiliste tunnuste koostamisel on kasutatud rahvastikustatistika andmeid seisuga 01.01.2009. Mudeli ja saadud küsitlustulemi representatiivsuse võrdlemisel ilmnenu eristuste vähendamiseks kaaluti saadud tulemit kõigi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes.

Tabel 1.1. Sotsiaal-demograafilised tunnused.

	Mudel <i>protsent</i>	Saadud küsitlustulem <i>protsent</i>	Kaalutud küsitlustulem <i>protsent</i>
ELUKOHT			
Linn	63,0	63,3	63,0
Maa	37,0	36,7	37,0
SUGU			
Poisid	51,2	50,6	51,2
Tüdrukud	48,8	49,4	48,8
VANUS			
12.a.	14,5	14,8	14,5
13.a.	14,7	19,7	14,7
14.a.	15,2	15,2	15,2
15.a.	16,4	17,4	16,4
16.a.	19,2	17,9	19,2
17.a.	20,0	15,1	20,0
RAHVUS			
Eestlased	72,9	71,7	72,9
Mitte-eestlased	27,1	28,3	27,1
REGIOON			
Põhja-Eesti	33,5	33,7	33,5
Lääne-Eesti	13,8	13,9	13,8
Kesk-Eesti	12,5	12,6	12,5
Kirde-Eesti	10,9	10,8	10,9
Lõuna-Eesti	29,3	29,0	29,3

Allikas : Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Käesoleva uuringu raames küsitleti nii Tallinna eesti ja vene õppekeele koolide õpilasi kui ka nende õpilaste vanemaid. Küsitlus viidi läbi 2010. aasta märtsis ja hõlmas Eesti erinevates regioonides paiknevate koolide õpilasi ja nende vanemaid. Tallinna linnas täitis eestikeelse ankeedi 118 ning venekeelse ankeedi – 117 last ja lastevanemat. Põhilised lastevanemate küsitlusele vastajad olid emad, isade osatähtsus oli eestlastel 30% ja mitte-eestlastel 15%.

1.2. Küsitluses osalenud lapsevanemate iseloomustus

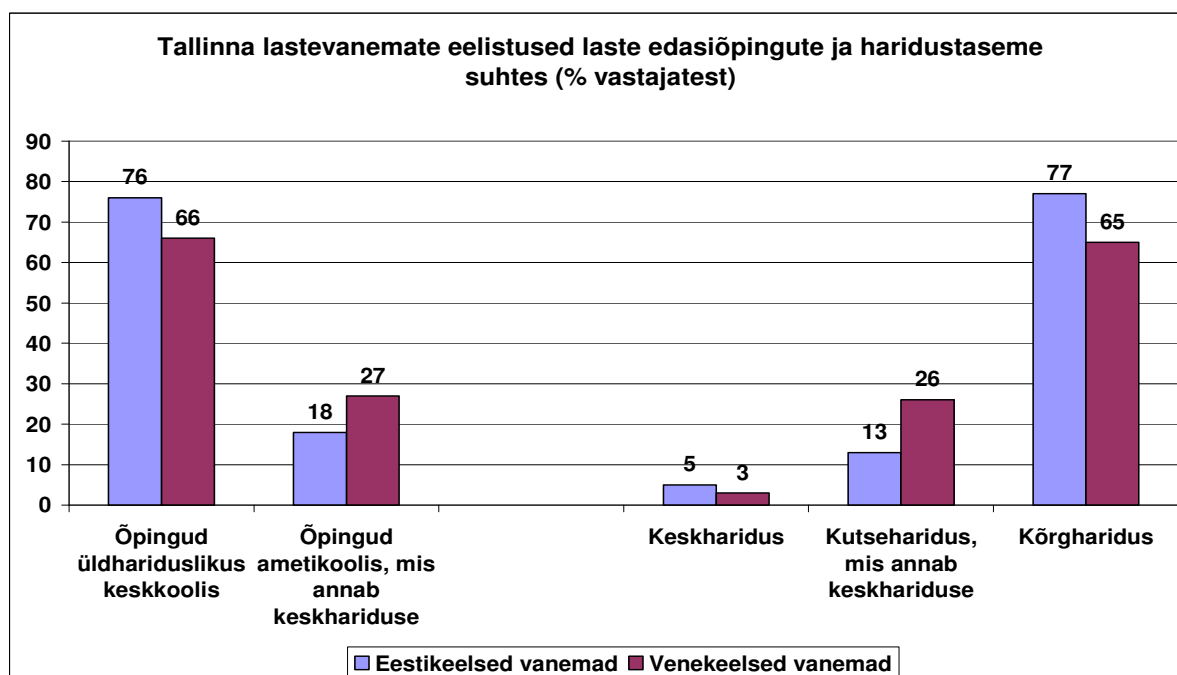
Küsitluses osalenud Tallinna õpilased pärinevad enamjaolt 3- ja 4-liikmelistest leibkondadest, kusjuures keskmisest suuremad, 5- ja enama liikmelised pered, on iseloomulikud pigem eestlastele. Sellest tulenevalt on ka eestlaste leibkondades rohkem alla 18-aastaseid lapsi. Perestruktuuri põhiline erinevus seisneb eestlastest lastevanemate peaaegu kolm korda suuremas vabaabielude osatähtsuses (26%) võrreldes mitte-eestlastega (10%). Subjektiivsed hinnangud abikaasade/elukaaslaste omavahelisele kooselule on üldjuhult positiivsed, vaid kümnendik partneritest märkis probleemset ja konfliktset suhet. Üksi last/lapsi kasvatavate vanemate (üksikvanemad, lahutatud, lesed) osatähtsus eestlaste ja mitte-eestlaste peredes oli peaaegu võrdne, moodustades viiendiku kõigist leibkondadest.

Vanemate vanuseliselt jaotuselt on alla 40-aastaseid ja üle 40-aastaseid enam-vähem võrdselt, kusjuures eestlaste puhul on üle 40-aastaseid lapsevanemaid mõnevõrra rohkem (58%). EV kodanikke on mitte-eestlastest lastevanemate seas 63%. Küsitlustulemused näitavad, et paljudel juhtudel võib vanemate EV kodaniku staatus olla määravaks teguriks venekeelse lapse õppima asumisel eestikeelses kooli. Ilmselt on kooli valikul siiski enim määravamaks teguriks kooli lähedus elukohale. Kuid siinjuures ei ole vähemtähtis ka asjaolu, et vene õppekeelega üldhariduskooli (sh põhi ja lasteaed-algkooli) on Tallinnas eesti õppekeele koolidega võrreldes peaaegu kaks korda vähem – vastavalt 22 ja 42. Küsitletud vene-keelsetest õpilastest õppisid Tallinna venekeelsetes koolides 51%, eesti keele süvaõppega venekeelsetes koolides - 21%, keelekümbelusega vene koolides - 17% ja eestikeelsetes koolides - 11%.

Tallinna lastevanemate haridustase on rahvuse järgi küllaltki erinev ja seda eriti kõrghariduse osas. 42%-l eestlastest ja kolmandikul mitte-eestlastest on kõrgharidus. Kui eestlastel on üldjuhul kõrgem haridustase, paistavad mitte-eestlastest lapsevanemad pigem silma kutsekeskhariduse suurema osatähtsusega. See avaldab eeldatavasti ka märkimisväärset mõju venekeelsete lastevanemate eelistustele laste edasiõpingute suhtes pärast põhikooli ja üldisele oodatavale haridustasemele.

Venekeelsed lastevanemad, seda nii Tallinnas kui tervikuna Eestis, on orienteeritud eestlastest enam laste ametikoolis õppimisele ja kutsekeskhariduse omandamisele (Joonis). Seda on kinnitanud ka Eestis varem läbi viidud uuringud (Pavelson 1999)¹. Põhjuseks eeskätt see, et paljude kutseharidusega vanemate eelistuseks on, et lapsed omandaksid konkreetse eriala, millega on tööturul võimalik tööd leida, kusjuures eelistatakse ka nn nõukogude-aegseid traditsioonilisi töölikutselasi (elektrikud, metallitöötledajad jt. oskustöölised).

¹ Pavelson, Marje. Kutseharidus kui karjääri lähtepunkt. Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus, 1999.

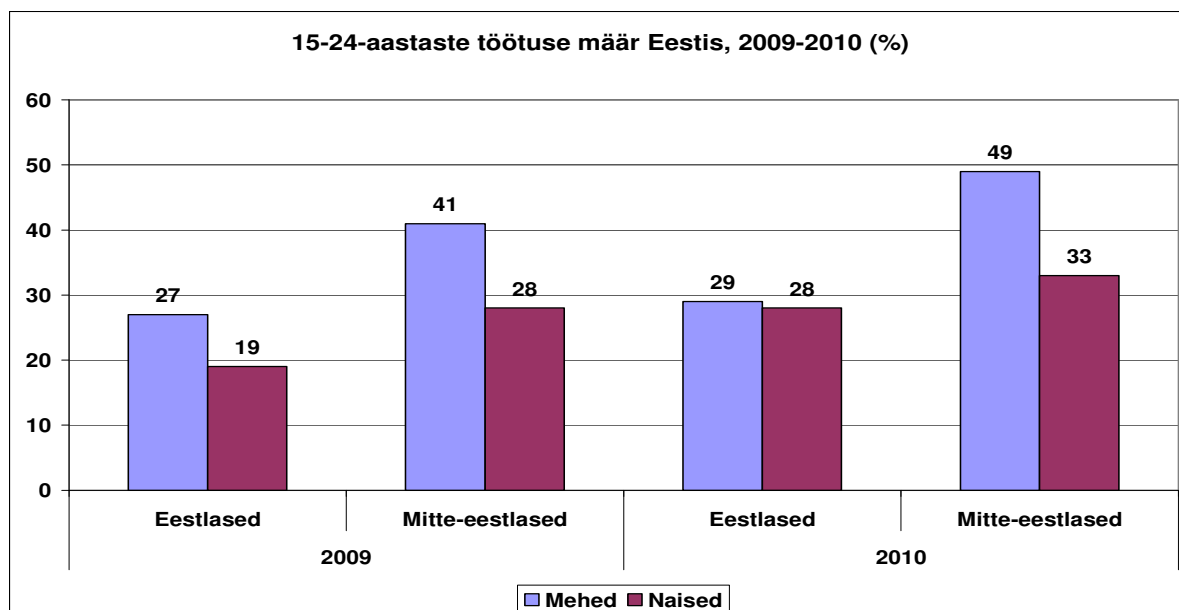
Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Võrreldes mitte-eestlastega, on eesti lastevanemad enam orienteeritud laste kõrghariduse omandamisele. Sama trend on tajutav ka eesti õppekeelega koolides õppivate mitte-eestlaste puhul, kes on oma rahvuskaaslastest enam orienteeritud laste kõrghariduse omandamisele.

Enamiku venekeelsete lastevanemate kutseharidusele orienteerituse põhjuseks võib olla ka see, et Eestis kõrghariduse omandamine eeldab mitte-eestlaselt head eesti keele oskust, mida vene õppekeelega üldhariduskoolid ei suuda ka tänasel päeval veel täielikul määral kindlustada. Kuna üliõpilaste seas on aasta-aastalt õpingute katkestajate arv suurenenud, on üheks ülikoolist väljalangemise põhjuseks lisaks üliõpilaste täiskohaga töötamisele ka ebapiisav riigikeeleoskus, mis takistab oluliselt heade õpitulemuste saavutamist. Tihtilugu koostavad mitte-eestlastest üliõpilased oma bakalaureusetöö pigem inglise kui eesti keeles.

Analüüsid viimati avaldatud tööjõu-uuringu andmeid nähtub, et 15-24-aastaste noorte tööhõiveprobleemid on võrreldes 2009.aastaga Eestis veelgi pingelisemaks muutunud ja seda eriti rahvustunnuse taustal (Joonis 1.2). Uuringutulemuste põhjal võib väita, et ligikaudu pooled 15-24-aastased mitte-eestlastest noormehed olid 2010.aastal ilma tööta. Ka eestlastest noorte töötuse määr on murettekitav – 30% eesti rahvusest noormeestest ja neidudest on töötud.

Selle põhjustena on esikohal majanduskriisist tulenevad järelmid (töökohtade vähesus ja uute töökohtade aeglane juurdevool), aga ka kindlasti Eesti tänase haridussüsteemi mittevastavus kaasaegsetele tööturunõudmistele, koolikatkestajate (põhikool, gümnaasium, kõrgkool) järjest suurenev osatähtsus, karjäärinõustamistegevuse vajalikkuse alahindamine hariduse juhtimisel, lastevanemate teadmatuse/oskamatus tööturul orienteeruda ja lapsi suunata ning noorte kõrged ja tihtilugu põhjendamatud ootused (huvitav ja hästimakstud töö, töökohaga kaasnevad soodustused jmt.) tulevaste töökohtade suhtes.

Allikas: Statistikaamet

Käesolev uuring viidi läbi 2010.aasta märtsikuus, töötuse kõrgharil. Töötuid oli mõnevõrra rohkem vene õppkeelega tavakoolis käivate laste peredes. Sellest hoolimata, et töötuid oli küsitletud lastevanemate seas suhteliselt vähe – 14%-l eesti keelt kõnelevatest ja

15%-l vene keelt kõnelevatest lastest oli küsitlusperioodil ema või isa tööt, neljandik lastevanematest hindas oma majanduslikku olukorda keeruliseks ja märkis, et nad saavad endale lubada ainult esmaseid toidu- ja tööstuskaupu. Samas märkis 28% eesti ja 16% mitte-eesti lastevanematest seda, et nad elavad üsna lähedalt. Rohkem kui 50% oli aga neid, kes väitsid end enam-vähem toime tulevat.

Leibkondade netosissetulekute võrdlus ühe leibkonnaliikme kohta kuus näitab vene keelsete perede mõnevõrra madalamaid sissetulekuid – kuni 4000 kroonist sissetulekut märgib 41% eestlaste ja 51% mitte-eestlaste leibkondadest. Samas piirab eestlaste ja mitte-eestlaste sissetulekute põhjal adekvaatsete järelduste tegemist nii väikesemahuline küsitlusvalim kui ka see, et koguni 27% vene keelt kõnelevatest vastajatest keeldus oma leibkonna sissetulekut käesolevas uuringus avalikustamast. Küsitlustulemused näitasid, et praktiliselt oli kõigil lastevanematel võetud kas pangalaen või liising. Esikohal oli eluasemelaen (kolmandikul kõigist vastajatest), sellele järgnes autoliising (keskmiselt 26%-l vastajatest, eestlastel rohkem, mitte-eestlastel vähem) ja tarbimislaen (17%). Kiiralaenu ja SMS-laenu võtmisel osutusid eestlased mitte-eestlastest aktiivsemateks.

2. Hinnangud õpikeskkonnale: õpilased ja nende vanemad on koolidega rahul

Õpilaste hinnangute selgitamiseks kasutasime tüüpilist rahulolu skaalat, kus rahulolu hinnang kajastus vastustes „väga rahul“ ja „üldiselt rahul“ ning rahulolematuse hinnang samuti vastustes „üldiselt rahulolematu“ ja „täiesti rahulolematu“.

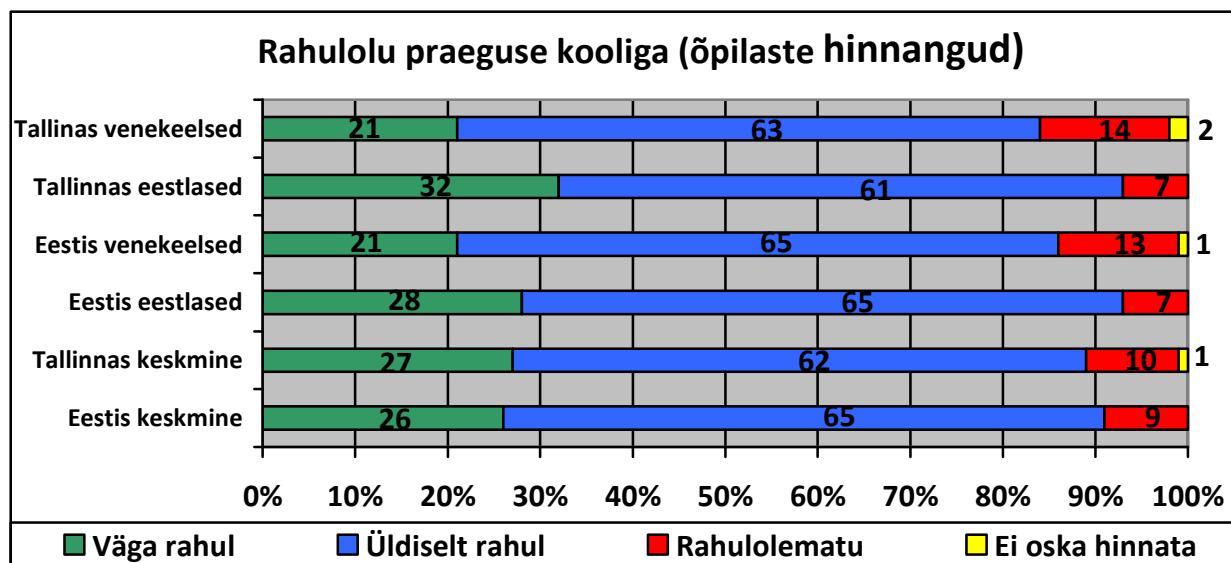
Tabel 2.1. Rahulolu praeguse kooliga (õpilaste hinnangud)

Õpilaste rahulolu oma kooliga	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
Väga rahul	26	27	28	21	32	21
Üldiselt rahul	65	62	65	65	61	63
Rahulolematu	9	10	7	13	7	14
Ei oska hinnata	...	1	...	1	...	2
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Peamiseks tendentsiks, millele tähelepanu juhime, on 12 kuni 17 aastaste õpilaste kõrge rahulolu kooliga, kus nad õpivad. Kõikidest õpilastest on vaid 7% kuni 14% rahulolematud oma kooliga. Keskmiselt neljandik kõikidest õpilastest hindab oma kooli maksimaalse vastusevariandiga „väga rahul“. Kõrget rahulolu oma kooliga saab interpreteerida kui positiivset eelhäälestust kooli hindamisel. Õpilaste rahulolu oma kooliga ei seostu õpilaste vanusega ega sooga. Kõikides sotsiaalsetes gruppides on kooliga rahulolu kõrge.

Eesti- ja venekeelsete õpilaste hinnangute võrdlemine näitab, et venekeelsete õpilaste seas on kooliga rahulolematuid peaaegu kaks korda enam kui eesti õpilaste hulgas. Samasugune tendents iseloomustab ühtviisi Tallinna õpilasi ja õpilasi Eestis keskmiselt. Kõige enam on oma kooliga rahul Tallinna eesti koolide õpilased. Ligi kolmandik (32%) eesti koolide õpilastest on kooliga „väga rahul“. Samas on kõige enam rahulolematuid õpilasi Tallinna venekeelsete koolide õpilaste seas.

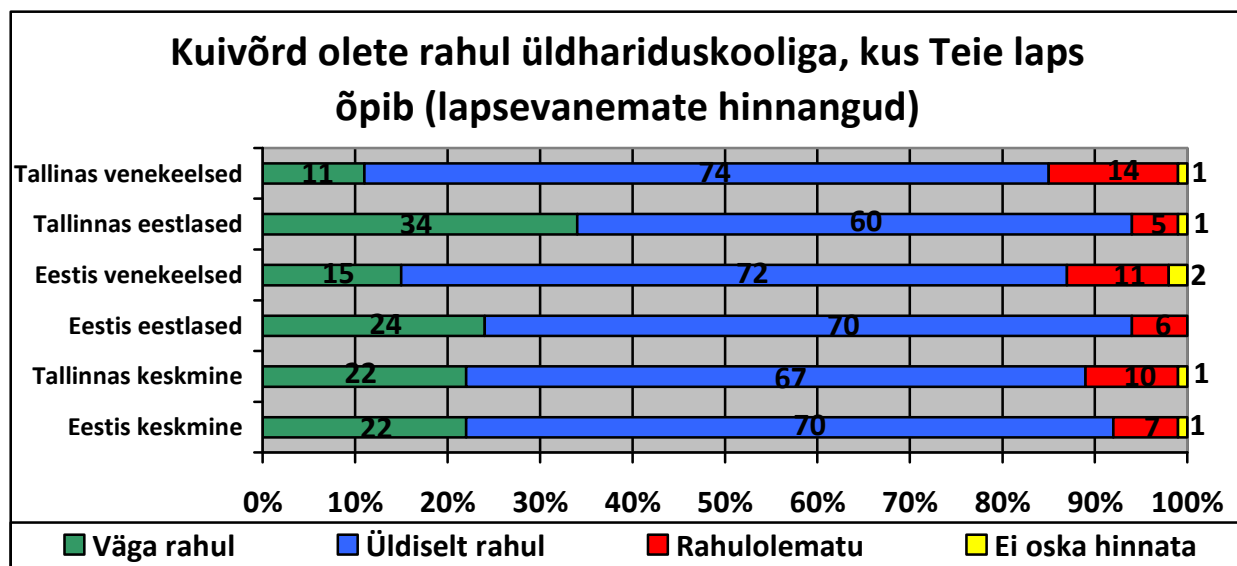
Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Hinnangu koolile andsid ka küsitletud lapsevanemad. Vanemad hindasid kooli, kus õpib nende laps, kes oli sattunud küsitluse valimisse.

Tabel 2.2. Kuivõrd olete rahul üldhariduskooliga, kus Teie laps õpib (lapsevanemate hinnangud)

Õpilaste vanemate rahulolu kooliga	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
Väga rahul	22	22	24	15	34	11
Üldiselt rahul	70	67	70	72	60	74
Rahulolematu	7	10	6	11	5	14
Ei oska hinnata	1	1	...	2	1	1
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Õpilaste vanemate hinnangute analüüsil võiks esile tuua samasuguse tendentsi kui õpilaste puhul. 12 kuni 17 aastaste õpilaste *vanemate rahulolu oma laste koolidega on kõrge*. Vaid 5 kuni 14% vanematest on kooliga rahulolematud.

Sarnaselt õpilastega on eestlased oma laste koolidega enam rahul kui venekeelsete laste vanemad. Kõige suuremad erinevused on tallinlaste hinnangutes. Kooliga on Tallinnas „väga rahul“ 34% eestlastest ja 11% venekeelsetest vanematest (erinevus kolm korda). Sama palju on vahe ka rahulolematutes kooliga. Tallinna eestlastest on rahulolematuid 5% ja venekeelsetest 14%. Ka siin on erinevus kolm korda.

Raske on üheselt seletada *venekeelsete vanemate kriitilisemat hoiakut koolide suhtes* võrreldes eestlastega. Võib eeldada, et venekeelsete laste vanemate ootused koolidele on suuremad, samuti võivad vanemate hinnanguid mõjutada hirmud, mis seonduvad venekeelsete gümnaasiumide üleminekuga 60% eestikeelsele õppele järgmisest õppeaastast. Eesti venekeelne meedia on ülemineku suhtes kriitiliselt meelestatud ning kujundab õpilaste vanemate hoiakuid ja süvendab

vanemate hirne. Õpilaste vanemad ei ole kindlad, kas vene koolid üleminekuga edukalt hakkama saavad ning see tekitab vanemates ebakindlust ja võib kriitilisemat hoiakut mõjutada.

Kõik see ei muuda aga peamist tendentsi, eesti- ja venekeelsete lapsevanemate positiivset suhtumist ja kõrget rahulolu koolidega, kus nende lapsed õpivad. Lapsevanemate positiivne eelhäälestus koolide suhtes on kahtlemata heaks eelduseks lapsevanemate ja koolide koostööks. Aktiivsemat koostööd koolide ja lapsevanemate vahel eeldab ka uus PGS. Eelkõige laste puudumiste osas, kus lapsevanematel on kohustus koole teavitada oma laste puudumisest ja koolid omalt poolt on kohustatud hoidma kontakte kodudega ja selgitama põhjuseid õpilaste puudumiste kohta.

3. Kooli tähtsad „teised“: õpilaste suhted klassijuhatajaga ja klassikaaslastega

Koolimeeleolu mõjutavad õpilaste head ja usaldusväärsed suhted klassijuhatajaga ja klassikaaslastega. Küsitluses hindasid õpilased oma suhteid klassijuhatajaga, mõõtsime seda „usalduse“ parameetri abil. Kooli suhtluskeskkonda iseloomustame veel mitmete indikaatorite abil (kiusamine klassis ja koolis, õpetajate ebaõiglus jm). Järgnev tabel iseloomustab õpilaste suhtumist klassijuhatajasse. Klassijuhataja usaldamine on oluline parameeter seetõttu, et kujundab avatud suhtluse õpilase ja klassijuhataja vahel. Klassijuhataja usaldusväärsus loob eeldusi, et täiskasvanuteni jõuab info probleemidest ja konfliktidest klassis ja õpilaste vahel. Kui õpilased ei usalda oma klassijuhatajat, ei saa ka eeldada, et oleks võimalik ennetada konflikte ja kriitilisi olukordi, mis klassis ja koolis paratamatult tekivad.

Tabel 3.1. Kuidas on Sinu suhted klassijuhatajaga? Kas usaldad klassijuhatajat (õpilaste hinnangud)

Klassijuhataja usaldamine	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis vene-keelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas vene-keelsed
Usaldan klassijuhatajat	65	61	68	56	63	59
Eriti ei usalda	26	26	24	31	24	28
Üldse ei usalda	6	8	5	9	7	9
Ei oska hinnata	3	5	3	4	6	4
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Üle-Eestilise üldtendentsina võib välja tuua, et keskmiselt 2/3 õpilastest usaldavad oma klassijuhatajat ja kolmandik vastajatest klassijuhatajat ei usalda. Kuidas sellist proportsiooni hinnata? Esmalt on positiivne, neid õpilasi kes oma klassijuhatajat usaldavad on kaks korda enam kui õpilasi, kes oma klassijuhatajat ei usalda. Samas tuleb tõdeda, et kolmandik õpilastest suhtuvad oma klassijuhatajasse eelarvamusega, ei usalda klassijuhatajat. Mis tähendab, et kolmandiku õpilaste jaoks ei ole klassijuhataja partner, ehk inimene, kellega õpilased saavad oma

kooliprobleeme rahuliku südamega arutada. Usalduse temaatika õpilaste ja õpetajate vahel, ennekõike klassijuhatajate usaldamine, on kindlasti see valdkond, mida tuleks põhjalikumalt uurida ja analüüsida. Õpilaste negatiivne suhtumine klassijuhatajasse kandub kindlasti osaliselt üle ka õpilaste vanematele. Vanematel võivad tekkida negatiivsed hoiakud oma laste klassijuhatajatesse üksnes selle kommunikatsiooni tõttu, mis on õpilaste ja nende vanemate vahel. Kui õpilase vanemad isiklikult lapse klassijuhatajat ei tea ega tunne, võivad tekkida põhjendamatud eelarvamused, et klassijuhataja ei ole usaldusväärne.

Sellest tulenevalt on väga oluline klassijuhatajate aktiivsus saavutamaks kontakte õpilaste vanematega. Eelkõige nende õpilaste vanematega, kellel on probleeme õppimisega või puudumistega ja kes on sagedamini konfliktised.

Venekeelsed lapsed usaldavad oma klassijuhatajat vähem kui eestlased. Oluline erinevus on eestlaste ja venekeelsete laste vahel kui analüüsime Eesti keskmiseid hinnanguid. Eestlastest usaldavad oma klassijuhatajat 68% õpilastest ja venekeelsetest õpilastest usaldavad klassijuhatajat 56% vastajatest. Tallinna koolides õppivate eestlaste ja venekeelsete õpilaste hinnangutes oma klassijuhatajale nii suuri erinevusi ei ole.

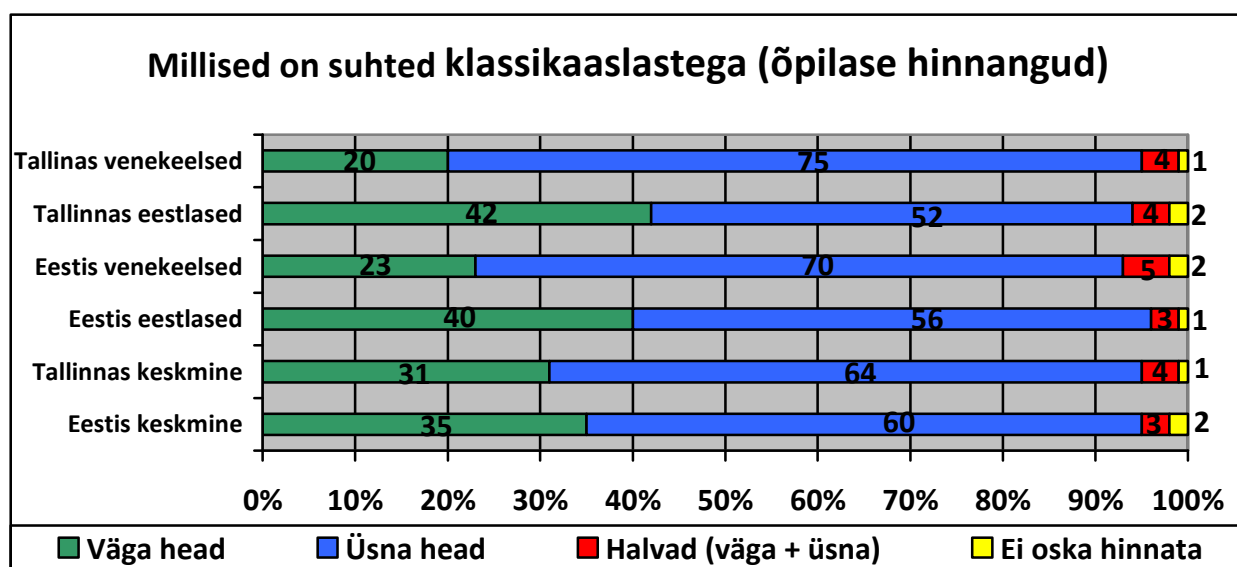
Õpilaste suhtumist oma klassijuhatajasse mõjutavad kindlasti ka erinevad suhtlemismustrid eesti- ja venekeelsetes koolides. Venekeelsete õpilaste hinnangud oma klassijuhatajale erinevad, sõltuvalt kooli ja klassi tüübist, kus laps õpib. Venekeelsed lapsed, kes õpivad eesti koolides usaldavad oma klassijuhatajat sagedamini kui keelekümluse klasside ja venekeelse kooli tavaklasside õpilased. Klassijuhatajat peavad usaldusväärseks vastavalt 66%, 58% ja 52% venekeelsetest õpilastest üle Eesti. Seega kui venekeelne laps õpib eesti koolis, usaldab ta oma klassijuhatajat enam kui vene koolide õpilased. Eesti koolides õppivate venekeelsete laste usaldushoiakud klassijuhataja suhtes on sarnased eestlaste hoiakutega. Eestlastest usaldavad oma klassijuhatajat 68% õpilastest ja eesti koolis õppivatest venekeelsetest lastest 66%.

Suhteid klassikaaslastega hindavad õpilased positiivseteks.

Tabel 3.2. Millised on suhted klassikaaslastega (õpilaste hinnangud)

Suhted klassikaaslastega	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
Väga head	35	31	40	23	42	20
Üsna head	60	64	56	70	52	75
Halvad (väga + üsna halvad)	3	4	3	5	4	4
Ei oska hinnata	2	1	1	2	2	1
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Eesti koolide 12 kuni 17 aastastest õpilastest peab vaid tühi vähe, 3%–5% vastajatest oma suhteid klassikaaslastega halvaks. Õpilaste omavahelise suhtluse kliimat on mõtet analüüsida diferentseerides vaid hinnangute skaala positiivset poolt, vastuseid „väga head“ ja „üsna head“ suhted klassikaaslastega.

Eesti – ja Tallinna koolide õpilaste keskmised hinnangud suhetele klassikaaslastega oluliselt ei erine. Väga headeks hindavad oma suhteid klassikaaslastega 35% kõikidest Eesti õpilastest ja 31% Tallinna koolide õpilastest. Eesti õpilaste ja venekeelsete õpilaste hinnangute positiivne osa erineb aga oluliselt. Eestlased hindavad oma suhteid klassikaaslastega väga headeks märksa sagedamini kui venekeelsed õpilased. See tendents on ühesugune nii Eestis keskmiselt kui Tallinnas. Tallinna õpilaste hinnangud erinevad kõige enam. Tallinna eestlastest hindab suhteid väga heaks 42% ja venekeelsetest õpilastest 20%.

Iseenesest on need trendid raskesti seletatavad, kuna üldjuhul oleme harjunud mõtlema, et venekeelsed inimesed on avatumad ja suhtlevad vahetumalt, võrreldes eestlastega. Õpilaste hinnangutes aga tundub suhtluse muster teistsugune. Eesti õpilased hindavad paremaks oma suhteid klassikaaslastega ja usaldavad enam oma klassijuhatajat kui venekeelsed õpilased.

4. Segaklassid eestikeelsetes koolides: uus mõõde rahvussuhetes

Pärast Eesti taasiseseisvumist 1991.aastal kui integratsiooni teema Eesti sotsiaalelus „päevakorda“ kerkis, on üheks kujutluseks olnud mõte koolidest kus eksisteerivad kõrvuti eesti ja venekeelsete õpilaste klassid. Samas need klassid on monorahvuslikud, eesti õpilaste ja venekeelsete õpilaste klassid rangelt lahus. Eesti ja venekeelsete õpilaste klassid paralleelselt ühes koolis, sellisest koolitüübist ei ole kujunenud levinud koolivarianti. Segakoolid on Eestis pigem harvaks erandiks kui levinud kooli tüübiks.

Praktiline elu on aga viimase 20 aasta jooksul kujundanud uue trendi - segaklassid eesti koolis. Erinevatel põhjustel on venekeelsed vanemad hakanud panema oma lapsi eesti koolidesse ja uueks klassivormiks on kujunenud segaklassid eesti koolides, kus venekeelsed õpilased õpivad koos eestlastega ja kogu õppetöö on eesti keeles.

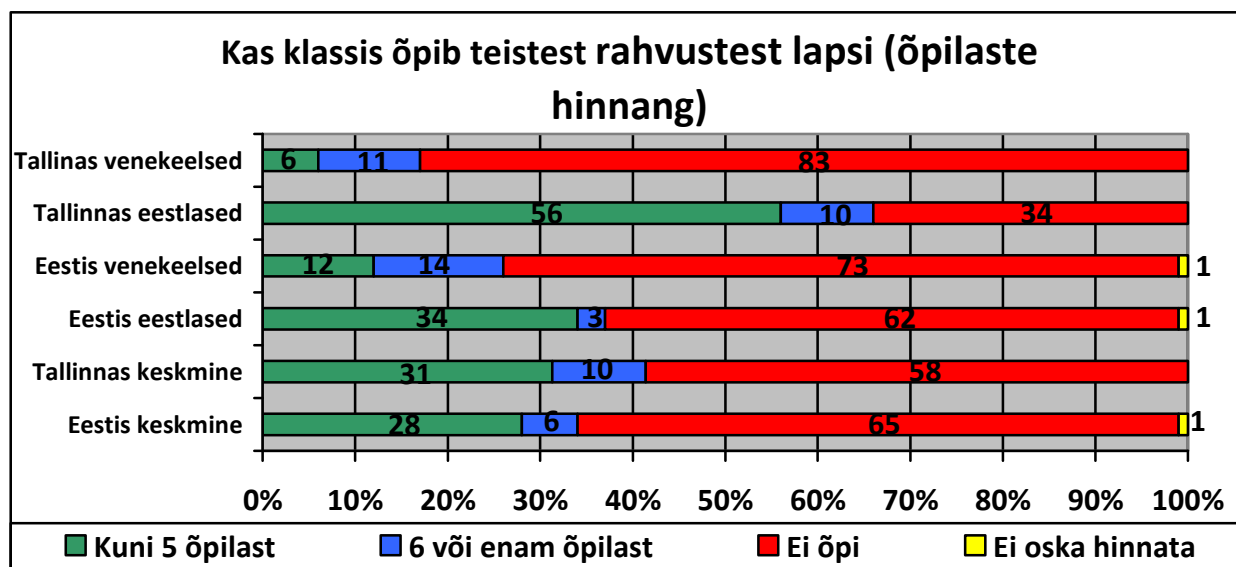
Uuringus analüüsimise mitmete valdkondade ja probleemide puhul venekeelsete õpilaste hinnanguid sõltuvalt kooli- ja klassitüübist, kus venekeelsed õpilased õpivad. Kuna uuring, mille põhjal on koostatud käesolev analüüs oli üle Eestiline esindusliku valimiga uuring, on võimalik venekeelsete 12 kuni 17 aastaste õpilaste seas eristada kolm õpilaste rühma. Esiteks, eesti koolides õppivad venekeelsed õpilased, teiseks vene koolide keelekümblusklasside õpilased ja kolmandaks vene koolide tavaklasside õpilased.

Tabel 4.1. Kas Sinu klassis õpib muust rahvusest lapsi (õpilaste hinnang)

Muust rahvusest õppijad klassis	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
Jah, kuni 5 õpilast	28	31	34	12	56	6
Jah, 6 või enam õpilast	6	10	3	14	10	11
Ei õpi teistest rahvusest õpilasi	65	58	62	73	34	83
Ei oska hinnata	1	...	1	1	...	...
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Ankeedis esitasime õpilase küsimuse, kas sinu klassis on „muust rahvusest“ õpilasi. Interpreteerime vastuseid aga nii, et muust rahvusest õpilased on eelkõige eestlased või venekeelsed õpilased. Kindlasti on eesti koolide segaklassides lisaks vene rahvusest õpilastele ka ukraina või valgevene päritolu õpilasi. Uuringu valim (1008 vastajat) ei võimaldanud analüüsida eraldi kõiki väiksemate rahvusrühmade esindajaid. Käsitlesime neid analüüsis kui „venekeelseid vastajaid“.

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Eestis keskmiselt õpib segaklassides 1/3 õpilastest (34%) ja monorahvuslikes klassides 2/3 õpilastest vanuses 12-17 aastat. Eesti keskmisega võrreldes on Tallinnas segaklassides õpilasi enam, 41% tallinlastest õpib segaklassides.

Kuna segaklassid on eesti koolides, siis õpib eestlasi segaklassides enam kui venekeelseid lapsi. Väga olulised erinevused on Tallinna koolides. Tallinna eestlastest õpib segaklassides 2/3 (66%) kõikidest õpilastest ja vaid kolmandik eestlastest õpib klassides, kus ei ole muust rahvusest õpilasi. Segaklassides õppivatest Tallinna eestlastest õpib enamik klassides kus on kuni 5 muukeelset õpilast (56% vastajatest) ja vaid 10% Tallinna eestlastest õpib klassides, kus on 6 või enam muukeelset õpilast.

Venekeelsetest tallinlastest õpib segaklassides vaid 17% õpilastest (Eestis keskmiselt 26% venekeelsetest õpilastest). Üks põhjus on kindlasti selles, et Tallinnas on tugevad vene koolid ja venekeelsetel õpilastel on valikuvõimalus. Tallinna venekeelsed õpilased ei ole sundvalikute ees nagu väiksemates Eesti linnades, kus venekeelseid koole on vähe või neid ei ole õpilaste puudumise tõttu enam üldse.

Venekeelsete noorte poolt vaadates võib segaklassides õppimist käsitleda tugeva kohandumisena. Esmalt on raske õppida kõiki aineid eesti keeles, teiseks eeldab eestlastega koos õppimine ka kultuurilist kohandumist eesti koolide tavade ja harjumustega.

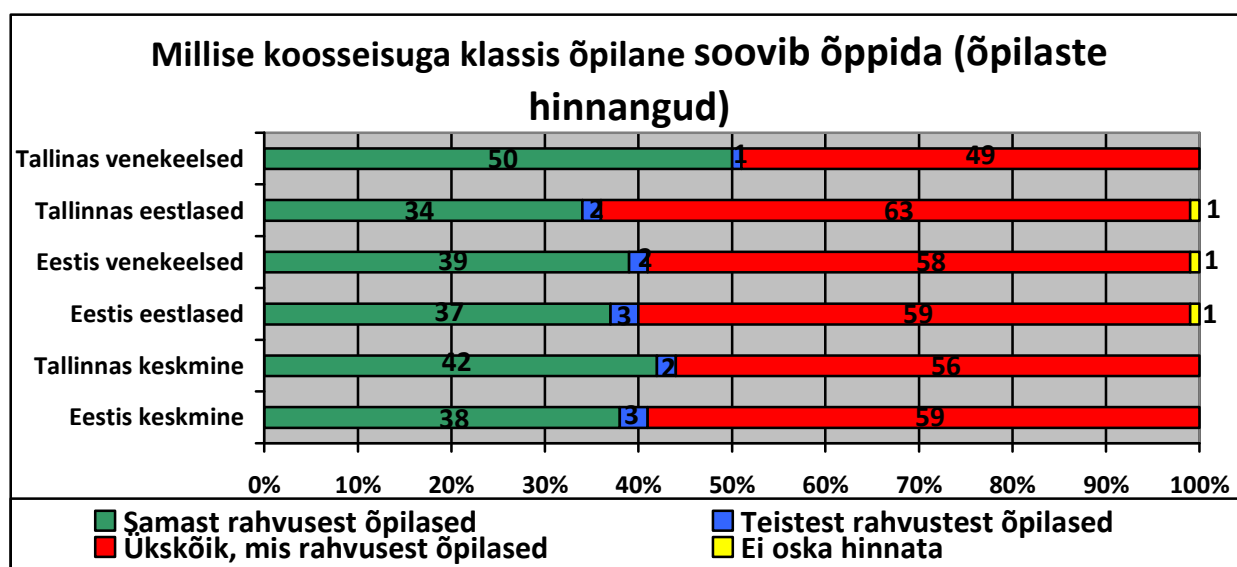
Eesti õpilaste seisukohalt vaadates on segaklassis õppimine üha enam levimas ja eestlaste ja venelaste koosõppimine annab kindlasti ka eesti noortele täiesti uue kogemuse ning eesti- ja vene noorte suhtlusringkonnad põimuvad üha enam.

Lisaks olukorra fikseerimisele ja segaklassides õppivate laste osakaalu selgitamisele, palusime vastajaid hinnata oma suhtumist segaklassidesse

Tabel 4.2. Millise koosseisuga klassis Sa kõige meelsamini õpiksid (õpilaste hinnangud)
(Hinnangud %-s)

Õpilaste suhtumine segaklassidesse. Õpiksid ...	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis vene-keelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas vene-keelsed
Klassis, kus on vastajaga samast rahvusest õpilased	38	42	37	39	34	50
Klassis, kus on ka teistest rahvustest õpilased	3	2	3	2	2	1
Ükskõik, millisest rahvusest lapsed ühes klassis õpivad	59	56	59	58	63	49
Ei oska hinnata	...	...	1	1	1	...
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Uuringu tulemustest selgub, et õpilaste peamine hoiak segaklassides õppimise suhtes on neutraalne. Õpilastele on ükskõik, millisest rahvusest lastega nad ühes klassis õpivad. Tähtsusetult järgmine suhtumine on nn. „monoklasside eelistus“ ehk õpilased sooviksid õppida ühes klassis vaid samast rahvusest õpilastega. Kõige enam eristuvad Tallinna koolide eestlased ja venekeelsed õpilased. Tallinna eestlastel on kõige sagedamini neutraalne suhtumine segaklassidesse ja Tallinna venekeelsed õpilased eelistavad kõige sagedamini ühest rahvusest õpilasi.

Tendentsiks on tegeliku olukorra mõju hoiakute kujunemisele. Tallinna eestlased õpivad teistest sagedamini segaklassides ja Tallinna eestlased suhtuvad segaklassidesse kõige neutraalsemalt võrreldes teiste sotsiaalsete rühmadega. Erinevat hoiakute trendi kannavad Tallinna koolide venekeelsed õpilased, kes õpivad segaklassides teistest harvemini ja tahaksid sellise olukorra jätkumist kõige enam. Tallinna venekeelsete õpilaste eelistuseks on monorahvuselised klassid sagedamini kui teistel õpilaste rühmadel.

Järgnev analüüs annab sotsioloogilise uuringu põhjal saadud pildi, millistes klassitüüpides õpivad venekeelsed õpilased Eestis ja Tallinnas. Et olla kindel tulemuste täpsuses, küsisime ankeedis lapsevanematelt hinnangut, millist tüüpi klassis õpib tema laps, kes sattus küsitluse valimisse.

Tabel 4.3. Venekeelsete õpilase elukoha ja klassitüübi seosed (lapsevanemate hinnangud)
(Hinnangud %-s)

Õpilase elukoht	Venekeelsed õpilased õpivad ...			
	Eesti koolis õppijad	Keelekümbluse klassis õppijad	Tavalises klassis õppijad	Kokku
Tallinn	11	38	51	100
Narva + Kohtla-Järve + Sillamäe + Jõhvi	12	27	61	100
Mujal Eestis	17	34	49	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Rühmitasime kõik venekeelsed õpilased kolme gruppi, Tallinna koolide õpilased, Kirde-Eesti linnades õppivad noored ja mujal Eestis õppivad noored.

Uuringu andmetel õpivad 12-17 aastased venekeelsed noored kõige sagedamini vene kooli tavalises klassis. Tallinnas ja teistes Eesti piirkondades on tavaklassides venekeelseid noori 51% ja 49% kõikidest noortest. Kirde-Eesti linnades õpib vene noori tavaklassides teistest enam, 61%.

Võime üldistusena välja tuua venekeelsete õpilaste kolm kohandumisstsenaariumi sõltuvalt koolist ja klassitüübist kus venekeelsed noored õpivad.

1. TAVAKLASS, ehk venekeelne kool ilma eesti keele süvaõppeta. Õppimine venekeelses keskkonnas. Kindlasti on tavaklassis kergem õppida, eesti keele õppimiseks peab vähem pingutama. Samas võib põhikoolis tekkida ebakindlus tuleviku suhtes, kas õpilane suudab omandada eesti keele sellisel tasemel, mis võimaldaks edukalt jätkata õpinguid gümnaasiumis, kus 60% ainetest tuleb omandada eesti keeles. Seega võiks tavaklassis õppijate kohandumismustri võtta kokku: ***Kergem õppida, kuid ebamäärasus tuleviku suhtes***
2. KEELEKÜMBLUS, ehk õppimine venekeelse kooli eesti keele süvaõppega klassis. Nimetame seda venekeelsete õpilaste gruppi oma analüüsis „keelekümbled“. Me ei erista varajast- ja hilist keelekümbeluse õpet, kuna uuringu valim (1008 õpilast vanuses 12 kuni 17 aastat) ei võimalda sedavõrd detailset analüüsi. Keelekümblejatel on kindlasti raskem õppida kui tavaklasside õpilastel. Lisaks aineõppele tuleb märksa suuremas mahus tegeleda eesti keele süvaõppega. Keelekümblejate kohandumismustrit võiks iseloomustada: ***Raskem õppida, keel ja aine korraga, eesti keele oskus on hea, piisav eestikeelses keskkonnas võrdselt eestlastega hakkama saada. Eesti ja vene keele vabalt valdamine + inglise keel kolmanda keelena***
3. EESTI KOOL, ehk venekeelne õpilane eestikeelses koolis. Väga raske õppida, kõik ained eesti keeles. Eesti koolis õppimine eeldab eesti keele tuge kodus, ehk väga tähtis on õpilase vanemate eesti keele oskus. Võõras kultuurikeskkonnas (eesti lastega pidevalt koos) raskem kohaneda, eeldab õpilastelt head suhtlusvõimet ja väga head eesti keele oskust. Juba kooli ajal lülitumine eestlaste suhtlusvõrgustikesse. Vene keele oskus, eriti kirjakeele oskus ei küündi keelekümbeluse klassides õppivate venekeelsete noorte tasemini. Võib väheneda kontakt venekeelse kogukonnaga ja võivad nõrgeneda seosed venekeelsete suhtlusvõrgustikega. Kohandumismustri iseloomustus: ***Väga raske õppida, eeldab keeleõppe tuge kodus, vene keele oskus võib halveneda, varajane sisenemine eestlaste suhtlusvõrgustikesse***

5. Eesti- ja venekeelsete noorte suhtlemismustrid

Järgnevalt analüüsime kuivõrd segaklassid eesti koolides on süvendanud häid suhteid eesti- ja venekeelsete noorte vahel. Traditsiooniliselt oleme metoodikas kasutanud küsimust: „kas Sul on vene/eesti laste seas sõpru“. Eestlased vastavad, kas neil on sõpru vene noorte hulgas ja venekeelsed lapsed vastavad oma sõprade kohta eestlaste seas.

Sõprade olemasolu teisest rahvusest noorte seas tähendab tihedaid ja häid suhteid vene ja eesti noorte vahel ja kindlasti võib noorte omavahelist suhtlust käsitleda positiivse tendentsina

rahvussuhete arengus. Tihedamat suhtlust eesti – ja vene noorte vahel võib kindlasti käsitleda ka positiivse sisendina integratsiooniprotsessi.

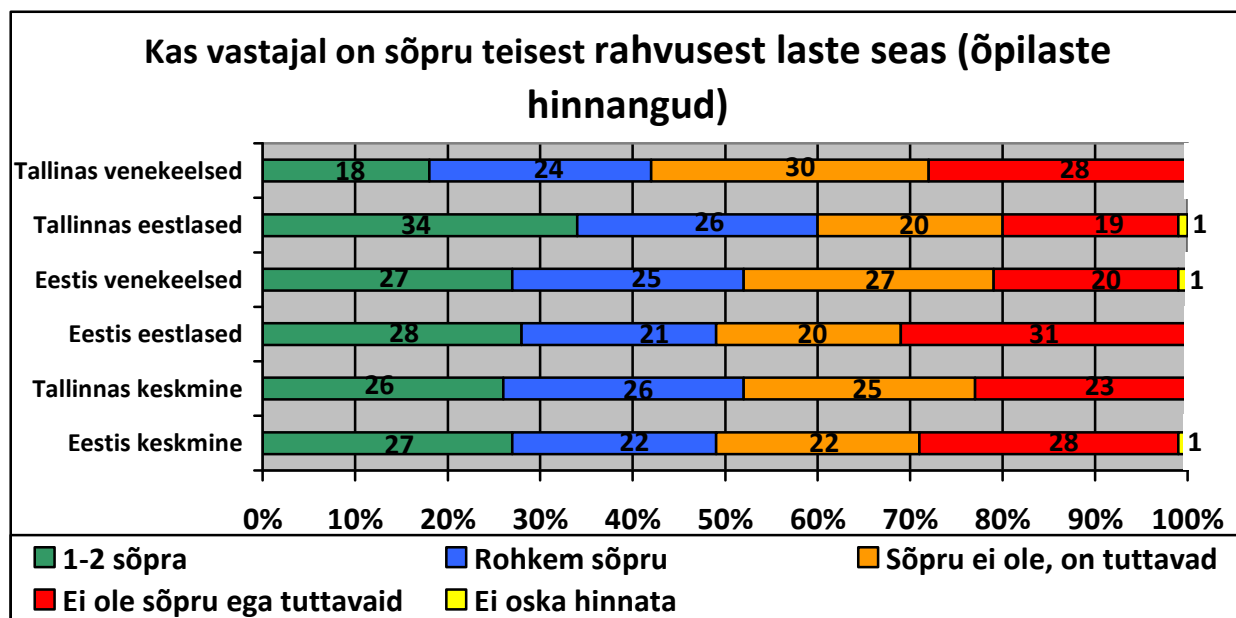
Tabel 5.1. Kas vastajal on sõpru vene/eesti rahvusest laste seas (õpilaste hinnangud)

Sõprade olemasolu	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
Eestlastel sõbrad vene laste seas						
Venelastel sõbrad eesti laste seas						
On 1 – 2 sõpra	27	26	28	27	34	18
On rohkem sõpru	22	26	21	25	26	24
Sõpru ei ole, on tuttavaid	22	25	20	27	20	30
Ei ole sõpru ega tuttavaid	28	23	31	20	19	28
Ei oska hinnata	1	...	...	1	1	...
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Üldtendentsina võib välja tuua kolm suhtlustrit 12-17 aastaste eesti ja vene noorte vahel. Kõige suurem on noorte grupp (Eestis keskmiselt 49% ja Tallinnas 52%), kellel on sõpru teisest rahvusest noorte seas. Järgmised kaks rühma on umbes võrdselt esindatud. ¼ õpilastest (Eestis 22% ja Tallinnas 25%) ei ole sõpru, kuid on tuttavad teisest rahvusest noorte seas. Kolmas rühm, millesse kuulub samuti umbes ¼ õpilastest ei suhtle aktiivselt teisest rahvusest noortega, neil ei ole sõpru ega tuttavaid teisest rahvusest eakaaslaste seas.

Kõige avatumad ja aktiivsemad teisest rahvusest õpilastega suhtlejad on Tallinna eestlased ja kõige passiivsemad Tallinna venekeelsed õpilased. Venekeelsed sõbrad on 60%-l Tallinna eestlastel. Nendest 34%-l on 1-2 venekeelset sõpra ja 26%-l on rohkem sõpru. Tallinna eestlaste seas on vaid viiendik (19%) õpilasi, kellel ei ole sõpru ega tuttavaid vene noorte seas.

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Analüüsime järgnevalt venekeelsete õpilaste suhtlust eestlastega sõltuvalt õpikeskkonnast, millises koolis vene noored õpivad. Järgnevas tabelis on esitatud andmed Eesti kohta tervikuna.

Tabel 5.2. Venekeelsetel noortel sõbrad eesti noorte seas (venekeelsete õpilaste hinnangud)
(Hinnangud %-s)

Sõprade olemasolu Venelastel sõbrad eesti noorte seas	Venekeelsete õpilaste hinnangud			
	Eestis keskmine	Eesti koolis õppijad	Keelekümbluse klassis õppijad	Tavalises klassis õppijad
On 1 – 2 sõpra	27	19	31	26
On 3 - 4 sõpra	10	17	8	10
On 5 või enam sõpra	15	56	11	7
Sõpru ei ole, on tuttavaid	27	8	27	32
Ei ole sõpru ega tuttavaid	20	...	21	24
Ei oska hinnata	1	...	2	1
Kokku	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Teistest õpilastest tunduvalt aktiivsemalt suhtlevad eestlastega eesti koolis õppivad venekeelsed noored. See on mõistetav, sest eesti koolis õppivad vene noored puutuvad oma eakaaslastega iga päev vahetult kokku, mis iseenesest toob kaasa suhtlemisaktiivsuse. Tähelepanuväärne on aga suhtluse kvaliteet ehk hinnang sellele, kas suhtlemispartnerit käsitletakse sõbrana või üksnes tutvavana. Eesti koolides õppivatest vene noortest hindab 56% vastajatest, et neil on eestlaste seas viis või enam sõpra. Keelekümblejatest on viis või enam eestlasest sõpra 11%-l vastajatest ja tavaklassis õppivatel vene noortel on viis või enam sõpra 7%-l vastajatest.

Eesti koolidest õppivatest vene noortest väidavad 92% et neil on eestlaste seas sõpru. Nende andmete võib kindlasti väita, et eesti koolides õppivad vene noored on väga hästi kohandunud eestlaste seltskonnas õppides. Suhete hea kvaliteet („palju sõpru“) räägib iseenda eest. Eelnevast tabelist selgus tendents, et eestlastel on vene noortest sõpru sagedamini kui vene noortel eestlastest sõpru. Need kaks tendentsi ongi omavahel seotud. Siit saab järeldada, et eesti koolides õppivaid venekeelseid noori käsitlevad oma sõpradena ka eestlased, st. suhtluse kvaliteet on hea (palju sõpru) nii eestlaste kui venekeelsete noorte positsioonidelt vaadatuna.

Keelekümblusklasside õpilastest on eestlaste seas sõpru 50%-l vastajatest ja vene kooli tavaklasside õpilastest on eestlastest sõbrad 43%-l. Keelekümblejatel on tavaklasside õpilastega võrreldes enam eestlastest sõpru, kuid erinevused ei ole väga suured. Järelikult eesti - ja venekeelsete noorte suhtluse aktiivsus ja suhtluse kvaliteet (sõpru on palju) sõltub esmajoones vahetust ja pidevast kokkupuutest eestlastega. Keelekümblus ehk hea eesti keele oskus iseenesest ei aktiveeri suhtlemist eestlastega.

Analüüsides eesti – ja vene noorte suhtlusmustreid rõhutame pidevalt vene noorte aktiivsust ja analüüsime trende vene noorte vaatepunktist. Põhjuse selleks annab venekeelsete noorte suurem suhtlemise potentsiaal läbi eesti keele oskuse. Teiste sõnadega eesti – ja venekeelsete noorte suhtlemismustrite kujunemisel on vene noorte roll olulisem kui eestlastel, sest eesti keele oskus annab vene noortele aktiivsuse ja paindlikkuse suhtlemisel eestlastega. Uuringud on näidanud, et eesti noorte vene keele oskus on puudulik ja väheneb pidevalt. Vastavalt sellele kasvab venekeelsete noorte tähtsus suhtlemise algatamisel ja suhtlemismustrite kujundamisel.

Tallinna õpilaste valim ei võimaldanud eraldi rühmana analüüsida eesti koolides õppivate vene noorte hinnanguid. Võrreldes omavahel keelekümblejaid ja tavaklassides õppivaid vene noori, võib öelda, et mõlemad rühmad on küllalt suletud suhtlemismustriga, st. vähesed õpilased suhtlevad eesti noortega. Tallinna koolide keelekümblejatest on 19%-l üks kuni kaks eestlasest sõpra ja samuti 19%-l on rohkem sõpru eestlaste seas. 29%-l keelekümblejatest on eestlaste seas tuttavaid ja 32%-l ei ole sõpru ega tuttavaid eestlaste hulgas. Tavaklasside vene noortest on 15%-l üks kuni kaks sõpra ja 17%-l on rohkem sõpru eestlaste hulgas. 37%-l on eestlaste seas ainult tuttavaid ja 31%-l ei ole sõpru ega tuttavaid.

Seega ei ole põhjust arvata, et parema eesti keele oskusega keelekümbelusklasside õpilastel tekivad juba kooli ajal sagedamini ka eestlastest sõbrad. Keelekümbelusklassis õppimine annab vene noortele kahtlemata suurema potentsiaali edukamaks õppimiseks gümnaasiumis ja paremaks toimetulekuks tööturul, kuid ei soodusta suhtlust eesti noortega ja nende kaudu sattumist eestlaste võrgustikesse.

Kindlasti ei saa eesti – ja venekeelsete noorte suhtlemistendentside alusel teha põhjapanevaid järeldusi ja kindlasti tuleks erinevate rahvuste suhtlemismustreid põhjalikumalt uurida. Siiski võib öelda ühe üldistusena, et eesti koolis õppivate vene noorte puhul võib lisaks heale eesti keele oskusele tuua välja ka kultuurikümbuse teguri. Aktiivne suhtlemine eesti noortega loob eeldusi süüvida enam ka eesti kultuuri, et adekvaatsemalt mõista Eestis toimuvat.

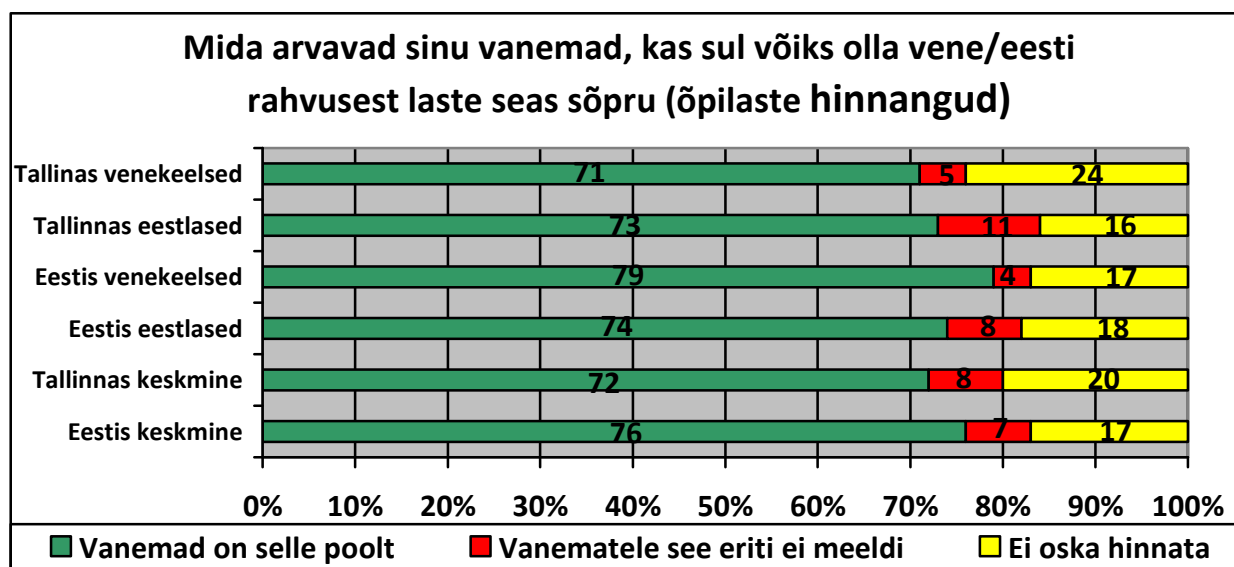
Eesti – ja venekeelsete noorte suhtlemise iseloomustamiseks kasutatakse sageli hinnanguid, mis ei tugine korrektsetele sotsioloogilistele uuringutele. Mõne juhusliku eestlase ja venelase vahelise konflikti põhjal ehitatakse üles pseudoteooriaid vaenulikkusest eestlaste ja venelaste vahel jne. Teiste sõnadega, eesti ja vene noorte suhtlemismustrite hindamisel on palju eelarvamusi ja legende, mille kohta puuduvad argumenteeritud selgitused.

Uuringus kontrollisime kaudselt õpilaste vanemate hoiakuid eesti – ja venekeelsete noorte suhtluse hindamisel. Esitasime õpilastele küsimuse, kuidas nemad hindavad oma vanemate suhtumist eestlaste ja venelaste suhtlemisse.

Tabel 5.3. Mida arvavad Sinu vanemad, kas Sul võiks olla vene/eesti rahvusest laste seas sõpru? (õpilaste hinnangud)

Vanemate suhtumine teisest rahvusest sõpradesse	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
Vanemad on selle poolt	76	72	74	79	73	71
Vanematele see eriti ei meeldi	7	8	8	4	11	5
Ei oska hinnata	17	20	18	17	16	24
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Põhitrendiks on vanemate täielik heakskiit eesti – ja venekeelsete noorte suhtlemisele. ¾ õpilastest on kindlad, et nende vanemad suhtuvad positiivselt kui lastel on sõbrad eestlaste/venelaste seas, Eestis keskmiselt 76% ja Tallinnas 72%. Olulisi erinevusi ei ole eestlaste ja venekeelsete õpilaste hinnangutes. 16% kuni 24% õpilastest ei oska oma vanemate hoiakuid peegeldada, õpilased ei tea kuidas nende vanemad suhtuksid teisest rahvusest sõprade olemasolusse. Üks põhjus, miks õpilased ei oska hinnata oma vanemate suhtumist, on kindlasti ka selles, et lapsed ja vanemad räägivad omavahel vähe sõpradest ja suhtlusest ning sõprussuhete mõjudest lastele. Kõige reserveeritumad hoiakud on tallinlastel, eelkõige Tallinna venekeelsetel õpilastel.

Eesti koolides õppivad venekeelsed noored moodustavad jälle teise vene noortega võrreldes „omaette maailma“, ehk eristuvad teistest vene noortest. 95% eesti koolide vene noortest arvab, et nende vanematel on positiivsed ja heakskiitvad hoiakud eestlaste ja venelaste sõpruse suhtes. Tähelepanuväärne on ka see, et vaid 2% eesti koolide venekeelsetest noortest ei oska oma vanemate hoiakuid iseloomustada. See näitab, et eesti koolides õppivad vene noored on oma vanemate positiivses suhtumises kindlad.

Keelekümblejate ja tavaklasside venekeelsete noorte hinnangud oluliselt ei erine. Venekeelsetes tavakoolides õppivad lapsed ei oska teistest sagedamini oma vanemate hoiakuid hinnata.

6. Hinnangud õpitulemustele ja õppimisega toimetulek

Uuringu metoodikas kasutasime õpilase õpitulemuste fikseerimiseks õpilaste enesehinnanguid ühe õppeaasta õpitulemustele. Õpilased hindasid kui edukad nad on koolis olnud. Uuringu eesmärk ei olnud kasutada näiteks õpilase keskmist hinnet, mis näiliselt oleks olnud täpsem kriteerium õpilase õpitulemuse hindamiseks. Kvantitatiivsete hinnangute puhul (näiteks keskmine hinne) pole kindel kuivõrd erinevad õpilased oma keskmist hinnet koheselt teavad ja mäletavad. Hinnangu vea tulemust poleks võimalik täpselt arvestada.

Seepärast kasutasime õpilase enesehinnangut oma edukusele, mis võimaldab analüüsida ühte tegurit ka õpilase enesekindlust.

Tabel 6.1. Palun hinda, kuidas Sul sellel õppeaastal koolis on läinud (õpilaste enesehinnang)
(Hinnangud %-s)

Õpilaste hinnangud oma õpitulemustele	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
Hästi	36	37	34	43	30	44
Keskmiselt	55	54	58	49	61	47
Alla keskmise	8	9	8	8	8	9
Ei oska hinnata	1	...	...	...	1	...
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Hinnangut „hästi“ käsitleme positiivse õpitulemusena, vastus „keskmine“ on pigem neutraalne hinnang ja hinnangut „alla keskmise“ vaatame kui negatiivset tulemust, kus võib olla probleeme toimetulekuga.

Madala enesehinnangu annavad oma õpitulemustele koolis vähem kui kümnendik kõikidest õpilastest. Erinevused on väikesed, kõikide õpilaste vastused varieeruvad vahemikus 8% kuni 9%. Hinnangute erisused ilmnevad positiivsete (hästi) ja neutraalsete hinnangute (keskmiselt) võrdlemisel. Õpilaste domineeriv vastus oma kooliedukuse hindamisel on hinnang „koolis läheb keskmiselt“.

Huvitav trend on, et venekeelsed õpilased hindavad oma kooliedukust kõrgemalt kui eestlased. Eestis keskmiselt läheb koolis „hästi“ 34%-l eestlastest ja 43%-l venekeelsetest õpilastest. Tallinna koolide eestlaste ja venekeelsete õpilaste hinnangud erinevad veelgi rohkem. Tallinnas läheb hästi 30%-l eestlastest ja 44% vene õpilastel.

Tabel 6.2. Venekeelsete õpilaste hinnangud oma õpitulemustele lähtuvalt õppevormist
(Hinnangud %-s)

Venekeelsete õpilaste hinnangud oma õpitulemustele	Venekeelsete õpilaste hinnangud			
	Eestis keskmine	Eesti koolis õppijad	Keelekümbluse klassis õppijad	Tavalises klassis õppijad
Hästi	43	43	57	34
Keskmiselt	49	57	37	53
Alla keskmise	8	...	6	13
Ei oska hinnata	...	...	...	...
Kokku	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Õpiedukusele antud hinnangud erinevad üsna oluliselt venekeelsete õpilaste puhul sõltuvalt koolitüübist, kus vene noored õpivad. Teistest rühmadest edukamateks hindavad oma tulemusi koolis keelekümblejad ja kõige tagasihoidlikumalt hindavad ennast vene koolide tavaklasside õpilased. Viimaste seas on ka kõige enam õpilasi (13%), kes hindavad oma edukust koolis „alla keskmise“.

Väga oluline mõõde õpilaste edukuse ja võimekuse hindamisel on analüüsida kuivõrd õpilased vajavad kõrvalist abi õppimisel ja milline osa õpilastest tuleb õppimisega valdavalt iseseisvalt toime. Metoodika koostasime põhimõttel, et palusime vastajatel hinnata eelkõige neid õppimise mooduseid, mida õpilased tavaliselt kasutavad. Vastajad võisid valida mitu vastuse varianti, kui need vastusevariandid olid õpilaste jaoks aktuaalsed. Seepärast ei ole vastuste summa ka 100%

Tabel 6.3. Kuidas Sa tavaliselt õpid kui valmistad ette koolitunde järgmiseks päevaks (õpilaste hinnangud)

Kelle abi õppimisel kasutatakse	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
<u>Iseseisvalt õppijad</u> - Õpin iseseisvalt, ei kasuta tavaliselt kellegi abi	65	75	62	75	73	77
<u>Õpiabi kasutamine kodus</u> - aitavad täiskasvanud (ema, isa, vanaema või vanaisa) - aitavad õde või vend	39 13	35 10	41 14	37 8	32 13	39 6
<u>Õpiabi kasutamine koolis</u> - õpiabi koolis	9	8	7	16	3	14
<u>Õpiabi väljaspool kooli ja kodu</u> - käin pidevalt järeleaitamise tundides - mul on eraõpetaja - õpin koos klassikaaslaste või sõpradega	5 5 23	1 10 24	4 2 23	6 12 22	1 2 22	1 17 26
<u>Mahakirjutajad</u> - kirjutan klassikaaslastelt kodutöid maha	22	25	22	24	21	28

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Peamiseks tendentsiks on **õpilaste suur iseseisvus** õppimisel. Eestis keskmiselt on õpilased veidi vähem iseseisvad (65% õpib peamiselt iseseisvalt, kasutamata kellegi abi) kui Tallinnas. Tallinna koolide õpilased on iseseisvamad (75% õpib peamiselt iseseisvalt). Erinevusi Eesti ja Tallinna vahel mõjutab eelkõige pereliikmete panus. Eestis keskmiselt aitavad 12-17 aastaseid õpilasi sagedamini teised pereliikmed. Täiskasvanud pereliikmed, samuti õpilaste õed ja vennad. Üheks võimalikuks põhjuseks võib olla Tallinnas elavate vanemate suurem töökoormus. Vanematel ei ole piisavalt aega, et oma lapsi õppimisel aidata. Venekeelsed õpilased on õppimisel iseseisvamad kui eestlased. Tallinna õpilaste puhul on vahe väiksem.

Kõige **suuremat tuge õppimiseks** pakub 12 – 17 aastastele noortele **kodu ehk teised pereliikmed**. Täiskasvanud pereliikmete tugi on suurim, mida õpilased käsitlevad õpiabina. Kõige sagedamini aitavad täiskasvanud pere liikmed õppimisel eestlasi. 41% õpilasi üle Eesti nimetab täiskasvanute abi õppimisel. Teiseks kasutavad teistest sagedamini täiskasvanute õpiabi Tallinna venekeelsete koolide õpilased. 39% venekeelseid tallinlasi kasutab täiskasvanute õpiabi kodus

Oluline erinevus eesti – ja venekeelsete õpilaste vahel on **õdede ja vendade abi õppimisel**. Eestlasi aitavad nende õed ja vennad sagedamini kui venekeelseid õpilasi. Seda tendentsi mõjutab eesti – ja venekeelsete perede erinev koosseis (vt järgmises tabelis). Venekeelsetes peredes on ühelapselisi peresid rohkem kui eestlastel, järelikut on venekeelsetel õpilastel ka vähem ka õdesid ja vendi kui eestlastel.

Tabel 6.4. Alla 18 aastaste laste arv peredes õpilaste emakeele tunnuse alusel²*

(Hinnangud %-s)

Laste arv	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeel- sed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeel- sed
1 laps	44	54	40	58	43	65
2 last	40	36	41	36	42	30
3 või enam last	16	10	19	6	15	5
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Venekeelsete õpilaste puhul on oluliseks trendiks **sagedasem õpiabi kasutamine koolis**. Eestis keskmiselt kasutavad 16% venekeelsetest õpilastest koolis õpiabi, eestlastest ainult 7%. Tallinna õpilaste puhul on eestlaste ja venekeelsete õpilaste erinevus veelgi suurem. Venekeelsetest Tallinna õpilastest kasutab koolis õpiabi 14% vastajatest, eestlastest vaid 3% ehk neli kuni viis korda vähem. See on väga oluline erinevus ja selle trendi tagamaid tuleks kindlasti põhjalikumalt uurida ning analüüsida. Kindlasti võib siit järeldada, et vene koolid peavad kulutama enam ressursse õpiabiks koolis kui eesti koolid. Lihtsalt seetõttu, et venekeelsed õpilased vajavad enam kooli tuge õppimisel. Kooli õpiabi vajavad teistest enam ka eesti koolides õppivad venekeelsed noored.

Järgnev tabel tõestabki eelmist järeldus. **Kõige enam vajavad kooli õpiabi eesti koolides õppivad venekeelsed noored**. Enam kui viiendik (22%) eesti koolides õppivatest vene noortest kasutavad kooli poolt pakutavat tuge õppimisel. Olulisel määral kasutavad kooli poolt pakutavat õpiabi ka **keelekümblised** (19%) vene koolides. Teistest veidi vähem kasutavad kooli õpiabi vene koolide tavaklasside õpilased (12%).

Tabel 6.5. Venekeelsete õpilaste hinnangud oma õppimisprotsessile

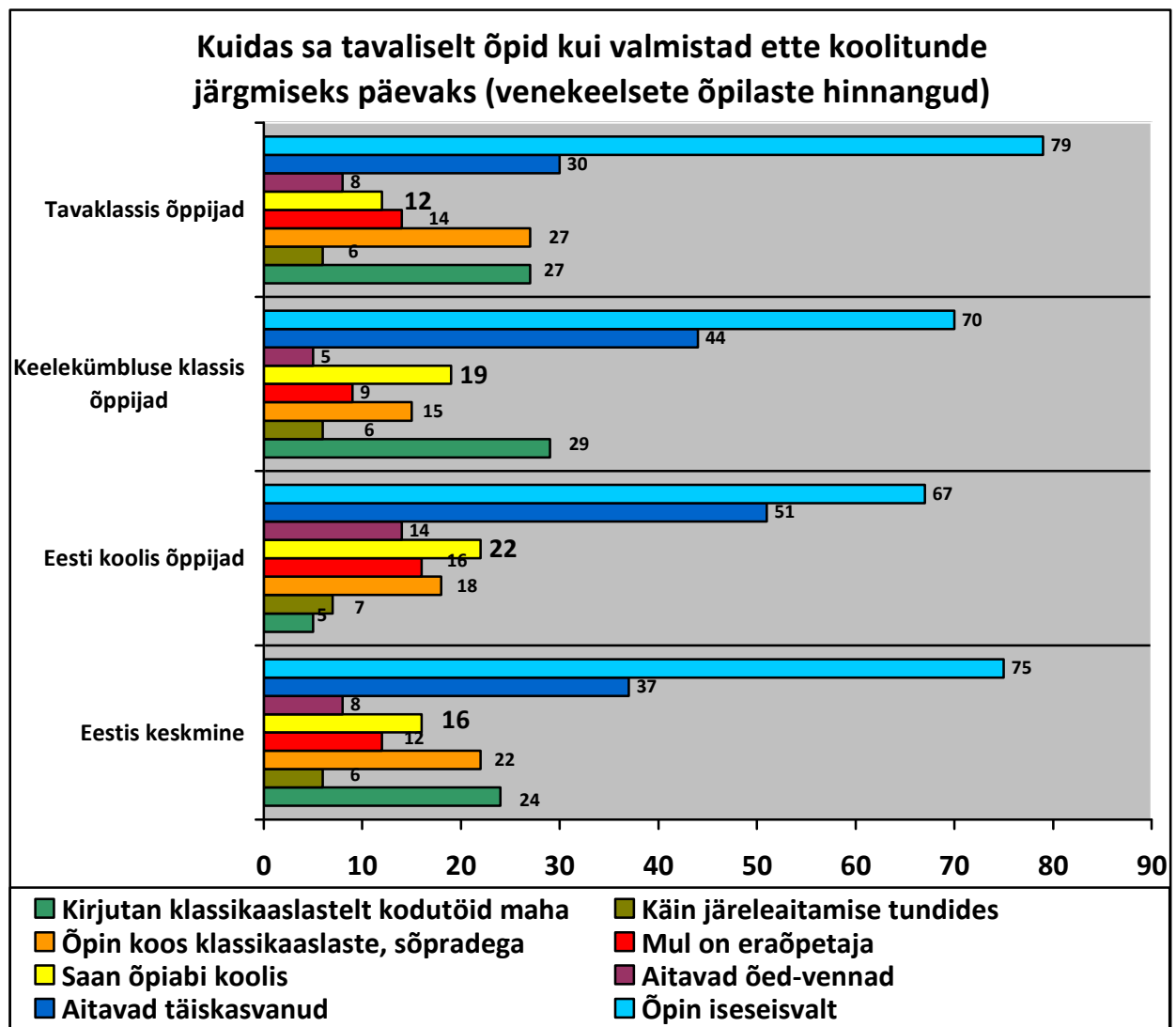
(Hinnangud %-s)

Kelle abi õppimisel kasutatakse	Venekeelsete õpilaste hinnangud			
	Eestis keskmine	Eesti koolis õppijad	Keelekümbluse klassis õppijad	Tavalises klassis õppijad
<u>Iseseisvalt õppijad</u> - Õpin iseseisvalt, ei kasuta tavaliselt kellegi abi	75	67	70	79
<u>Õpiabi kasutamine kodus</u> - aitavad täiskasvanud (ema, isa, vanaema või vanaisa) - aitavad õde või vend	37 8	51 14	44 5	30 8
<u>Õpiabi kasutamine koolis</u> - õpiabi koolis	16	22	19	12
<u>Õpiabi väljaspool kooli ja kodu</u> - käin pidevalt järeleaitamise tundides - mul on eraõpetaja - õpin koos klassikaaslaste või sõpradega	6 12 22	7 16 18	6 9 15	6 14 27
<u>Mahakirjutajad</u> - kirjutati klassikaaslastelt kodutöid maha	24	5	29	27

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

² Uuringu valimis olid vaid need pered, kus oli vähemalt üks 12 kuni 17 aasta vanune õpilane, seetõttu ei ole tabelis näidatud peresid, kellel ei ole kuni 18 aastaseid lapsi

Venekeelsed õpilased kasutavad eestlastest sagedamini eraõpetajaid. Eestis keskmiselt on eraõpetajad 12%-l venekeelsetest õpilastest ja vaid 2%-l eestlastest. Tallinna venekeelsetest õpilastest kasutavad eraõpetajate teenuseid koguni 17% õpilastest, Tallinna eestlastest vaid 2%. Eraõpetajate kasutamine on tasuline ja see tähendab, et näiteks Tallinnas peab iga kuues venekeelne perekond kus on 12 kuni 17 aastased õpilased leidma lisarahastust, et palgata oma lapsele koolis toimetulekuks eraõpetaja. Kõige sagedamini kasutavad eraõpetajate teenuseid venekeelsed pered, kui lapsed õpivad eesti koolis (16%), tavalises klassis (14%) ja kõige vähem vajavad eraõpetajate abi keelekümbluse klassides õppijad (9%).

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

7. Õppimistingimused kodudes ja tundideks valmistumine

Oluliseks pidepunktiks õpilaste koormuse hindamisel on see kui palju kulub õpilastel aega igapäevaseks õppimiseks ja tundideks valmistumiseks. Loomulikult sõltub õppimise aeg paljudest teguritest. Kontrolltöödeks või suuremateks vastamisteks valmistatakse põhjalikumalt ja õpitakse kauem. Metoodikas sõnastasime küsimuse, et õpilane vastaks kui kaua ta tavaliselt õppimisele aega kulutab. Sellise küsimuse sõnastusega püüdsime minimiseerida erandlikud olukorrad (järelvastamised, kontrolltööd jms)

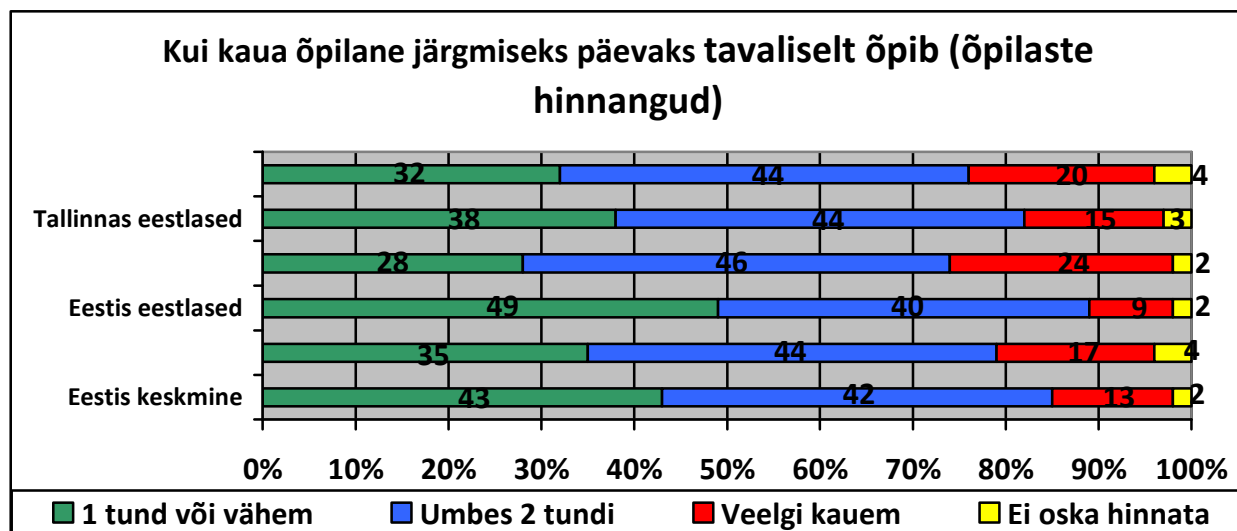
Tabel 7.1. Kui kaua Sa tavaliselt järgmiseks päevaks õpid, mitu tundi Sul õppimiseks kulub (õpilaste hinnangud)

Õppimiseks kuluv aeg	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
1 tund või vähem	43	35	49	28	38	32
Kuni 2 tundi	42	44	40	46	44	44
Veelgi kauem	13	17	9	24	15	20
Ei oska hinnata	2	4	2	2	3	4
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Peamiseks tendentsiks on venekeelsete õpilaste märgatavalt suurem ajakulu õppimiseks ja tundideks valmistumisel. Vähem kui ühe tunniga saavad hakkama 49% eestlastest ja 28% venekeelsetest õpilastest. Kahe tunnise õppimisega suudavad järgmiseks koolipäevaks valmistuda 40% eestlastest ja 46% venekeelsetest õpilastest. Veel pikemat õppimisaega vajavad 9% eestlastest ja 24% venekeelsetest õpilastest. Seega on pikema õppimisajaga venekeelseid õpilasi ligi kolm korda rohkem kui eestlasi.

See on oluline erinevus eesti – ja venekeelsete 12 kuni 17 aastaste õpilaste vahel ning kõneleb eelkõige sellest, et venekeelsed õpilased peavad eestlastest märksa enam vaeva nägema ja aega kulutama, et koolis toime tulla. Õppimisprotsessi erinevusi peaks põhjalikumalt uurima, et öelda milles on peamised põhjused, miks venekeelsete õpilaste ajakulu õppimisele on eestlastest oluliselt suurem. Kas vene koolides on nõudlikkus suurem? Kas venekeelsed õpilased peavad kulutama lisa-aega eesti keele õppimiseks? Esialgu on need vaid üksnes küsimused.

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Järgmises tabelis esitame uuringu tulemused venekeelsete õpilaste hinnangute põhjal erinevate klassitüüpide kaupa.

Tabel 7.2. Kui kaua õpilane järgmiseks päevaks tavaliselt õpib, mitu tundi õppimiseks kulub (venekeelsete õpilaste hinnangud)

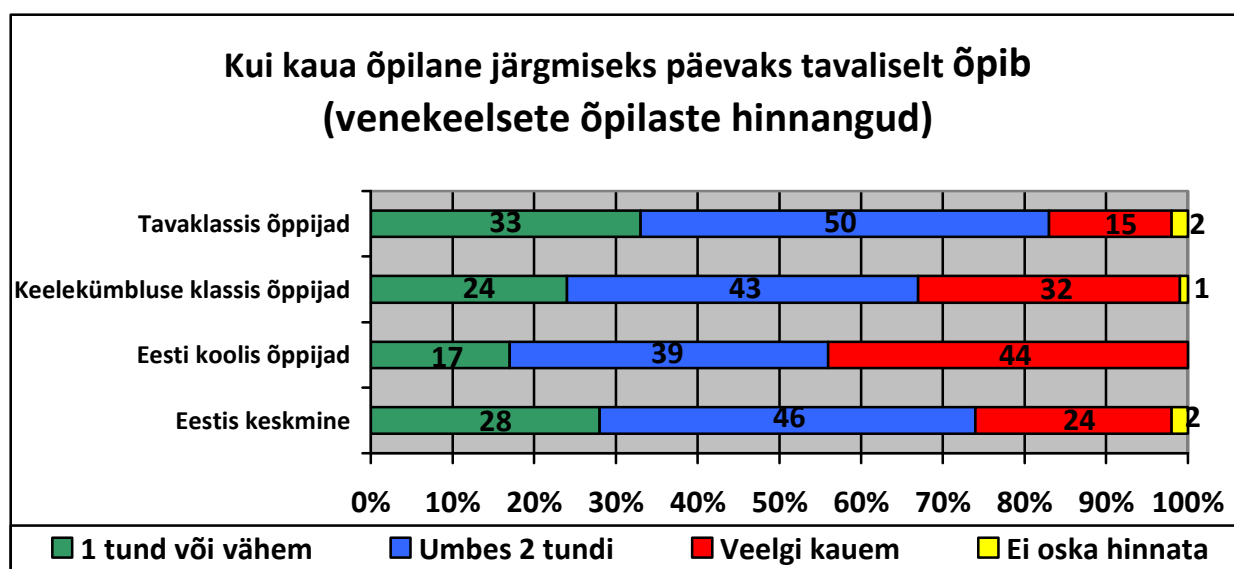
Õppimiseks kuluv aeg	(Hinnangud %-s)			
	Venekeelsete õpilaste hinnangud			
	Eestis keskmine	Eesti koolis õppijad	Keelekümbluse klassis õppijad	Tavalises klassis õppijad
1 tund või vähem	28	17	24	33
Kuni 2 tundi	46	39	43	50
Veelgi kauem	24	44	32	15
Ei oska hinnata	2	...	1	2
Kokku	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Venekeelsete õpilaste hinnanguid klassitüüpide kaupa analüüsid, selgub osaliselt, kus peituvad venekeelsete laste suurema koormuse ja pinge allikad. Kõige suuremat õpikoormust ja kindlasti ka pingeid peavad kandma *eesti koolides õppivad venekeelsed õpilased*. Eesti koolides õppivatest vene noortest peavad 44% iga päev õppima väljaspool koolitunde enam kui kaks tundi (eestlastest näiteks vaid 9%). Vähem kui tunniga saavad hakkama 17% eesti koolides õppivatest venekeelsetest noortest (eestlastest 49%).

Keelekümblusklassides õppivate venekeelsete noorte koormus ei ole nii suur kui eesti koolis õppivatel vene noortel. 32% keelekümblejatest kulutavad õppimisele iga päev üle kahe tunni ja kuni tunnise õppimisega tulevad toime 24% õpilastest. Seega on keelekümblejad veidi väiksema koormusega kui eesti koolides õppivad venekeelsed noored.

Kõige kergemalt, teistest lühema õppimisajaga tulevad toime *tavaklassides õppivad venekeelsed noored*. Nemad kulutavad õppimiseks tunduvalt vähem aega kui keelekümblejad või eesti koolides õppivad vene noored. Võrreldes eestlastega kulutavad tavaklassides õppivad vene noore õppimiseks aga enam aega.

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Seega võib kokkuvõtteks öelda, et venekeelsetel noortel on eestlastega võrreldes suurem õppekoormus ja kindlasti ka sellest tulenevad pinged ja väsimus. Eriti pingeline on eesti koolides õppivate venekeelsete noorte õppimisprotsess ja kindlasti on nende jaoks oluline küsimus lõpuni vastupidamises.

Lisaks õppimiseks kuluvale ajale on olulised ka õpilaste kodused õppimistingimused. Kas kodused õppimistingimused võimaldavad õppimisele pühenduda ja kui palju on segavaid tegureid. Uuringu metoodikas kasutasime küsimust, mis selgitas, kas õpilastel on õppimiseks omaette tuba või peavad nad õppimiseks kasutama ruume, mida kasutavad ka teised pere liikmed.

Tabel 7.3. Millised on Sinu kodused tingimused õppimiseks (õpilaste hinnang)

(Hinnangud %-s)

Kodus õppimise tingimused. Õpin ...	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis vene- keelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas vene- keelsed
Omaette toas, keegi õppimisel ei sega	71	73	69	76	75	72
Toas, kus on pidevalt ka teised inimesed	22	21	23	19	19	22
Köögis kui teised on sealt lahkunud	3	5	3	4	4	6
Midagi muud	4	1	5	1	2	...
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

12 – 17 aastaste õpilaste õppimistingimused on sellised, kus Eestis keskmiselt on 71% õpilastel omaette tuba, kus nad saavad segamatult õppida. Neljandik kõikidest õpilastest peavad õppima ruumides, kus tuleb pidevalt arvestada ka teiste inimeste kohalolekuga. Venekeelsetel õpilastel on veidi paremad õppimistingimused kui eestlastel. Venekeelsetest õpilastest on omaette tuba 76%-l ja eestlastest 69%-l. Tallinnas elavatel eesti õpilastel on paremad õppimistingimused kui eestlastel keskmiselt üle kogu Eesti.

Elukoha järgi õppimistingimusi võrreldes, võib täheldada tendentsi, et Kirde-Eesti linnades ja Tallinnas elavatel õpilastel on rohkem võimalusi õppida omaette toas kui maa asulates ja külades elavatel õpilastel.

Kodused õppimistingimused mõjutavad ka õpilaste edukust koolis. Olulisemad erinevused on venekeelsete õpilaste õppimistingimuste ja edukuse vahel. Omaette toas õppivatest venekeelsetest õpilastest hindavad oma edukust koolis „heaks“ 48%, „keskmiseks“ 47% ja „alla keskmise“ 8%. Venekeelsed õpilased, kes peavad õppima ruumides kus on ka teised pereliikmed, hindavad oma edukust koolis madalamaks. Hinnang edukusele koolis „hea“ 25% vastajatest, „keskmine“ 56% ja „alla keskmise“ 19% vastajatest.

8. Matemaatika on koolipildi „raske teema“

Uuringu üheks sihiks oli leida pidepunkte, kuidas ja millest algavad õpilaste raskused koolis. Millised õppeained mõjutavad koolis edukat toimetulekut. Uuringu metoodikas selgitasime võimalikke õpiraskusi küsimusega, kus õpilased hindasid oma õpiraskusi „raskete ainete“ nimetamisega. Kõigepealt hindasid õpilased, kas neil üldse on nn. raskeid õppeaineid ja edasi nimetasid õpilased kõiki aineid, kus õppimine neile raskusi valmistab.

Tabel 8.1. Nimeta palun need õppeained, mis on Sinu jaoks rasked ja millega Sa hästi toime ei tule (õpilaste hinnangud)

„Rasked õppeained“, millega õpilane ei tule toime	(Hinnangud %-s)					
	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis vene- keelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas vene- keelsed
Ei ole selliseid õppeaineid	33	39	31	39	42	37
On õppeaineid, millega ei tule toime	65	57	67	58	56	58
Ei oska hinnata	2	4	2	3	2	5
Kokku	100	100	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Kõige *selgemini ilmnevaks tendentsiks* on erinevused eesti õpilaste hinnangutes. Eestis keskmiselt on vähem kui kolmandik (31%) õpilasi, kelle jaoks ei ole ükski õppeaine raske. Tallinna eestlaste seas on 42% õpilasi, kellele ükski õppeaine raskusi ei valmista. Kuna ei ole põhjust eeldada, et Tallinna koolide eestlased oleksid kuidagi andekamad või tublimad, tuleb põhjusi otsida ilmselt õpetajate oskuste erinevustes. Hüpoteesiks sobib eeldus, et Tallinna eesti koolides on tugevamad õpetajad kui Eestis keskmiselt.

Eestis keskmiselt on 67% 12 kuni 17 aastaseid õpilasi, kellel on „raskeid õppeaineid“, millega õpilased toime ei tule. Venekeelsete õpilaste seas on veidi parem olukord, 58% venekeelsetest õpilastest tunnistab, et neil on raskeid õppeaineid, millega nad toime ei tule. Tallinnas eestlaste ja venekeelsete õpilaste hinnangutes olulisi erinevusi ei ole.

Võrdlevalt analüüsisime venekeelsete õpilaste hinnanguid rasketele õppeainetele sõltuvalt sellest, millises koolis noored venelased õpivad

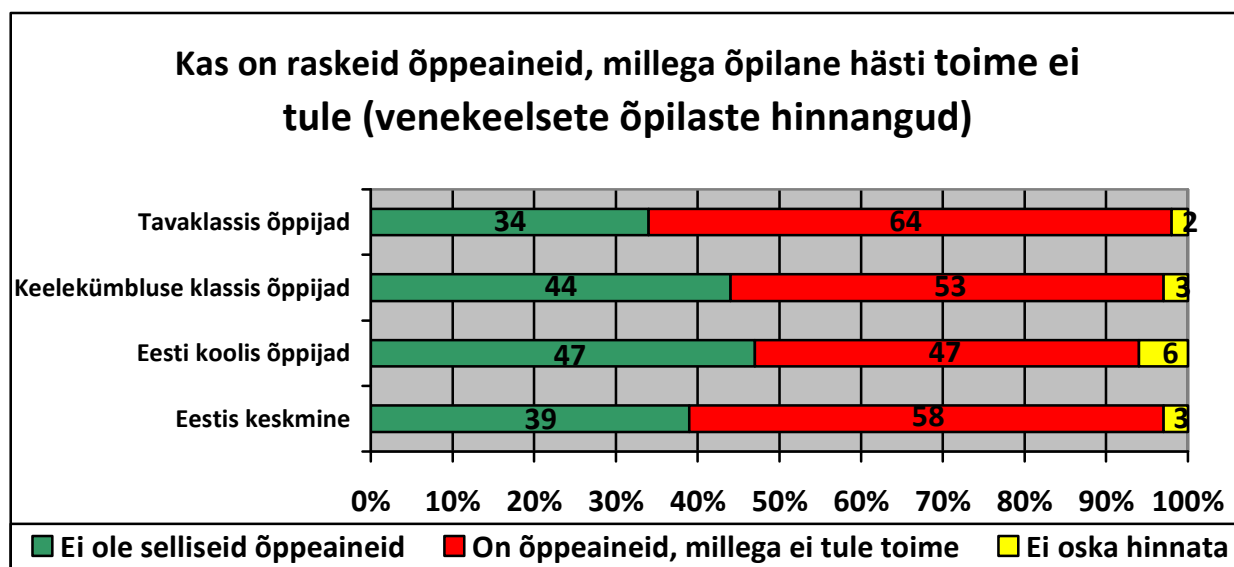
Tabel 8.2. Venekeelsete õpilaste hinnangud „rasketele õppeainetele“

„Rasked õppeained“, millega õpilane ei tule toime	(Hinnangud %-s)			
	Venekeelsete õpilaste hinnangud			
	Eestis keskmine	Eesti koolis õppijad	Keelekümbluse klassis õppijad	Tavalises klassis õppijad
Ei ole selliseid õppeaineid	39	47	44	34
On õppeaineid, millega ei tule toime	58	47	53	64
Ei oska hinnata	3	6	3	2
Kokku	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Teistest edukamad on eesti koolides õppivad venekeelsed noored, kellest alla poole (47%) on toimetuleku raskustega. Keelekümblejatest on raskeid aineid 53%-l ja tavakoolide õpilastest on toimetuleku probleemid ligi kahel kolmandikul õpilastest (64%).

Eelnevast analüüsist selgus, et kõige tugevamini panustavad (õppimiseks kulunud aeg) õppimisse eesti koolides õppivad venekeelsed noored. Samas on nimetatud õpilaste tulemuslikkus üle Eesti kõige kõrgem. Ehk kokkuvõtvalt, *eesti koolides õppivad venekeelsed noored pingutavad teistest enam ja on ka teistest edukamad* ehk parema toimetulekuga koolis. See huvitav teema nõuaks põhjalikumaid võrdlevaid uuringuid. Raske on käesoleva uuringu tulemuste põhjal hinnata, miks on eesti koolides õppivad vene noored edukamad kui ülejäänud õpilaste rühmad. Mõtleme siinkohal venekeelseid noori keelekümbluse klassides ja tavaklassides, aga samuti ka eesti õpilasi suure sotsiaalse rühmana.

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Õpilaste toimetuleku ehk raskete õppeainete analüüs vanuserühmade lõikes annab küllaltki ebahühtlase ja raskesti seletatava pildi. Erinevates vanuserühmades on eestlaste ja venekeelsete õpilaste toimetulek väga erinev. Üldtendentsina võib välja tuua, et kõikides vanuserühmades on venekeelsete õpilaste toimetulek parem kui eestlastel. Venekeelsete õpilaste hulgas on eestlastega võrreldes enam õpilasi, kes ütlevad, et nende jaoks koolis „raskeid aineid“ ei ole.

Tabel 8.3. Õpilaste hinnangud rasketele õppeainetele vanuserühmade järgi (kõik vastajad – Eesti valim)

Vastajate vanus	(Hinnangud %-s)	
	Eestlased	Venekeelsed
12 aastased (ei ole raskeid aineid / on raskeid ained)	39/62	48/48
13 aastased	32 /64	34/64
14 aastased	27/71	48/49
15 aastased	24/72	27/71
16 aastased	31/69	36/62
17 aastased	35/64	40/55

Allikas : Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Tabelis toodud vastusevariantide protsentide summa „on raskeid aineid“ + „ei ole raskeid aineid“ ei ole kokku 100%. Vahe on mõnes protsendis, need on õpilased, kes vastasid küsimusele „raske öelda“.

Vastajad tõid vabade vastustena välja õppeained, mis nende jaoks on „rasked“ ja millega nad toime ei tule. Järgmises tabelis esitame raskete ainete pingeread.

Tabel 8.4. „Rasked õppeained“, millega õpilased enda hinnangul toime ei tule
(kõik vastajad – Eesti valim) (Hinnangud %-s)

„Rasked õppeained“	Õpilaste hinnangud	
	Eestlased	Venekeelsed
Matemaatika	50	42
Vene keel	28	14
Keemia	22	22
Inglise keel	20	23
Füüsika	18	25
Eesti keel	12	30
Ajalugu	10	6

Allikas : Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Kõige enam probleeme põhjustab 12 kuni 17 aastastele õpilastele matemaatika. Pooltele eestlastele ja 42%-le venekeelsetele õpilastele on matemaatika „raskeks õppeaineiks“. Eestlastele on pingereas järgmine raske õppeaine vene keel (28%-le „raske õppeaine“) ja venekeelsetele eesti keel (30% vastajatest)

9. Õpitulemused ja õpiabi vajadus

Igal õpilasel on erinev taustajõudude vajadus õppimisele kaasaaitamiseks. Eelnevas osas analüüsisime õpilaste iseseisvust õppimisel ja tundideks valmistumisel. Tõime välja selge seaduspärasuse, et venekeelsed õpilased, eelkõige eesti koolides õppivad vene noored, aga ka keelekümblejad vajavad enam õpiabi koolis ja kodus.

Järgnevalt analüüsisime täiendavalt õpilaste hinnanguid, kui oluliseks õpilased ise hindavad pideva abi vajadust õppimisel.

Tabel 9.1. Kas vajaksid kedagi, kes aitaks Sul õppida, et saaksid koolis paremaid hindeid
(õpilaste hinnangud) (Hinnangud %-s)

Vajadus õpiabi järele	Eestis keskmine	Tallinnas keskmine	Eestis eestlased	Eestis venekeelsed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeelsed
Pidevalt vajavad abistajat	5	4	3	9	1	7
Vahetevahel vajavad abistajat	52	52	51	55	47	57
Ei vaja kõrvalist abi õppimisel	41	43	44	34	50	35
Ei oska hinnata	2	1	2	2	2	1
Kokku	100	100	100	100	100	100

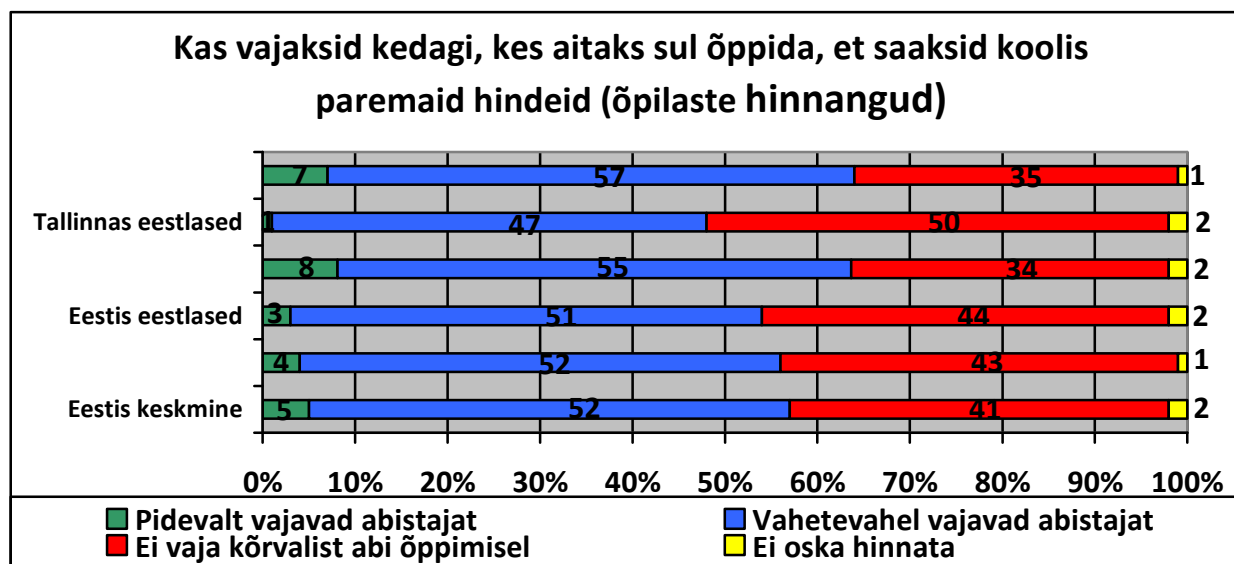
Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Kõige selgemaks tendentsiks on, pooled 12 kuni 17 aastastest õpilastest vajavad kõrvalist abi õppimisega toimetulekuks. See on ühesugune tendents nii eesti – kui venekeelsete õpilaste jaoks. Enamik õpilastest vajavad abistajat „vahetevahel“, 47% kuni 57% vastajatest. Pidevat abistajat vajavad siiski vaid 1% kuni 9% vastajatest.

Teine tendents, mida uuringu põhjal saab välja tuua on, et venekeelsed õpilased vajavad sagedamini õpiabi kui eesti noored. Eestis tervikuna vajavad õpiabi 54% eesti õpilastest ja 64% venekeelsetest õpilastest. See kordab eelmistest osadest juba tuttavat seisukohta, mille järgi venekeelsed õpilased peavad edukaks toimetulekuks koolis eestlastest enam vaeva nägema ja pingutama.

Eriti oluline erinevus on „pideva abistaja“ vajaduses. Venekeelsetest noortest vajavad pidevat abistajat 9% ja eestlastest 3%, ehk kolm korda vähem õpilasi. Tallinna koolides õppivate eestlaste ja venekeelsete õpilaste erinevus on veelgi suurem. Tallinna venekeelsetest õpilastest vajavad pidevat õpiabi 7% vastajatest ja eestlastest vaid 1%, ehk erinevus on seitsmekordne.

Kindlasti on venekeelsete õpilaste suuremat õpiabi abivajadust oluline arvestada tugisüsteemide kujundamisel koolides. Eelkõige eesti koolides, kus venekeelsed noored õpivad.

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Järgnevalt analüüsime eraldi venekeelsete õpilaste õpiabi vajadusi.

Tabel 9.2. Kas vajaksid kedagi, kes aitaks Sul õppida, et saaksid koolis paremaid hindeid (venekeelsete õpilaste hinnangud)

Vajadus õpiabi järele	(Hinnangud %-s)			
	Venekeelsete õpilaste hinnangud			
	Eestis keskmine	Eesti koolis õppijad	Keelekümluse klassis õppijad	Tavalises klassis õppijad
Pidevalt vajavad abistajat	9	10	10	9
Vahetevahel vajavad abistajat	55	55	51	58
Ei vaja kõrvalist abi õppimisel	34	34	37	31
Ei oska hinnata	2	1	2	2
Kokku	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Olulisi erinevusi venekeelsete noorte hinnangutes ei ole sõltuvalt sellest millises koolis või klassis nad õpivad. Oluline erinevus õpiabi vajadustes on pigem rahvustunnuse järgi.

Õpilaste vanus mõjutab õpiabi vajadust. **Eestlaste** seas vajavad enda hinnangul kõige sagedamini õpiabi 12 aastased vastajad, kellest 62% vajavad õpiabi, sealhulgas 4% vastajatest vajaksid õpiabi pidevalt ja 58% vahetevahel. 13 kuni 14 aastastest eestlastest vajaksid õpiabi 51% kuni 58% vastajatest ja 17 aastastest eestlastest 45%.

Venekeelsete õpilaste õpiabi vajadus on ühtlaselt kõrge nooremate õpilaste seas. 12 kuni 14 aastastest venekeelsetest õpilastest vajavad enda hinnangul õpiabi 72% kuni 76% vastajatest, sealhulgas vajaksid „pidevalt“ õpiabi 8% kuni 14% vastajatest. 15 kuni 16 aastaste venekeelsete noorte õpiabi vajadus väheneb, õpiabi vajaksid 64% kuni 66% vastajatest. 17 aastaste venekeelsete noorte õpiabi vajadus langeb järsult ja jõuab eestlastega samale tasemele. 17 aastastest venekeelsetest noortest vajavad õpiabi 42% (sama vanuserühma eestlastest 45%).

Õpiabi vajadus on seotud õpilase edukusega koolis. Õpilased hindasid oma toimetulekut koolis „heaks“, „keskmiseks“ ja „alla keskmise“. Hinnanguid edukusele ja toimetulekule koolis analüüsisime eelnevates osades.

Üldine tendents on, et edukamad õpilased vajavad harvemini õpiabi. Edukatest eesti õpilastest (hindasid oma toimetulekut koolis „heaks“) vajavad õpiabi 43% ja vähem edukatest eesti õpilastest (hindasid oma toimetulekut „keskmiseks“) vajavad õpiabi 59%.

Venekeelsete õpilaste puhul on tendents sama. Edukamatest toimetulijatest vajaksid õpiabi 52% ja vähem edukatest venekeelsetest õpilastest vajaksid õpiabi 73%.

Erinevus eesti ja venekeelsete õpilaste hinnangutes on selles, et venekeelsed õpilased tunnistavad oma vajadust õpiabi järele selgemalt. Ükskõik kas tegemist on edukate - või vähemedukate õpilastega.

10. Eesti – ja venekeelsete noorte keelteoskus

Eesti - ja venekeelsete noorte keeleoskust analüüsisime siinkohal õpilaste suhtlemissuutlikkuse hinnangutele tuginedes. Küsitluses hindasid õpilased ise oma suhtlemiseks vajalikku keeleoskust, vastates küsimusele: Millistes keeltes peale oma emakeele Sa suhelda oskad. Vastamiseks andsime ette 4 vastusevariandiga skaala. Oma suhtlemise suutlikkust hindasid õpilased skaalal „hästi – keskmiselt – veidi – üldse mitte“. Eelnevad uuringud on näidanud, et vaid esimesed kaks vastusevarianti („hästi“ ja „keskmiselt“) näitavad vastajate arvestatavat keeleoskust. Vastusevariandid „veidi“ ja „üldse mitte“ näitavad, et vastaja ennast nimetatud keeles vabalt väljendada ei suuda.

Järgnevalt analüüsisime vastuseid „hästi“ ja „keskmiselt“, mis näitavad arvestatavat keeleoskust, et suhtlemisel vabalt toime tulla.

Tabel 10.1. Millistes keeltes peale oma emakeele suudab õpilane suhelda (enesehinnang)

(Hinnangud %-s)

Suudab suhelda	Eestis eestlased	Eestis venekeel- sed	Tallinnas eestlased	Tallinnas venekeel- sed
Vene keeles				
1. Hästi	6	X	7	X
2. Keskmiselt	14	X	16	X
Eesti keeles				
1. Hästi	X	34	X	31
2. Keskmiselt	X	32	X	35
Inglise keeles				
1. Hästi	35	21	42	26
2. Keskmiselt	42	30	40	32

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Tabelis toodud küsitlustulemused näitavad varasematest uuringutest selgunud ja üldiselt tuntud trende, et venekeelsete noorte eesti keele oskus on tunduvalt parem eesti noorte venekeele oskusest. 2/3 venekeelsetest noortest vanuses 12 kuni 17 aastat, suudavad eesti keeles vabalt suhelda. Noortest eestlastest suudavad vene keeles arvestataval tasemel suhelda viiendik vastajatest. Tallinna venekeelsete noorte eesti keele oskus on sama, mis Eestis keskmiselt.

Kolmanda suhtluskeelena tõime tabelis ära inglise keele oskuse. Küsitluses oli vastamiseks pakutud veel saksa – ja soome keel, kuid nende keelte oskus suhtlemistasemel oli väike nii eestlaste kui venekeelsete noorte puhul.

Venekeelsete - ja eesti noorte omavaheliseks suhtlemiseks on eeldused kõige suuremad, kaks kolmandikku venekeelsetest noortest suudab eesti keeles vabalt suhelda. Teise keelena on omavaheliseks suhtluseks potentsiaali inglise keelel, suhtlemissuutlikkus on 77% eestlastest ja 51% venekeelsetest noortest. Alles kolmandal positsioonil on vene keel ühise suhtluskeelena. Vene keeles suudavad suhelda 20% eesti noortest.

Väga olulise tendentsina peab välja tooma vene noorte parema konkurentsivõime tööturul „kolme keele oskajatena“ võrreldes eesti noortega. Siinkohal käsitleme vene noorte kolme keele oskust potentsiaalse konkurentsieelisena tulevikus, sest vastajateks olid tänased kooliõpilased, kes koheselt tööturule veel ei sisene.

Eraldi analüüsisime venekeelsete noorte keeleoskust lähtuvalt selles, millises koolis või klassis nad õpivad.

Tabel 10.2. Millistes keeltes peale oma emakeele suudab õpilane suhelda (õpilaste enesehinnangud)

(Hinnangud %-s)

Venekeelsed õpilased suudavad suhelda	Venekeelsete õpilaste hinnangud			
	Eestis keskmine	Eesti koolis õppijad	Keelekümbluse klassis õppijad	Tavalises klassis õppijad
Eesti keeles				
1. Hästi	34	98	35	18
2. Keskmiselt	32	2	35	37
3. Veidi	30	...	29	38
Inglise keeles				
1. Hästi	21	35	29	14
2. Keskmiselt	30	38	29	29
3. Veidi	36	20	37	39

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2010

Eesti keele oskus suhtlustasandil on *eesti koolis õppivatel venekeelsetel noortel* oodatult väga hea. 98% eesti koolides õppivatest vene noortest hindab oma keeleoskust heaks ja vaid 2% vastajatest hindab oma eesti keelt keskmiseks.

Keelekümblejate eesti keele oskus on väiksem kui eesti koolis õppijatel, aga siiski olulisel määral parem kui tavaklassides õppivatel venekeelsetel noortel. Keelekümblejate vastuste puhul tuleb arvestada kindlasti seda, et vastajate vanus on alates 12 eluaastast, kus nooremad keelekümblejad ei ole veel omandanud eesti keelt sedavõrd hästi, et võiksid eesti keeles vabalt suhelda.

Huvitav tendents on veel see, eesti koolis õppivate venekeelsete noorte ja keelekümblejate *inglise keele oskus* on märgatavalt parem kui tavaklassides õppivatel venekeelsetel noortel. Eesti koolis õppivatest noortest on inglise keele oskus hea või keskmine 73%-l, keelekümblejatest 58%-l ja tavaklassides õppivatest vene noortest on samaväärne inglise keele oskus 43%-l vastajatest.

11. Õpilaste tervislik seisund ja sellest tulenevad probleemid: kooliväsimus, koolistress, õpiraskused

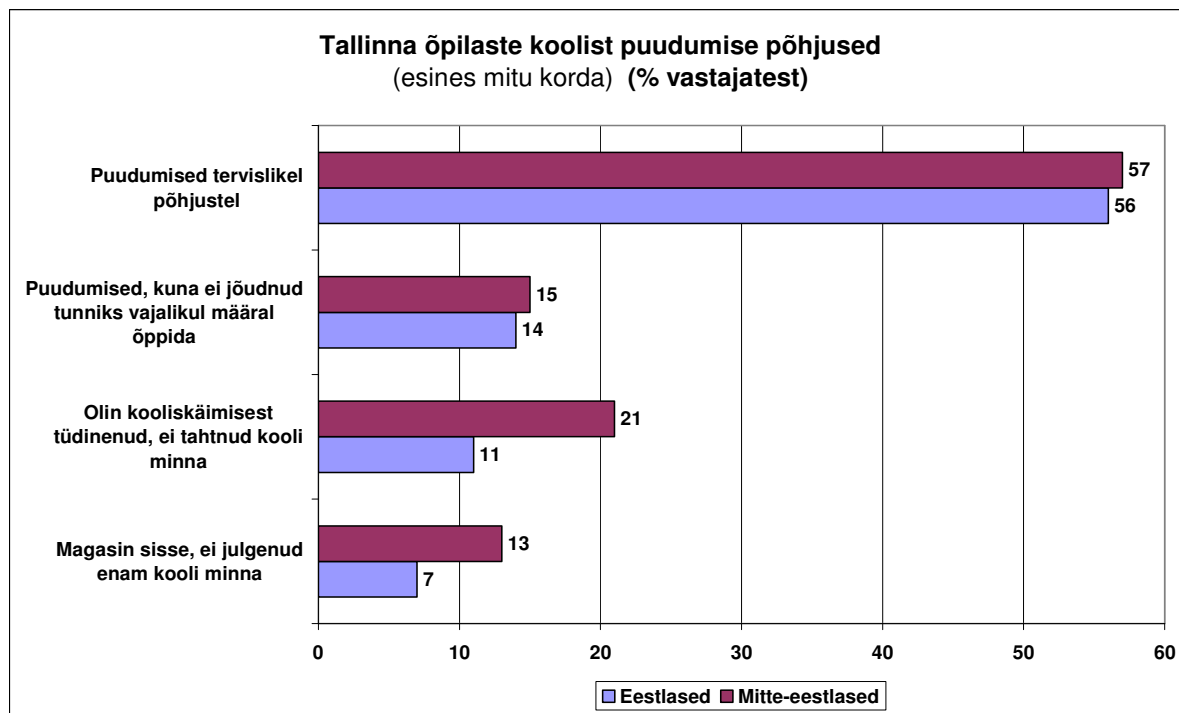
Käesolevat teemat on sobiv alustada lastevanemate hinnangutest oma lapse tervislikule seisundile. Üle poole kõigist küsitletud Tallinna lastevanematest hindab lapse tervislikku seisundit heaks. Eestlaste seas (30%) on mitte-eestlastega (23%) võrreldes rohkem neid vanemaid, kes hindavad oma lapse tervist väga heaks. Madalaid (rahuldav + halb) hinnanguid oma lapse tervisele andis viiendik lastevanematest, kusjuures rahvuslikke või koolitüübiga (venekeelne kool, keelekümblusega vene kool jt) lähtuvaid erinevusi ei esinenud.

Tallinna koolide õpilaste hinnangute põhjal on enamlevinud terviseprobleemideks, mida sageli või mõnikord tuntakse:

- väsimus ja jõuetus	- 73% kõigist küsitletud õpilastest
- tugevad peavalud	- 53% „ „
- närveerimine ja muretsemine	- 41% „ „
- ükskõiksus, soov mitte midagi teha	- 38% „ „
- hirmutunne või kartus	- 16% „ „
- üksindus	- 11% „ „
- soov kodust põgeneda	- 10% „ „

Eesti ja vene õppekeelega koolide õpilaste tervisliku seisundi võrdlus näitas, et eestlastel esines üldnimetatud tervisehäireid mõnevõrra rohkem kui mitte-eestlastel. Eesti koolide õpilastel esines oluliselt rohkem (41%) närveerimist ja muretsemist kui vene koolide õpilastel (26%). Eesti laste konkurentsivõitlus parima hariduse pärast algab juba koolikatsetel ja paljude jaoks on see kestva tuleprooviks kogu kooliaja jooksul, sest eesmärgiks on igati vastata oma vanemate kõrgendatud ootustele. Iga 10-ndat õpilast vaevab üksindus või soov kodust põgeneda, mille peamiseks põhjuseks on tõrjutus, mis võib ilmnedagi nii kodus kui koolis.

Joonisel on esitatud õpilaste koolist puudumise korduvad põhjused, mis annavad tunnistust laste tervislikust seisundist ja kooliväsimusest. Üle poolte õpilastest on koolist puudunud korduvalt haigestumise tõttu. Kokku ligikaudu 15% on neid õpilasi, kelle puhul võib täheldada kooliväsimust või – tühimust ning mõnevõrra kõrgem on see venekeelsete õpilaste seas.

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Lisaks sellele sisaldas uuring õpilaste jaoks küsimust, mitmel korral on nad viimasel õppeaastal tervislikel põhjustel koolist puudunud. Ainult kümnendik Tallinnas küsitatud õpilasi ei olnud haiguse tõttu koolist mitte kordagi puudunud. Seevastu mitmeid kordi puudunute arvukus oli tõenäoliselt ülemäära suur. Kolm-neli korda puudumist märkisid 24% eestlastest ja 14% mitte-eestlastest; viis või enam korda olid koolist haiguse tõttu puudunud 18% eestlastest ja 8% muust rahvusest õpilastest. Analüüs näitab, et tervislikust seisundist põhjustatud haigestumise sageduselt ei erine Tallinna õpilased mujal Eestis küsitatud õpilastest. Kooliväsimus ja – stress tabab ühtviisi nii linnade kui maakohtade õpilasi, sest lisaks suhteliselt suurele õpikoormusele kanduvad lastele üle ka vanematele stressi põhjustavad probleemid: töötus, vaesus ja igapäevased toimetulekuraskused.

Lapse iseloomu hindasid lastevanemad skaalal: „väga tasakaalukas“, „üsna tasakaalukas“, „üsna tasakaalustamata“, „väga tasakaalustamata“, kusjuures eestlased andsid reeglina oma laste tasakaalukusele venelastega võrreldes tunduvalt kõrgemaid hinnanguid (Tabel 2.1). Kõige kriitilisemalt hindasid oma laste iseloomu Tallinna vene õppekeelega koolides käivate laste vanemad, kellest 30% hindas oma lapse iseloomu üsna tasakaalustamatuks. Käeoleva uuringu põhjal on keeruline öelda, kas hinnang lapsel on „üsna tasakaalustamatu iseloom“ põhineb venekeelses õpikeskkonnas vallanduval rahvusliku temperamendi sünergial, kus puudub muu rahvuse (eestlaste) tasakaalustav mõju; vene õppekeelega tavakoolide õpetus- ja kasvatustraditsioonidel, vanemate võimendatud positiivsetel ootustel oma laste suhtes või vanemate endi stressiilmingutest põhjustatud rahulolematusel. Ka laste füüsilist karistamist juhtub venekeelses tavakoolis käivate laste puhul teistega võrreldes sagedamini.

Tabel 11.1. Milline on teie hinnang lapse iseloomule?

	(Hinnang %-des)			
	Eestlased eestikeelses koolis (Tallinnas)	Mitte-eestlased eestikeelses koolis (Eestis tervikuna) ³	Mitte-eestlased venekeelses koolis (Tallinnas)	Mitte-eestlased eesti keele erioõppega koolis (Tallinnas)
Väga tasakaalukas	21	13	5	12
Üsna tasakaalukas	62	73	64	70
Üsna tasakaalustamata	17	12	30	16
Väga tasakaalustamata		2	1	2
Kokku	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Sarnane trend ilmnes ka lastevanemate hinnangutest oma suhetele lapsega – pooled eesti keelt kõnelevatest vanematest hindas oma suhteid lapsega väga headeks (hinne „5“ mõõdetud 5-pallisel skaalal)

Tabel 11.2. Palun iseloomustage oma suhteid lapsega 5-pallisel skaalal?

	(Hinnang %-des)			
	Eestlased eestikeelses koolis (Tallinnas)	Mitte-eestlased eestikeelses koolis (Eestis tervikuna) ⁴	Mitte-eestlased venekeelses koolis (Tallinnas)	Mitte-eestlased eesti keele erioõppega koolis (Tallinnas)
1 Väga halvad suhted				
2	2	1	2	6
3	11	15	20	6
4	38	43	46	47
5 Väga head suhted	49	41	32	41
Kokku	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Samas on põhjust väita, et eeltoodud tulemusi ei saa käsitleda absoluutse tõena, sest eestlastest vanemad võivad paljudel juhtudel suure tõenäosusega oma suhteid lapsega üle hinnata. Vene keelt kõnelevad vanemad on oma hinnangutes küll mõnevõrra kriitilisemad, kuid tundub, et tihtilugu eestlastest vanematest hoolivamad. Mitte-eestlastest lastevanemad aitavad oma lastel eestlastest sagedamini õppida ja tunde ette valmistada. 22% venekeelsetest lastevanematest on palganud lapse järelaitamiseks eraõpetaja.

³ Tallinna väikesemahulise küsitlusvalimi tõttu on andmed esitatud Eesti kohta tervikuna

⁴ Tallinna väikesemahulise küsitlusvalimi tõttu on andmed esitatud Eesti kohta tervikuna

Tabelis 11.3 esitatud andmete põhjal on kõige stressirohkem keskkond venekeelsetes Tallinna koolides, kus lapsed on selle tõttu ka sagedamini haiged.

Tabel 11.3. Kui sageli puutub Teie laps kokku alljärgnevate probleemidega?

(Hinnangud juhtub sageli+juhtub harva %-des)				
	Eestlased eestikeelses koolis (Tallinnas)	Mitte- eestlased eestikeelses koolis (Eestis tervikuna) ⁵	Mitte- eestlased venekeelses koolis (Tallinnas)	Mitte-eestlased eesti keele eriõppega koolis (Tallinnas)
Laps ei taha õppida	60	43	60	27
Lapsele on vastumeelne kooli minemine	43	43	59	31
Laps on sageli haige ja puudub koolist	58	60	78	69
Lapsel on tõsiseid probleeme distsipliini ja korrarikkumistega koolis	18	3	26	14
Lapsel on konfliktid suhted õpetajatega	22	12	25	17
Lapsel on konfliktid suhted teiste õpilastega	15	19	24	17
Laps on närviline, läheb kergesti endast välja	29	17	30	17
Laps on püüdnud kodust põgeneda	3	-	7	-

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

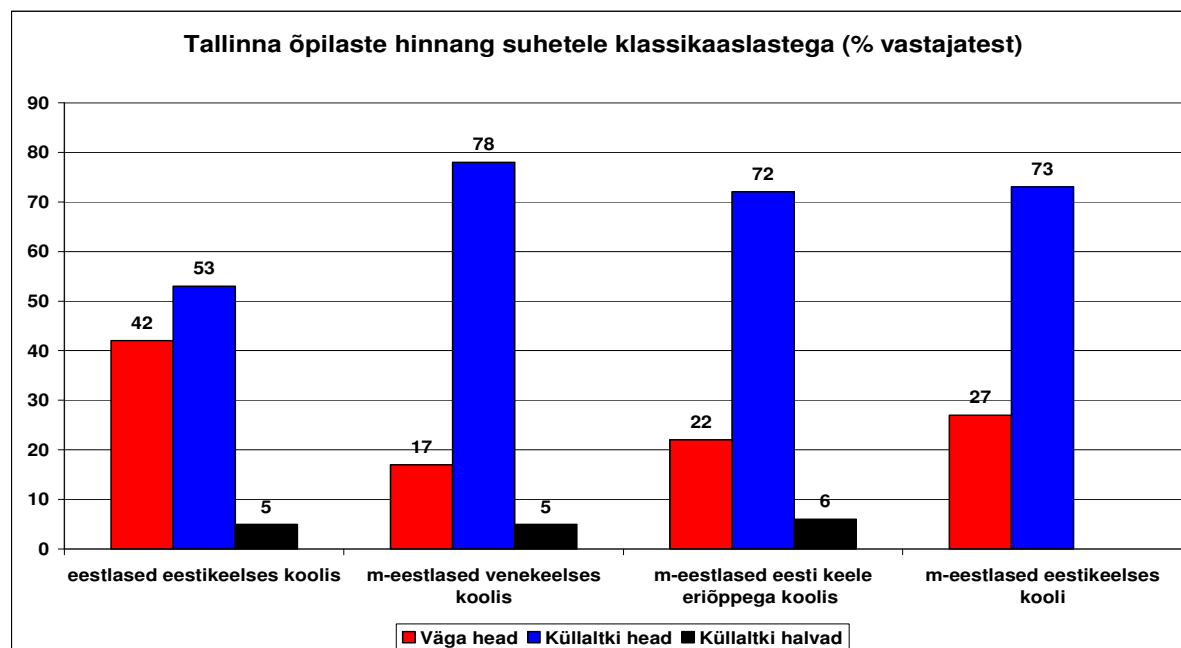
Teistega võrreldes tekitab õpilaste jaoks kõige vähemal määral koolistressi eesti keele eriõppega (keelekümbluse või eesti keele süvaõppega vene koolide) õpikeskkond, kuigi ootuspäraselt peaks nimetatud koolitüübis õppekoormus tavapärasest suurem olema ning lastele kooliväsimust ja -stressi tekitama.

Uuringus osalenud lastevanemate jaoks on põhiliseks murettekitavaks probleemiks see, et laps ei taha õppida. Tegelikult on see stressi tekitav probleem nii vanemate kui laste jaoks. Halb õppeedukus võib õppurile kaasa tuua klassikaaslaste ja õpetajate alandavat ning solvavat suhtumist. Seda on esinenud küll suhteliselt harva, kuid teistest sagedamini vene õppekeelega tavakoolides. Ja selle pinnalt võivad suure tõenäosusega välja kujuneda koolivägivalla ilmingud ning konfliktid suhted õpilaste ja õpetajate vahel. Viimatinimetatud konfliktseid situatsioone märgivad teistest enim venekeelsete tavakoolide ja eestikeelsete koolide õpilaste vanemad.

⁵ Tallinna väikesemahulise küsitlusvalimi tõttu on andmed esitatud Eesti kohta tervikuna

12. Õpilaste riskikäitumise ja tõrjutuse aspekte Tallinna koolides

Kuna küsitlus viidi läbi 12-17-aastaste õpilaste seas, on paratamatu, et teismeeas tekib paljudel noorukitel probleeme, mis võivad põhjustada riskikäitumist ja kaasa tuua sõltuvusharjumusi. Samas võib klassikaaslaste omavahelisi suhteid hinnata küllalt heaks ja seda peaaegu sarnaselt erinevatest koolitüüpides õppivate venekeelsete õpilaste puhul. Kõige positiivsemalt hindavad klassikaaslaste vahelisi suhteid eesti koolide õpilased.

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Kuid küsitlustulemused näitavad ka seda, et ligikaudu pooled (47%) kõigist küsitluses osalenutest Tallinna koolide õpilastest on kogenud ühel või teisel määral mitmeid tõsisemaid probleeme. Probleemidest on esikohal õpiraskused, tülid vanemate ja konfliktid õpetajatega ning põhjuseta puudumised – nende probleemidega puutub kokku keskmiselt iga 5-s õpilane. Kõrgendatud riskikäitumisega (probleeme esineb teistega võrreldes rohkem) paistavad silma vene õppkeelega tavakoolide ja eesti õppekeele koolide õpilased. Kõige vähem on riskikäitumisega seonduvaid probleeme esinenud venekeelsetes eesti keele eriõppega koolides, kus küsitletud õpilaste seas on üle 90% neid, kes peavad ennast muuhulgas ka õnnelikuks.

Oluliseks indikaatoriks riskikäitumisega seonduvate probleemide lahendamisel on usaldus täiskasvanute vastu. Vaid keskmiselt 15% küsitletud Tallinna õpilastest väidavad, et täiskasvanuid võib kindlasti usaldada, kusjuures keskmisest kõrgemat kindlat usaldusvalmidust (23%) märgivad eesti keele eriõppega koolide õpilased. Iga 10-nes õpilane aga arvab, et täiskasvanuid ei või eriti usaldada ja selle arvamuse kujundajaks on pigem venekeelse tavakooli õpilased, kelle seas on teistega võrreldes vähem ka õnnelikke õpilasi.

Kahjulikest sõltuvusharjumustest rääkides, on teistest õppuritest aktiivsemalt suitsetamist (ligikaudu 60% õpilastest) ja alkoholi (ligikaudu 50% õpilastest) proovinud eesti koolide õpilased, kelle seas on ka teistega võrreldes ka enam neid, kes on ennast mõned korrad kuus

(neid on 11%) end alkoholist purju joonud. Suitsetamist ja alkoholi proovimist on vene õppekeelega koolide õpilastest enim ette tulnud vene tavakoolide õpilastel, kellest ligikaudu pooled on suitsetamist proovinud ja 40% alkoholi pruukinud. Alkoholi tarbimist alustatakse põhiliselt 14-15-aastaselt. 90% Tallinna koolide õpilastest küll väidab, et nad ei ole narkootikume proovinud, kuid tegelikkuses on narkootikumide tarbimine, eriti pidudel ja muudel noorte koosviibimistel, eeldatavasti palju sagedasem tegevus.

Kodune olukord on olulisemaid lapse elukvaliteedi näitajaid ja hea õppeedukuse garantiisid.

Tabelis 12.1 esitatud andmed võimaldavad saada kinnitust põhjustele, miks venekeelsete tavakoolide õpilastel esineb teistega võrreldes suhteliselt rohkem õpiraskusi ja riskikäitumisega seonduvaid probleeme. Nende koolide õpilaste seas leidub vähesel määral ka neid, kes on kutsutud alaealiste asjade komisjoni või kokku puutunud politseiga. Kõige turvalisemalt tunnevad ennast eesti õppekeelega koolides õppivad venekeelsed lapsed, kelle vanemad märgivad teistest sagedamini harmoonilist kooselu ja perekonfliktide puudumist.

Tabel 12.1. Tallinna õpilaste koduse olukorra erinevate aspektide iseloomustus

(Hinnangud %-des)

	Eestlased eestikeelses koolis (Tallinnas)	Mitte- eestlased eestikeelses koolis (Eestis tervikuna) ⁶	Mitte- eestlased venekeelses koolis (Tallinnas)	Mitte- eestlased eesti keele eriõppega koolis (Tallinnas)
Kodune õhkkond on väga või üldiselt sõbralik ja heatahtlik	90	92	85	90
Olen täiesti või üldisel rahul oma koduse õhkkonnaga	84	93	88	93
Emal on alati minu jaoks aega	42	62	38	38
Isal on alati minu jaoks aega	25	33	9	10
Suhted emaga on väga või üsna head	94	99	89	86
Suhted isaga on väga või üsna head	71	84	71	81
Peres tuleb üsna sageli ette peretülisid	5	3	10	2
Peres tuleb vahel ette joominguid	11	6	18	13

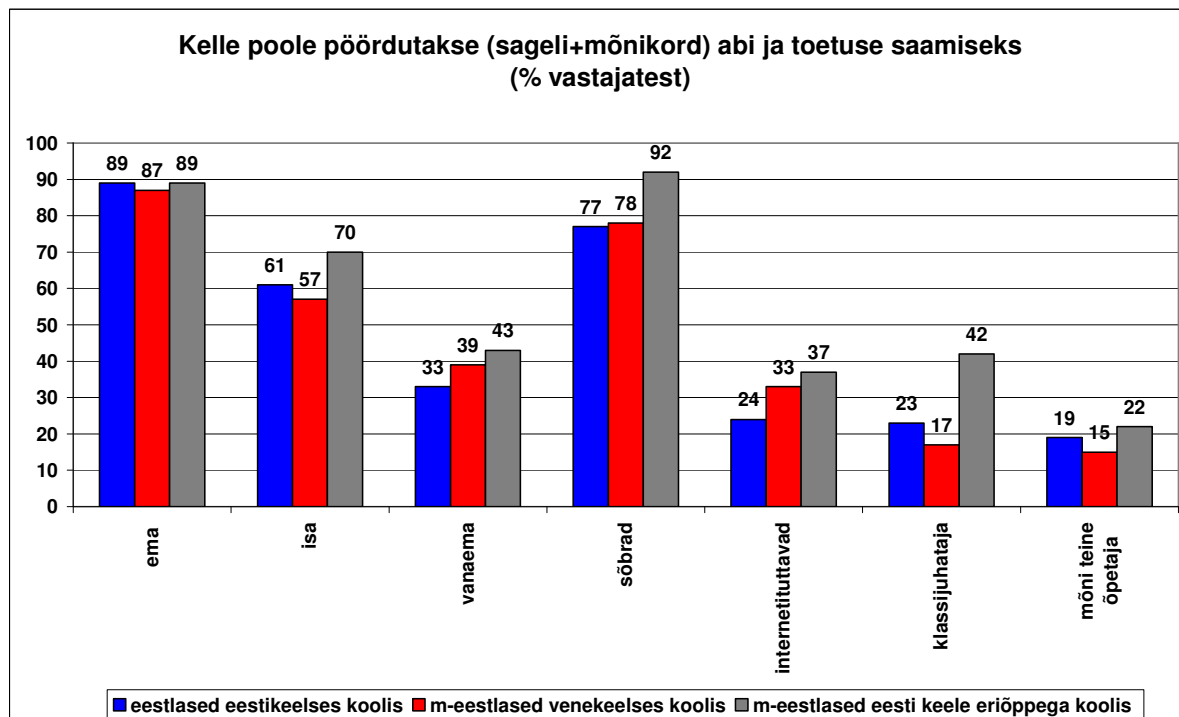
Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Koolikiusamine on tänase kooli lahutamatu riskifaktor, mille põhjuseid on suhteliselt keeruline välja selgitada ning mida juhtub nii eesti kui vene õppekeelega koolides suhteliselt võrdselt – keskmiselt 60% õpilastest märgib oma klassis toimuvast ning 80% annab märku koolis toimuvast narrimisest ja kiusamisest. Küsitlustulemused näitavad, et rahvusest põhjustatud narrimist ja kiusamist küll esineb, kuid seda on märkinud vaid kolmandik kõigist küsitletud õpilastest. 60% eestlastest ja 40%-l mitte-eestlastest õppuritel on muust rahvusest sõpru.

⁶ Tallinna väikesemahulise küsitlusvalimi tõttu on andmed esitatud Eesti kohta tervikuna

Tõrjutusega seonduvaid aspekte on mitmeid: üksindus, soov kodust põgeneda ning alandamise / solvamise kogemine kodus või koolis. Analüüs näitab, et tõrjutuse erinevaid ilminguid on kogenud iga 10-s õpilane ning pigem iseloomustab see Tallinna eesti ja vene õppekeelega tavakoolide õpilasi. Tõrjutust tekitab kodus ja koolis kogetud ebakindlus ning seda aitavad ületada usalduslikud suhted vanematega ning pedagoogide mõistev ja empaatiline suhtumine.

Joonisel on esitatud nende isikute loetelu, kelle poole Tallinna koolide õpilased hädas olles sagedamini abi ja toetuse saamiseks pöörduvad.

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Abi ja toetuse saamisel on peaaegu võrdselt tähtsad nii ema kui sõbrad, venekeelsed lapsed tähtsustavad abi saamisel sõpru emast isegi mõnevõrra rohkem. Järgmistel kohtadel on isa ja vanaema, õdede/vendade poole pöörduakse abi ja toetuse saamiseks suhteliselt harva. Tihtilugu tundmatud ja anonüümsed internetituttavad on abi andjatena enam väärtustatud kui klassijuhataja või mõni muu õpetaja. Probleemiks on see, et omavanuseid usaldatakse rohkem, internetisuhtluse puhul on enamikul juhtudel tagatud anonüümsus ning suhtlust on kerge lõpetada. Klassijuhatajate ja teiste õpetajate poole pöördumise puhul ei ole õpilase jaoks kindlat garantiid, et selle pöördumise põhjuseid kolmandatele isikutele ei avalikustata.

13. Lapsevanemad ja kooli valikud

Ootuspäraselt määravad lapse koolivaliku ikkagi vanemad. Käeoleva temaatika kontekstis on huvitav välja selgitada, millise sotsiaalse taustaga ja mille poolest eristuvad oma rahvuskaaslastest need mitte-eestlastest vanemad, kes eelistavad lapse õppimist eestikeelses või eestikeelse eriõppega koolis. Loomulikult on selle valiku esmaseks eelduseks vastavate koolide olemasolu õpilase elupiirkonnas. Tallinnas on venekeelsetel vanematel selles osas suhteliselt suur valikuvabadus – kas panna laps eesti õppekeelega kooli, eesti keele süvaõppega venekeelses kooli või keelekümlusega vene õppekeelega kooli.

Põhilised tegurid, mis mängivad rolli lastevanemate eestikeelse või eestikeelse eriõppega kooli valikul, võib tinglikult jaotada kolme rühma: lapsevanemate sotsiaalne taust, kasvatuspõhimõtted ning avatus/tolerantsus.

Lastevanemate sotsiaalne taust

Siin on määravaimaks teguriks EV kodakondsuse olemasolu, mis mängib olulist rolli eeskätt eesti õppekeelega kooli valikul. Oluliseks teguriks on ka lapsevanema keskmisest mõnevõrra kõrgem haridustase, mis piirdub põhiliselt keskharidust andva ametikooliga. Nende vanemate jaoks on tähtis, et laps omandaks hea eesti keele oskuse ning tulevikus ka kõrghariduse. Vanematel on ka piisavalt huvi ja oskusi, et kasutada e-kooli internetikeskkonda ja olla kursis nii oma lapse kui kogu õpilaskonna ja kooli tegevusega. Lastevanemate sissetulekud on keskmisel tasemel, kuid töötuid on nende hulgas vähem ja ligikaudu 30% neist on võtnud eluasemelaenu, mis kinnitab nende kodutunnet ja seotust Eestiga.

Lastevanemate kasvatuspõhimõtted

Lastevanemad tunnevad eesti koolis käiva lapse õppe edukuse suhtes rohkem huvi ja püüavad lapsi ka igapäevases õppetöös abistada. Lastevanemate kasvatuspõhimõtteid võib kokku võtta kolme märksõnaga *kindlate reeglite kehtestamine – usaldamine – kontrollimine*. Sellele lisanduvad laste tubliduse kiitmine ja laste puuduste esiletõstmise vältimine ning kõige rohkem teiste venekeelsete lastevanematega võrreldes on selles rühmas neid lapsevanemaid, kes tunnistavad eksimuste korral lapsele oma vigu. Eeldatavasti tagab see lastevanemate ja laste vahel usaldusliku ja turvalise suhtlemise. Laste füüsilist karistamist esineb suhteliselt harva. Vanemad on ka suhteliselt hästi kursis sellega, millistes interneti suhtluskeskkondades lapsed viibivad.

Lapsevanemate avatus/tolerantsus

Sellest annavad tunnistust vanemate isiklikud ja vahetud kontaktid kooliga, kus nende lapsed õpivad. Lisaks lastevanemate koosolekutele ja kooli korraldatud üritustele ja on vanemad käinud teistest lastevanematest enam koolis omal initsiatiivil ja külastanud muuhulgas ka sotsiaalpedagoogi või psühholoogi. Eesti keeles õppimine tavakoolist suuremas mahu lisab õpilastele täiendavat koormust ning vanemad püüavad lapsi abistada koostöös kooli ja õpetajatega. Lisaks sellele, on lastevanemad paljudel juhtudel suhelnud lapse klassijuhatajaga ka e-posti teel. Tänu vanemate jõupingutustele saavad lapsed koolis ka paremini hakkama ning neil on keskmisest vähem riskikäitumise ja sõltuvusharjumustega seonduvaid probleeme.

Siinkohal tuleks põgusalt analüüsida ning võrrelda eesti ja venekeelsete lastevanemate hinnanguid oma laste suhtes ja vanemate enamlevinud kasvatuspõhimõtteid. Eestlastest lastevanemad hindavad oma lapsi kõrgemalt ja on vähem kriitilised oma laste iseloomu ja käitumise suhtes kui mitte-eestlased. Eestlastest lastevanemate kasvatuspõhimõtted erinevad suhteliselt märkimisväärselt mitte-eestlaste omadest (Tabel 13.1).

Tabel 13.1. Tallinna lastevanemate kasvatuspõhimõtted teismelise ikka jõudnud lapse kasvatamisel

	(Hinnangud %-des)			
	Eestlased		Mitte-eestlased	
	Olen täielikult nõus	Üldiselt olen nõus	Olen täielikult nõus	Üldiselt olen nõus
Lapsele tuleb kehtestada kindlad reeglid, milliseid laps peab vastuvaidlemata täitma	33	48	23	54
Last tuleks usaldada ja anda talle võimalikult palju iseseisvust ja sõltumatust	36	54	22	58
Lapse arvamus on oluline, kui tehakse otsuseid, mis puudutavad last	56	41	34	57
Lapse kõiki tegevusi tuleb põhjalikult kontrollida	17	39	13	36
Lapse tublidust tuleks pidevalt kiita ja vältida puuduste esiletõstmist	24	53	19	50
Lapse kasvatamisele ei peaks väga palju pühenduma, lapsed kasvavad ise	14	14	0	4
Hea lapsevanem tunnistab eksimuste korral lapsele oma vigu	48	45	21	58

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Tabelis esitatud andmetest nähtub, et eestlastest lapsevanemad on nõ demokraatlikumad ja lubavad lastele suuremaid vabadusi ning iseotsustamise võimalusi. Venekeelsed lapsevanemad järgivad eestlastest enam ajast-aega kehtinud ja traditsiooniliseks muutunud kasvatuspõhimõtteid, mis kehtestavad reegleid, mida lapsed peavad vastuvaidlemata täitma. Selle juures on positiivne see, et väite suhtes, et lapse kõiki tegevusi ei pea enam põhjalikult kontrollima, on eesti ja venekeelsed vanemad ühel meelel. Lastevanematel ei jää töö tegemise kõrvalt enam aega, et kõiki lapse toimetusi tähelepanelikult jälgida.

Mis puudutab laste internetisuhtlust, siis selles osas tunduvad eestikeelsed lastevanemad olevat märksa tähelepanelikumad kui mitte-eestlased. Samas ei piira pooled eesti lastevanematest laste internetikasutust, vabameelsete venekeelsete lastevanemate vastav osatähtsus on 32%. Eesti ja vene lastevanemate erinevus seisneb ka selles, et eestlaste seas on mitte-eestlastega võrreldes enam neid, kes tunnistaksid eksimuste korral lastele oma vigu.

Järgnevalt analüüsitakse venekeelsete noorte olukorda, kes õpivad eestikeelses või eestikeelse eriõppega koolis. Eelpool kirjeldati, kuivõrd ja millisel viisil panustavad lastevanemad nende koolide õpilaste õppeedukusse ja turvalisusse. Ja just parema õppeedukuse ja koduse õhkkonna suurema turvalisuse poolest erinevad need noored näiteks vene õppekeelega tavakoolides käivatest noortest. Loomulikult on eesti keelsetes koolides käivatel vene noortel õpiraskusi ja

riskikäitumisprobleeme, nad kogeivad samuti koolivägivalda ja –kiusamist. Kuigi koolikiusamise põhjused ei seostu enamjaolt rahvusliku taustaga, näitavad küsitlustulemused, et 45% mitte-eestlastest õpilastest, kes õpivad eesti õppekeelega koolis, on kogenud eestlaste poolt narrimist ja kiusamist.

Eesti õppekeelega koolis on venekeelsetel õpilastel kindlasti nii psühholoogilise ja emotsionaalse pinge ning suurema õpikoormuse tõttu raskem ja väsitavam õppida. Ning need õpilased vajavad vaieldamatult nii vanemate kui ka õpetajate tavapärasest suuremat abi ja toetust. Lisaks sellele kindlasti ka sotsiaalpedagoogi ja koolipsühholoogi abi, kelle poole abi ja toetuse saamiseks ei ole siiani praktiliselt pöördunud ei õpilased ega nende vanemad. Kuid siinjuures ei saa märkimata jätta asjaolu, et eesti koolides õppivad noored ei tunne ennast teistega võrreldes sugugi tõrjututena. Vastupidi – eesti õppekeelega koolide mitte-eestlastest õpilaste hinnangud õpikeskkonnale ja oma toimetulekule on teiste koolitüüpide õpilastega võrreldes sageli positiivsemad.

Uuringutulemused näitavad aga sedagi, et teiste koolidega võrreldes usaldavad eesti koolides õppivad mitte-eestlased märksa rohkem oma klassijuhatajat ja teisi õpetajaid ning venekeelsed õpilased väidavad ka teistest rohkem, et õpetajad hindavad nende õpitulemusi õiglaselt. Eesti koolides õppivatel mitte-eestlastel on muust rahvusest sõpru rohkem ja nad tunnevad ennast teistega võrreldes turvalisemalt ja õnnelikumalt.

Tabel 13.2 näitab, kuidas Tallinna õpilastel on küsitluse toimumise ajal, 2009/2010 õppeaastal koolis läinud. Eesti koolis õppivate vene noorte subjektiivsed hinnangud selle kohta, kuidas neil koolis läinud, on teistega võrreldes tunduvalt positiivsemad.

Tabel 13.2. Tallinna õpilaste hinnangud selle kohta, kuidas neil koolis läinud on

(Hinnangud %-des)

	Eestlased eestikeelses koolis (Tallinnas)	Mitte- eestlased eestikeelses koolis (Eestis tervikuna) ⁷	Mitte- eestlased venekeelses koolis (Tallinnas)	Mitte- eestlased eesti keele eriõppega koolis (Tallinnas)
Hästi on läinud	30	49	34	57
Keskmiselt	61	49	53	37
Alla keskmise	9	2	13	6
Kokku	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 2010

Kõige madalamaid hinnanguid koolis toimetulekule annavad venekeelse tavakooli õpilased ja eestikeelses koolis õppivad eestlased. Samas on eesti koolide õppurite seas vene koolide õpilastega võrreldes kaks korda rohkem neid, kes arvavad, et vanemad on selles õppeaastal nende hinnetega üldiselt rahul.

⁷ Tallinna väikesemahulise küsitlusvalimi tõttu on andmed esitatud Eesti kohta tervikuna

Tabel 13.3. Kas Sinu vanemad on sellel õppeaastal Sinu hinnetega üldiselt rahul?

(Hinnangud %-des)

	Eestlased eestikeelses koolis (Tallinnas)	Mitte- eestlased eestikeelses koolis (Eestis tervikuna) ⁸	Mitte- eestlased venekeelses koolis (Tallinnas)	Mitte- eestlased eesti keele eriõppega koolis (Tallinnas)
Jah, on väga rahul	21	35	10	29
On enam-vähem rahul	60	53	60	55
Ei ole rahul	17	11	27	9
RASKE ÕELDA	2	1	3	7
Kokku	100	100	100	100

Allikas: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut, 201

Käesolevat temaatikat kokku võttes tuleb märkida, et teiste õpilastega võrreldes on kõige keerulisem koolis hakkama saada vene õppekeelega tavakoolides õppivatel lastel. Nende õpilaste õppeedukus on teistest mõnevõrra madalam, neil on rohkem stressi põhjustavaid probleeme ja ka vanemad on nende suhtes kriitilisemad ning rangemad. Samas suhtlevad nende õpilaste vanemad teistega võrreldes vähem klassijuhatajaga, kasutavad harvem e-kooli internetikeskkonna võimalusi ja on kokkuvõttes nii koolis toimuvast kui ka sellest, kuidas nende laps koolis hakkama saab, vähem informeeritud.

14. Ettepanekud ja soovitus

Põhikooli ja gümnaasiumi seaduse § 4 järele peab KOOL suutma tekitada positiivse õpikeskkonna. ütleb, et koolil tuleb luua /... turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond .../

Tallinna koolidega on nii õpilaste kui lapsevanemate rahulolu kõrge. Kõikidest õpilastest on vaid 7% kuni 14% rahulolematud oma kooliga. Keskmiselt neljandik kõikidest õpilastest hindab oma kooli maksimaalse vastusevariandiga „väga rahul“. Kõrge rahulolu on tunnuseks positiivsest õpikeskkonnast, mis tähendab, et lapsevanemad on valmis oma lapsi koolile usaldama ja õpilaste jaoks on kool koht, kuhu jätkuvalt soovitakse minna uusi teadmisi omandama.

Vaatamata kõrgele rahulolule koolidega, selgub uuringust mitmeid probleeme, mis ootavad lahendusi.

⁸ Tallinna väikesemahulise küsitlusvalimi tõttu on andmed esitatud Eesti kohta tervikuna

PROBLEEM: Lapsevanemate suhtlemine kooliga on pigem passiivne kui aktiivne

Põhikooli ja gümnaasiumi seaduse eeldab lapsevanematelt märksa suuremat aktiivsust kooliga suhtlemisel, paraku ei ole lapsevanemad selleks valmis. Seaduse § 11 seab lapsevanematele kohustuse koostööks kooliga õpilaste koolikohustusele kaasaaitamisel. Seaduse mõte on suurendada nõudlikkust lapsevanemate tegevuse suhtes ja nõuda lapsevanematelt suuremat distsipliini.

Eriti annab passiivne suhtlemine end tunda venekeelsete aga ka probleemsete õpilaste vanemate puhul, kes suhtlevad vähem oma lapse klassijuhatajaga, kasutavad harvem e-kooli internetikeskkonna võimalusi ja on kokkuvõttes nii koolis toimuvast kui ka sellest, kuidas nende laps koolis hakkama saab, vähem informeeritud. Infokanalid koolist lapsevanemani ei tööta alati piisavalt hästi. Sellest tulenevalt on väga oluline õpetajate aktiivsus saavutamaks kontakte õpilaste vanematega. Eelkõige nende õpilaste vanematega, kellel on probleeme õppimisega või puudumistega ja kes on sagedamini konfliktis.

ETTEPANEKUD

- Arendada kooli ja lapsevanemate vahelisi kontakte, luua uusi suhtlemisvõimalusi, korraldada ühiseid ürituseid
- Selgitada ja kaardistada, kuivõrd aktiivsed kooliga suhtlemisel on lapsevanemad Tallinnas ja millest lapsevanemate aktiivsus sõltub. Selgitada, millised on peamised probleemid ja takistused lapsevanematel kooliga suhtlemisel?
- Korraldada koolitusi ja arutelusid koolide juhtidele, õpetajatele ja lapsevanematele, et ühisaruteludes leida võimalusi kooli ja lapsevanema suhtlemise aktiveerimiseks
- Anda rohkem infot lapsevanematele nende lastega seotud probleemidest
- Tutvustada aktiivsemalt E-kooli kasutamise võimalusi. Lapsevanematele, kes ei valda e-kooli kasutamist, võiks korraldada sellealase koolituse
- Tihedamad otsekontaktid lapsevanematega. Vaid e-kooli kaudu suhtlemine, mille kaudu lapsevanemad saavad teada oma laste hindeid, ei pruugi olla piisav, et vanemad suudaksid olukorda adekvaatselt hinnata ja ei pruugi olla piisav, et vanemad suudaksid olukorda adekvaatselt hinnata ja sotsiaalselt mõtestada mis probleemid on tema lapsega, ja et lapsel on oht sattuda riskilaste hulka. Klassijuhatajad, kooli tugispetsialistid jt. peaksid veenduma, et lapsevanemad mõistavad ja oskavad tähtsustada oma laste olukorda koolis
- Koolitused ja seminarid probleemidega laste vanematele . kus õpetatakse mõtestama lahti oma laste probleeme ja antakse teadmisi, kuidas oma last abistada ja toetada

PROBLEEM: Riskiõpilaste kõrge osakaal

Uuringu andmetel on riskiõpilaste osakaal Tallinna koolides 45 %,. Tegemist on õpilastega, kellel on suuri raskusi õppimisega, koolidistsipliiniga, neil on teravad suhtekonfliktid nii koolis kui kodus. Sageli on sellised lapsed kas vägivalla ohvrid või ka ise vägivaldsed. Riskiõpilane ei tule oma probleemidega iseseisvalt toime, vajalik on täiendav abi ja toetus õppimises, suhteprobleemide lahendamisel, koolidistsipliini järgimisel jne.

ETTEPANEKUD

- Suurendada koolide suutlikkust ennetada ja lahendada koolikonflikte, pakkudes koolidele täiendkoolitusi, nõustamist, psühholoogilist abi jms
- Aidata koolide tugispetsialistidel (sotsiaalpedagoogid, psühholoogid jt) parandada oma kvalifikatsiooni, omandada uut teavet ja praktilist kogemust riskiõpilaste abistamisel
- Korraldada koolitusi ja praktilisi õppuseid õpilaste suhtlemisoskuste parandamiseks ja konfliktolukordade ennetamiseks
- Tagada käitumisraskustega noortele (nn riskiõpilastele) psühholoogiline ja sotsiaalpedagoogiline tugi.
- Suurendada Tallinna haridusasutuste omavahelisi kontakte, soodustada koostööd ja kogemuste vahetamist riskiõpilaste abistamisel
- Kaasata avalikkust riskiõpilaste üle arutlema ja lahendusi otsima
- Tutvustada maailmas kasutusel olevaid parimaid praktilisi kogemusi ja lahendusi, kuidas teistes riikides on riskiõpilaste probleeme lahendatud ja milliseid tulemusi on saadud

PROBLEEM: Koolides napib usaldusisikuid, kelle poole õpilased oma muredega saavad pöörduda

Küsitlus näitas, õpilased ei „kõneta“ oma muredega koolide tugispetsialiste (sotsiaalpedagoogid ja psühholoogid). Tugispetsialistide poole pöördub oma muredega sageli vaid 1% õpilastest. Usalduslike suhete loomine õpilaste ja sotsiaalpedagoogide ning psühholoogide vahel on positiivse õpikeskkonna üks võtmeküsimusi. Eelkõige puudutab see neid õpilasi, kellel on probleeme õppimisega või puudumistega ja kes on sagedamini konfliktised. Koolidel tuleks otsida lahendusi, kuidas kujundada usaldussuhet õpilaste ja sotsiaalpedagoogide ning psühholoogide vahel.

ETTEPANEKUD:

- Rohkem infot. Tugispetsialistide tegevust tuleks rohkem õpilastele tutvustada ja rääkida abivõimalustest, mida tugisikud saavad pakkuda.
- Rohkem ühisüritusi. Lahenduseks võiks olla ka koos õpilastega ühisürituste (spordivõistlused, ekskursioonid, matkad, teatri, kino, muuseumite ühiskülastused) korraldamine, kus aktiivne roll on sotsiaalpedagoogidel ja psühholoogidel.
- Tihedamad kontaktid lapsevanematega. Tugispetsialistide tegevust tuleks rohkem ka lapsevanematele tutvustada ja rääkida abivõimalustest, mida sotsiaalpedagoogid ja psühholoogid saavad pakkuda. Kui õpilase vanemad isiklikult tugispetsialiste ei tea ega tunne, võivad tekkida põhjendamatud eelarvamused, et tugispetsialistid ei ole usaldusväärsed
- Tugispetsialistid võiksid korraldada kohtumisi, arutlusi ja koolitusi lapsevanematele. Ka tuleks tugispetsialiste kaasata kohtumistele ja ühisüritustele lapsevanematega, et vahetus kontaktis vastastikku üksteist rohkem tundma õppida, mis on usaldusliku suhte tekkimise eelduseks.

PROBLEEM: Venekeelsetel õpilastel on kõrgendatud õpiabi vajadus

Uuringu andmetel vajab üle poole õpilastest kõrvalist abi õppimisega toimetulekuks. Eestis tervikuna vajavad õpiabi 54% eesti õpilastest ja 64% venekeelsetest õpilastest. Venekeelsed õpilased vajavad sagedamini õpiabi kui eesti noored, seega peavad venekeelsed õpilased edukaks toimetulekuks koolis eestlastest enam vaeva nägema ja pingutama. Venekeelsete

õpilaste puhul on oluliseks trendiks sagedasem õpiabi kasutamine koolis. Venekeelsetest Tallinna õpilastest kasutab koolis õpiabi 14% vastajatest, eestlastest vaid 3% ehk neli kuni viis korda vähem.

Kooli õpiabi vajavad teistest enam ka eesti koolides õppivad venekeelsed noored. Kõige enam vajavad kooli õpiabi eesti koolides õppivad venekeelsed noored. Enam kui viiendik (22%) eesti koolides õppivatest vene noortest kasutavad kooli poolt pakutavat tuge õppimisel. Olulisel määral kasutavad kooli poolt pakutavat õpiabi ka keelekümlblejad (19%) vene koolides. Teistest veidi vähem kasutavad kooli õpiabi vene koolide tavaklasside õpilased (12%).

Venekeelsed õpilased kasutavad eestlastest sagedamini eraõpetajaid. Tallinna venekeelsetest õpilastest kasutavad eraõpetajate teenuseid koguni 17% õpilastest, Tallinna eestlastest vaid 2%.

ETTEPANEK

- Koolides, kus õpivad venekeelsed lapsed, tuleks laiendada seniseid õpiabi andvaid tugisüsteeme. Täiendavat rahalist ressursi vajavad nii venekeelsed kui ka eestikeelsed koolid, kus õpivad venekeelsed lapsed.
- Haridusjuhtidel ja koolide rahastajatel tuleks kaaluda täiendava rahalise ressursi eraldamise võimalust, sest ilma selleta on oht, et venekeelsete õpilaste õpiedukus võib jääda oluliselt maha eestikeelsete õpilaste õpiedukusest

PROBLEEM: Eesti koolis õppimine on venekeelsetele lastele raske ja pingeline

Uuringust selgus, et enamikule venekeelsetest õpilastest on eesti õppekeelega koolis õppimine liiga raske ja pingeline. Kõige suuremat õpikoormust ja kindlasti ka pingeid peavad Tallinnas ja Eestis tervikuna kandma eesti koolides õppivad venekeelsed õpilased. Venekeelsetel noortel on eestlastega võrreldes suurem õppekoormus ja kindlasti ka sellest tulenevad pinged ja väsimus. Eriti pingeline on eesti koolides õppivate venekeelsete noorte õppimisprotsess ja kindlasti on nende jaoks oluline küsimus lõpuni vastupidamises.

ETTEPANEK

- Eesti koolides õppivate vene noorte abistamiseks on oluline laiendada seniseid tugisüsteeme, kuhu kuuluvad sotsiaalpedagoogid, psühholoogid jt. Ka vajab osa eesti koolis õppivaid noori tugisikut, individuaalset psühholoogilist nõustamist jne.
- Ka tuleks luua venekeelsetele noortele alternatiive eesti koolis õppimisele. Eesti keele õpetamise taseme tõstmiseks vene õppekeelega tavakoolides tuleks senisest aktiivsemalt ja järjekindlamalt juurutada keelekümlbluse metoodikat. Küsitluse tulemustel mõjutab see positiivselt kooli õpikeskkonda, suurendab õpilaste ja lastevanemate rahuolu, tõstab õpilaste õpihuvi ja rikastab nende maailmanägemust ning arendab pedagoogilise personali võimekust ja valmidust uuenduste rakendamisel.

LISA 1. Tallinna üldhariduskoolide õpilaste ja nende vanemate küsitlusvalim

Tunnuse nimetus	Tunnuste kategooriad	Vastajad kokku		Eestikeelsed vastajad		Venekeelsed vastajad	
		Arv	%	Arv	%	Arv	%
Õpilased		235		118		117	
Kooli õppekeel ja keeleprofiil	Eestikeelne kool	108	46	95	81	13	10
	Eestikeelne võõrkeele süvaõppega	23	10	23	19		
	Venekeelne kool	50	21			50	43
	Venekeelne kool eesti keele süvaõppega	24	10			24	21
	Keelekümblusega vene kool	20	8			20	17
	Venekeelne kool võõrkeele süvaõppega	10	4			10	9
Sugu	Poiss	121	52	59	50	62	53
	Tüdruk	114	48	59	50	55	47
Vanus	12-13-aastased	55	24	26	22	29	25
	14-15-aastased	67	28	32	27	35	29
	16-17-aastased	113	48	60	51	53	46
Mitmendas klassis laps õpib?	5-6 klassis	45	19	19	16	26	22
	7-9 klassis	109	46	58	49	51	44
	10-11 klassis	81	35	41	35	40	34
Lastevanemad		235		118		117	
Sugu	Mees	52	22	35	29	17	15
	Naine	183	78	84	71	99	85
Vanuserühm	Kuni 40-aastased	120	52	52	45	67	58
	Üle 40-aastased	112	48	62	55	48	52
Haridustase	Põhikool, ametikool keskhariduseta	11	4	2	2	8	7
	Ametikool keskeriharidusega	69	30	32	27	37	32
	Keskharidus	65	28	34	29	32	27
	Kõrgharidus (akadeemiline+ rakenduslik)	90	38	50	42	40	34
Kodakondsus	EV kodanik	192	82	119	100	74	63
	Venemaa või mõne teise riigi kodanik	15	6			15	13
	Kodakondsuseta isik	28	12			28	24
Perekonnaseis	Üksik/ lahutatud/ lesk	50	21	27	23	23	20
	Abielus / vabaabielus	139	79	93	77	92	80
Leibkonna suurus	1-liikmeline leibkond	29	12	13	11	16	14
	3-liikmeline leibkond	79	33	31	26	48	41
	4-liikmeline leibkond	84	36	40	34	44	37
	5- või enama liikmega leibkond	41	17	32	27	9	8
Alla 18-aastaste laste arv leibkonnas	Leibkonnas on 1 alla 18-aastane laps	127	54	52	43	76	65
	Leibkonnas on 2 alla 18-aastast last	85	36	49	42	35	30
	Leibkonnas on 3 või enam alla 18-aastast last	23	10	18	15	6	5
Netosissetulek ühe leibkonnaliikme kohta kuus	Kuni 2000 krooni	37	16	16	14	21	18
	2001-4000 krooni	71	30	32	27	38	33
	4001-8000 krooni	49	21	27	23	21	18
	Üle 8000 krooni	23	10	18	16	5	4
	Keeldus vastamast	55	23	24	20	31	27

Lisa 2 Uuringu tulemused tabelitena

K1. Mitmes erinevas üldhariduslikus koolis Sa kokku käinud oled?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Mitmes erinevas üldhariduslikus koolis Sa kokku käinud oled?	Ainult ühes üldhariduslikus koolis	131	55,5%	56	47,4%	8	66,7%	40	66,3%	26	59,2%
	Kahes üldhariduslikus koolis	87	37,0%	49	41,5%	4	33,3%	19	32,3%	14	32,3%
	Kolmes üldhariduslikus koolis	13	5,6%	10	8,3%			1	1,5%	2	5,7%
	Neljas või enamas	3	1,1%	1	1,1%					1	2,8%
	VASTAMATA	2	,8%	2	1,6%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K2. Kuivõrd rahul oled Sa oma praeguse kooliga?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kuivõrd rahul oled Sa oma praeguse kooliga?	Väga rahul	62	26,5%	37	31,6%	3	21,5%	10	16,6%	12	27,6%
	Üldiselt rahul	146	62,0%	72	60,8%	9	71,2%	43	71,6%	22	49,7%
	Üldiselt rahulolematu	21	9,1%	8	7,0%	1	7,3%	5	8,9%	7	15,5%
	Täiesti rahulolematu	3	1,3%					2	2,9%	1	2,8%
	RASKE ÕELDA	3	1,1%	1	,6%					2	4,4%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K3. Kas Sinu õpetajad panevad õpilastele hindeid õiglaselt või vahel ka ebaõiglaselt?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kuidas Sulle tundub, kas Sinu õpetajad panevad õpilastele hindeid õiglaselt või vahel ka ebaõiglaselt?	Kõik hindavad õiglaselt	42	17,7%	14	12,2%	2	12,8%	8	14,1%	17	38,9%
	Enamik hindavad õiglaselt	156	66,1%	84	71,1%	10	76,3%	39	65,8%	22	50,3%
	Paljud hindavad ebaõiglaselt	31	13,3%	15	12,3%	1	10,9%	11	19,0%	4	8,7%
	Kõik hindavad ebaõiglaselt	1	,4%	1	,8%						
	RASKE ÕELDA	6	2,5%	4	3,5%			1	1,1%	1	2,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K4. Kas Sulle on pandud hindeid ebaõiglaselt?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Sulle on pandud hindeid ebaõiglaselt?	Jah, sageli	25	10,4%	11	9,7%	1	10,9%	8	13,3%	4	8,4%
	Mõnikord	150	63,6%	84	71,2%	8	61,0%	40	66,2%	18	40,4%
	Ei, mitte kunagi	57	24,4%	21	17,4%	4	28,1%	12	19,4%	22	49,1%
	RASKE ÕELDA	4	1,6%	2	1,8%			1	1,1%	1	2,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K5. Kas Sa usaldad oma klassijuhatajat?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kuidas on Sinu suhted praeguse klassijuhatajaga? Kas Sa usaldad oma klassijuhatajat?	Usaldan klassijuhatajat	143	60,8%	75	62,9%	8	61,3%	32	52,8%	29	65,7%
	Eriti ei usalda	62	26,4%	29	24,4%	3	23,4%	23	38,4%	7	16,3%
	Üldse ei usalda	19	7,9%	8	6,7%	1	5,5%	4	6,7%	6	13,6%
	RASKE ÕELDA	12	4,9%	7	6,0%	1	9,9%	1	2,1%	2	4,4%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K6. Kui tihti Sa sellel õppeaastal koolist puudunud oled järgmistel põhjustel...?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Puudumised tervislikel põhjustel (haigused, halb enesetunne)	Mitu korda	133	56,5%	67	56,2%	6	44,1%	38	63,1%	23	52,0%
	Üks kord	72	30,7%	38	31,7%	6	50,4%	16	26,6%	12	27,8%
	Üldse mitte	27	11,5%	12	10,4%	1	5,5%	6	10,3%	8	18,2%
	RASKE ÕELDA	3	1,3%	2	1,8%					1	2,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Spordivõistlused või muud huvitegevusega seotud puudumised	Mitu korda	59	25,2%	28	24,0%	1	5,5%	17	28,8%	13	29,2%
	Üks kord	51	21,6%	31	26,5%	2	15,3%	8	13,2%	10	21,7%
	Üldse mitte	124	52,6%	57	48,4%	10	79,2%	35	58,0%	22	49,2%
	RASKE ÕELDA	1	,6%	1	1,1%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Reisid koos vanematega (või sugulastega jt)	Mitu korda	6	2,6%	4	3,2%	1	10,9%	1	1,5%		
	Üks kord	32	13,7%	17	14,7%	1	9,9%	5	8,5%	8	18,9%
	Üldse mitte	194	82,3%	97	81,4%	10	79,2%	54	90,0%	33	75,3%
	RASKE ÕELDA	3	1,4%	1	,6%					3	5,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Puudusin, kuna ei jõudnud tunniks vajalikul määral õppida	Mitu korda	34	14,6%	17	14,0%	2	13,5%	11	18,4%	5	11,2%
	Üks kord	31	13,0%	15	12,9%			12	19,3%	4	8,5%
	Üldse mitte	170	72,1%	87	73,1%	11	86,5%	37	62,3%	35	78,8%
	RASKE ÕELDA	1	,3%							1	1,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Olin kooliskäimisest tüdinenud, ei tahtnud kooli minna	Mitu korda	37	15,6%	13	10,7%	3	21,5%	15	25,6%	6	13,3%
	Üks kord	31	13,3%	23	19,4%			7	12,1%	1	2,3%
	Üldse mitte	165	70,3%	82	69,1%	10	78,5%	37	62,2%	36	82,1%
	RASKE ÕELDA	2	,8%	1	,8%					1	2,3%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K6. Kui tihti Sa sellel õppeaastal koolist puudunud oled järgmistel põhjustel...?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Ei julgenud kooli minna, mind kiusatakse koolis	Mitu korda	2	,7%	1	,6%					1	2,1%
	Üks kord	4	1,7%	1	,9%			1	1,7%	2	4,1%
	Üldse mitte	230	97,6%	117	98,5%	13	100,0%	59	98,3%	41	93,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Sõbrad ei läinud kooli ja kutsusid mind endaga kaasa	Mitu korda	16	6,9%	7	5,8%			8	13,5%	1	2,8%
	Üks kord	21	8,8%	12	10,2%			4	6,6%	5	10,4%
	Üldse mitte	197	83,7%	98	82,8%	13	100,0%	48	79,9%	38	86,7%
	RASKE ÕELDA	1	,6%	1	1,1%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Magasin sisse, ei julgenud enam kooli minna	Mitu korda	24	10,1%	8	6,8%			10	16,7%	6	12,8%
	Üks kord	34	14,6%	21	18,0%	1	5,5%	6	9,6%	7	14,9%
	Üldse mitte	175	74,3%	89	75,1%	12	94,5%	43	72,0%	31	69,5%
	RASKE ÕELDA	2	1,0%					1	1,7%	1	2,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Pidin abistama oma vanemaid, ei saanud seepärast kooli minna	Mitu korda	10	4,2%	6	4,8%			3	4,8%	1	2,8%
	Üks kord	25	10,8%	15	12,6%	2	17,9%	3	4,8%	5	12,0%
	Üldse mitte	198	84,0%	97	81,7%	10	82,1%	53	88,3%	37	85,1%
	RASKE ÕELDA	2	1,0%	1	,9%			1	2,1%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Veel mingi põhjus	Mitu korda	6	2,5%	2	1,8%			3	4,7%	1	2,3%
	Üks kord	3	1,1%	1	,8%			1	1,5%	1	2,0%
	Üldse mitte	192	81,7%	90	76,0%	12	92,0%	51	85,4%	39	89,3%
	RASKE ÕELDA	34	14,6%	25	21,4%	1	8,0%	5	8,4%	3	6,5%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K7. Millised on Sinu suhted klassikaaslastega?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Millised on Sinu suhted klassikaaslastega?	Väga head	73	30,9%	50	41,9%	3	26,9%	10	16,6%	10	21,8%
	Küllaltki head	149	63,5%	62	51,9%	9	73,1%	47	78,3%	32	71,7%
	Küllakti halvad	8	3,6%	4	3,5%			2	3,6%	2	4,9%
	RASKE ÕELDA	5	2,1%	3	2,8%			1	1,5%	1	1,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K8. Kas Sinu klassis õpib muust rahvusest lapsi ?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Sinu klassis õpib muust rahvusest lapsi ?	Jah, kuni 5 õpilast	73	31,0%	66	55,8%			2	4,2%	4	9,3%
	Jah, 6-10 õpilast	11	4,6%	10	8,6%	1	5,5%				
	Jah, 11-20 õpilast	3	1,4%	1	1,1%	2	15,4%				
	Jah, rohkem kui 20	10	4,2%			10	79,2%				
	Ei õpi	136	58,0%	40	33,8%			56	93,8%	40	90,7%
	RASKE ÕELDA	2	,8%	1	,6%			1	2,1%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K9. Millises klassis järgnevatest Sa kõige meelsamini õpiksid?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Millises klassis järgnevatest Sa kõige meelsamini õpiksid?	kus on peamiselt sama rahvus	98	41,7%	40	34,0%	1	7,3%	33	54,7%	24	54,4%
	kus on ka muust rahvusest lapsi	4	1,6%	2	2,1%	1	5,5%	1	1,1%		
	mul on ükskõik	131	55,9%	75	63,1%	11	87,2%	26	44,1%	19	43,5%
	RASKE ÕELDA	2	,9%	1	,9%					1	2,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K11. Mida arvavad Sinu vanemad, kas Sul võib/võiks olla muust rahvusest laste seas sõpru?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Mida arvavad Sinu vanemad, kas Sul võib/võiks olla muust rahvusest laste seas sõpru?	Nad on selle poolt	170	72,4%	87	73,4%	12	92,7%	40	67,1%	31	71,2%
	Neile see eriti ei meeldi(ks)	19	7,9%	12	10,5%			3	4,7%	3	7,6%
	RASKE ÕELDA	46	19,7%	19	16,1%	1	7,3%	17	28,3%	9	21,2%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K12. Kas Sinu klassis kiusatakse ja narritakse teisi õpilasi?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Sinu klassis kiusatakse ja narritakse teisi õpilasi?	Iga päev kiusatakse ja narritakse	24	10,3%	15	12,3%	1	5,5%	6	10,4%	3	6,1%
	Mitu korda nädalas juhtub	36	15,2%	19	16,4%	1	7,3%	9	14,7%	6	14,6%
	Mõned korrad kuus tuleb ette	76	32,1%	38	31,6%	2	17,2%	21	35,1%	15	33,6%
	Üldse ei kiusata ega narra	94	39,8%	45	37,6%	9	70,1%	23	38,1%	17	39,4%
	RASKE ÕELDA	6	2,6%	2	2,1%			1	1,7%	3	6,3%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K12. Kas Sinu koolis kiusatakse ja narritakse teisi õpilasi?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Sinu koolis kiusatakse ja narritakse teisi õpilasi?	Iga päev kiusatakse ja narritakse	47	19,8%	32	26,6%	1	5,5%	8	14,1%	6	13,2%
	Mitu korda nädalas juhtub	45	19,1%	32	26,7%	1	8,0%	11	17,9%	2	3,7%
	Mõned korrad kuus tuleb ette	74	31,2%	34	28,4%	4	32,5%	21	34,3%	15	34,3%
	Üldse ei kiusata ega narra	47	19,9%	17	14,5%	6	46,1%	11	18,0%	13	29,5%
	RASKE ÕELDA	23	10,0%	5	3,8%	1	8,0%	9	15,6%	9	19,3%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K12. Kas Sind ennast klassis kiusatakse ja narritakse teiste õpilaste poolt?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Aga kas Sind ennast on sellel õppeaastal klassis kiusatud teiste õpilaste poolt?	Iga päev kiusatakse ja narritakse	1	,4%	1	,8%						
	Mitu korda nädalas juhtub	6	2,7%	4	3,6%	1	7,3%			1	2,8%
	Mõned korrad kuus tuleb ette	42	17,9%	22	18,9%			9	15,2%	11	24,1%
	Üldse ei kiusata ega narrita	180	76,6%	88	74,3%	12	92,7%	51	84,8%	30	67,1%
	RASKE ÕELDA	5	2,3%	3	2,3%					3	5,9%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K12. Kas Sind ennast koolis kiusatakse ja narritakse teiste õpilaste poolt?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Aga kas Sind ennast on sellel õppeaastal koolis kiusatud teiste õpilaste poolt?	Iga päev kiusatakse ja narritakse	2	,9%	1	,9%	1	7,3%				
	Mitu korda nädalas juhtub	5	2,0%	4	3,0%					1	2,8%
	Mõned korrad kuus tuleb ette	32	13,6%	15	12,7%	2	14,6%	8	14,0%	7	14,9%
	Üldse ei kiusata ega narrita	186	78,9%	96	81,0%	10	78,1%	47	78,0%	33	74,3%
	RASKE ÕELDA	11	4,7%	3	2,3%			5	8,0%	3	7,9%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K17. Palun hinda, kuidas Sul sellel õppeaastal koolis on läinud?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Palun hinda, kuidas Sul sellel õppeaastal koolis on läinud?	Hästi on läinud	87	36,8%	36	30,3%	5	43,4%	20	33,5%	25	57,1%
	Keskmiselt	127	54,0%	72	60,6%	7	56,6%	32	53,3%	16	36,5%
	Alla keskmise	21	8,8%	10	8,3%			8	13,2%	3	6,4%
	RASKE ÕELDA	1	,4%	1	,8%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K19. Kas Sinu vanemad on sellel õppeaastal Sinu hinnetega üldiselt rahul?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Sinu vanemad on sellel õppeaastal Sinu hinnetega üldiselt rahul?	Jah, on väga rahul	48	20,3%	25	20,8%	4	34,3%	6	9,9%	13	28,9%
	On enam-vähem rahul	138	58,7%	71	59,5%	7	57,7%	36	60,1%	24	54,9%
	Ei ole rahul	41	17,4%	20	16,5%	1	8,0%	16	27,0%	4	9,2%
	RASKE ÕELDA	9	3,7%	4	3,2%			2	3,0%	3	7,0%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K21.Kuidas Sa tavaliselt õpid, kui valmistad ette koolitunde järgmiseks päevaks?

	KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
	Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
			Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Iseseisvalt	176	74,6%	86	72,6%	11	87,2%	45	75,6%	33	75,3%
Kodus aitavad mind täiskasvanud	83	35,2%	37	31,5%	5	38,3%	20	34,0%	20	45,6%
Kirjutan klassikaaslastelt kodutöid maha	58	24,5%	25	21,4%	2	13,5%	14	23,1%	17	37,6%
Õpin koos klassikaaslastega või sõpradega	57	24,1%	26	22,1%	2	16,4%	17	27,9%	12	26,3%
Kasutan õpiabi väljaspool kooli	23	9,7%	3	2,3%	2	15,4%	14	24,1%	4	8,4%
Kodus aitavad mind õde või vend	23	9,6%	15	12,8%			5	8,2%	2	5,6%
Kasutan õpiabi oma koolis	19	8,2%	3	2,6%	2	18,9%	5	8,6%	9	19,9%
Käin pidevalt järelaitamise tundides	3	1,4%	2	1,4%	1	5,5%			1	2,1%
RASKE ÕELDA	1	,4%					1	1,5%		
VASTAJAID KOKKU	235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

kuna iga respondent võis anda mitu vastust, siis võib protsentide summa olla 100-st suurem

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K22.Kui kaua Sa tavaliselt järgmiseks päevaks õpid, kui mitu tundi Sul umbes õppimiseks kulub?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kui kaua Sa tavaliselt järgmiseks päevaks õpid, kui mitu tundi Sul umbes õppimiseks kulub?	1 tund või vähem	82	34,7%	45	37,8%	4	28,8%	23	38,6%	10	22,7%
	2 tundi	103	43,7%	52	43,6%	5	43,1%	25	41,8%	21	47,0%
	3 tundi	28	12,1%	14	12,1%	2	18,2%	4	7,1%	8	17,4%
	4 tundi või rohkem	12	5,2%	3	2,4%	1	9,9%	5	8,4%	3	7,2%
	RASKE ÕELDA	10	4,2%	5	4,2%			2	4,2%	3	5,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K23. Millised on Sinu kodused tingimused õppimiseks, kus Sa peamiselt õpid?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Millised on Sinu kodused tingimused õppimiseks, kus Sa peamiselt õpid?	Mul on omaette tuba	173	73,3%	89	75,0%	9	71,9%	42	70,2%	32	73,6%
	Õpin toas, kus on pidevalt ka teised	48	20,6%	23	19,3%	4	28,1%	13	22,0%	9	19,9%
	Õpin kõõgis, kui teisi ei ole	12	4,9%	5	4,0%			4	6,7%	3	6,5%
	Muu vastus	3	1,2%	2	1,8%			1	1,1%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K26. Mitmel korral Sa sellel õppeaastal, s.o alates 2009. aasta septembrist, oled tervislikel põhjustel koolist puudunud?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Mitmel korral Sa sellel õppeaastal, s.o alates 2009. aasta septembrist, oled tervislikel põhjustel koolist puudunud?	Mitte kordagi	31	13,2%	15	12,9%	1	5,5%	5	8,8%	10	22,6%
	1 – 2 korda olen	123	52,5%	51	43,3%	9	73,1%	36	59,7%	27	61,4%
	3 – 4 korda	45	19,2%	29	24,4%	2	16,0%	13	20,9%	2	4,0%
	5 või enam korda	31	13,1%	21	17,9%	1	5,5%	5	8,6%	4	8,4%
	RASKE ÕELDA	5	2,0%	2	1,5%			1	2,1%	2	3,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K27. Kas Sul on sellel õppeaastal olnud ... ?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Tugevaid peavalusid	Sageli	26	11,1%	21	17,5%			4	7,3%	1	2,1%
	Mõnikord	98	41,5%	48	40,7%	3	25,9%	25	41,0%	21	48,7%
	Ei ole	109	46,5%	47	39,9%	9	74,1%	31	51,7%	22	49,2%
	RASKE ÕELDA	2	,9%	2	1,8%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Väsimust ja jõuetust	Sageli	43	18,2%	27	22,5%	1	8,0%	10	16,6%	5	11,9%
	Mõnikord	128	54,4%	67	56,8%	2	16,0%	36	60,0%	23	51,3%
	Ei ole	63	26,9%	23	19,8%	10	76,0%	14	23,4%	16	36,8%
	RASKE ÕELDA	1	,5%	1	,9%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Närveerimist ja muretsemist	Sageli	26	10,9%	16	13,7%	1	8,0%	7	11,9%	1	2,8%
	Mõnikord	70	29,9%	49	41,1%			15	25,2%	6	14,4%
	Ei ole	136	57,6%	51	43,3%	12	92,0%	37	61,7%	36	80,8%
	RASKE ÕELDA	4	1,6%	2	1,8%			1	1,1%	1	2,0%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Hirmutunnet või kartust	Sageli	7	2,8%	3	2,7%			2	3,5%	1	2,8%
	Mõnikord	32	13,5%	16	13,7%			11	18,5%	4	10,0%
	Ei ole	192	81,7%	95	80,3%	13	100,0%	47	78,0%	37	85,1%
	RASKE ÕELDA	5	2,0%	4	3,3%					1	2,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K27. Kas Sul on sellel õppeaastal olnud ... ?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Uksindust	Sageli	3	1,4%	1	,9%					2	5,1%
	Mõnikord	22	9,3%	12	10,0%	1	8,0%	8	12,5%	2	3,6%
	Ei ole	204	86,6%	102	86,4%	12	92,0%	51	85,4%	38	87,2%
	RASKE ÕELDA	6	2,7%	3	2,8%			1	2,1%	2	4,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Tunnet, et Sul on kõigest ükskõik, et Sa ei taha mitte midagi teha	Sageli	16	7,0%	9	7,4%			3	4,8%	5	10,8%
	Mõnikord	74	31,3%	36	30,8%	4	29,5%	23	38,1%	11	24,1%
	Ei ole	141	59,9%	69	58,3%	9	70,5%	34	57,1%	29	65,1%
	RASKE ÕELDA	4	1,8%	4	3,6%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Soovi kodust põgeneda	Sageli	2	,9%					2	3,5%		
	Mõnikord	20	8,6%	10	8,7%			7	12,0%	3	5,9%
	Ei ole	208	88,2%	104	87,6%	13	100,0%	50	82,8%	41	94,1%
	RASKE ÕELDA	5	2,3%	4	3,7%			1	1,7%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K28. Mis on need õppeained, mis on Sinu jaoks rasked ja millega Sa praegu hästi toime ei tule?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Nimeta palun need õppeained, mis on Sinu jaoks rasked ja millega Sa praegu hästi toime ei tule.	Mul ei ole selliseid õppeaineid	92	39,3%	49	41,5%	7	55,8%	19	31,1%	18	39,8%
	Need õppeained on	134	57,1%	67	56,4%	4	34,2%	39	65,3%	24	54,3%
	RASKE ÕELDA	8	3,6%	2	2,1%	1	9,9%	2	3,6%	3	5,9%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K28.Nimeta palun need õppeained, mis on Sinu jaoks rasked ja millega Sa praegu hästi toime ei tule.

	KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
	Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
			Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Matemaatika	63	46,5%	30	45,4%	3	78,7%	14	34,6%	15	63,3%
Keemia	33	24,8%	15	21,7%	1	23,4%	10	25,4%	8	32,9%
Vene keel	31	22,8%	21	32,0%			6	15,6%	3	13,3%
Füüsika	29	21,3%	15	22,1%			8	19,5%	6	25,8%
Inglise keel	25	18,4%	8	11,7%	1	21,3%	9	22,7%	7	29,3%
Eesti keel	22	16,5%	3	5,1%			15	38,9%	4	15,0%
Ajalugu	14	10,2%	11	16,5%	1	15,9%			2	8,1%
Kodanikuõpetus	5	4,0%	2	2,8%			4	8,9%		
Bioloogia	5	3,5%	4	6,0%	1	15,9%				
Geograafia	5	3,4%	3	3,9%	1	15,9%			1	5,2%
Kirjandus	3	2,3%	2	2,7%			1	3,2%		
Kehaline kasvatus	3	2,3%	1	2,2%	1	15,9%	1	2,2%		
Arvutiõpetus	2	1,6%					1	2,3%	1	5,2%
Muusikaõpetus	2	1,2%	1	1,1%			1	2,3%		
Saksa keel	1	1,1%	1	1,1%			1	1,8%		
Kõik ained	1	,7%					1	2,4%		
Loodusõpetus	1	,7%					1	2,3%		
Tööõpetus	1	,7%					1	2,3%		
Prantsuse keel	1	,7%					1	2,2%		
Inimeseõpetus	1	,6%	1	1,1%						
VASTAJAID KOKKU	134	100,0%	67	100,0%	4	100,0%	39	100,0%	24	100,0%

kuna iga respondent võis anda mitu vastust, siis võib protsentide summa olla 100-st suurem
vastavad need,kelle on raskusi õppeainetega

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K29. Kas vajaksid kedagi, kes aitaks Sul õppida, et saaksid koolis paremaid hindeid?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas vajaksid kedagi, kes aitaks Sul õppida, et saaksid koolis paremaid hindeid?	Jah, vajaksin pidevalt	9	3,9%	1	,8%			5	8,2%	3	7,2%
	Vahetevahel vajaksin	121	51,5%	55	46,7%	6	44,1%	36	59,7%	24	55,6%
	Ei vaja	101	42,9%	60	50,3%	6	50,4%	19	32,2%	16	35,6%
	RASKE ÕELDA	4	1,7%	3	2,2%	1	5,5%			1	1,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K30. Kui Sul on muresid ja Sa oled hädas, siis kelle poole Sa pöördud abi ja toetuse saamiseks?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Ema	Sageli	88	37,6%	47	39,4%	8	64,2%	13	21,5%	21	46,8%
	Mõnikord	122	51,9%	59	49,8%	5	35,8%	40	65,9%	19	42,9%
	Üldse mitte	24	10,1%	13	10,8%			6	10,5%	5	10,3%
	Mul ei ole seda	1	,5%					1	2,1%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Isa	Sageli	28	11,7%	17	14,1%	2	13,5%	5	7,7%	5	10,4%
	Mõnikord	116	49,5%	55	46,6%	5	39,8%	30	49,9%	26	59,5%
	Üldse mitte	59	25,0%	35	29,8%	2	16,0%	15	24,4%	7	15,6%
	Mul ei ole seda	32	13,7%	11	9,5%	4	30,8%	11	18,0%	6	14,5%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Vanaema	Sageli	13	5,7%	3	2,7%	1	9,9%	2	4,2%	7	14,8%
	Mõnikord	76	32,2%	36	30,2%	6	51,4%	21	35,0%	12	28,3%
	Üldse mitte	116	49,4%	71	60,0%	3	20,7%	25	41,6%	18	39,7%
	Mul ei ole seda	30	12,7%	9	7,2%	2	17,9%	12	19,2%	8	17,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Vanaisa	Sageli	4	1,6%	2	1,8%			1	1,1%	1	2,3%
	Mõnikord	39	16,4%	17	14,3%	5	39,9%	7	12,2%	9	21,4%
	Üldse mitte	131	55,7%	84	70,5%	4	28,8%	28	46,0%	16	36,9%
	Mul ei ole seda	62	26,2%	16	13,5%	4	31,4%	24	40,7%	17	39,4%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K30. Kui Sul on muresid ja Sa oled hädas, siis kelle poole Sa pöördud abi ja toetuse saamiseks?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Ode	Sageli	12	4,9%	11	9,2%			1	1,1%		
	Mõnikord	29	12,3%	20	17,0%			5	8,2%	4	8,6%
	Üldse mitte	73	31,2%	39	32,6%	2	15,3%	20	33,7%	13	28,8%
	Mul ei ole seda	121	51,5%	49	41,2%	11	84,7%	34	57,0%	28	62,7%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Vend	Sageli	8	3,6%	6	5,4%			2	3,2%		
	Mõnikord	29	12,3%	16	13,8%			10	16,7%	3	5,9%
	Üldse mitte	77	32,6%	47	39,4%	3	25,2%	15	24,3%	12	27,4%
	Mul ei ole seda	121	51,5%	49	41,3%	9	74,8%	33	55,7%	29	66,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Teised sugulased	Sageli	6	2,7%	4	3,1%	1	5,5%	1	1,7%	1	2,0%
	Mõnikord	38	16,0%	19	15,8%	2	13,5%	10	16,9%	7	16,2%
	Üldse mitte	173	73,7%	93	78,7%	10	81,1%	43	71,0%	27	61,6%
	Mul ei ole seda	18	7,7%	3	2,4%			6	10,5%	9	20,2%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Sõber (sõbrad)	Sageli	50	21,1%	28	23,3%	2	13,5%	12	19,6%	8	19,1%
	Mõnikord	136	57,6%	63	53,5%	6	44,1%	34	57,1%	32	73,3%
	Üldse mitte	49	21,0%	28	23,2%	5	42,4%	13	21,9%	3	7,6%
	Mul ei ole seda	1	,4%					1	1,5%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K30. Kui Sul on muresid ja Sa oled hädas, siis kelle poole Sa pöördud abi ja toetuse saamiseks?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Tuttavad, kellega suhtlen internetis	Sageli	10	4,2%	5	3,9%	1	5,5%	3	4,7%	2	4,1%
	Mõnikord	57	24,4%	25	20,8%	1	9,9%	17	28,0%	15	33,1%
	Üldse mitte	154	65,4%	83	69,8%	9	74,7%	36	59,7%	26	58,6%
	Mul ei ole seda	14	6,0%	6	5,5%	1	9,9%	5	7,6%	2	4,2%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Sinu klassijuhataja	Sageli	3	1,3%	3	2,6%						
	Mõnikord	59	25,1%	24	20,1%	4	30,7%	10	17,3%	21	47,8%
	Üldse mitte	167	71,1%	92	77,3%	9	69,3%	47	78,2%	20	44,9%
	Mul ei ole seda	6	2,5%					3	4,5%	3	7,2%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Mõni teine õpetaja koolis	Sageli	1	,4%	1	,8%						
	Mõnikord	42	17,9%	21	17,5%	3	20,8%	9	14,8%	10	22,4%
	Üldse mitte	186	79,1%	97	81,7%	10	79,2%	49	82,1%	30	68,3%
	Mul ei ole seda	6	2,5%					2	3,1%	4	9,3%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Sinu kooli sotsiaalpedagoog või psühholoog	Mõnikord	16	6,7%	4	3,4%	1	10,9%	4	6,0%	7	15,6%
	Üldse mitte	213	90,4%	114	96,0%	11	89,1%	55	90,8%	33	75,1%
	Mul ei ole seda	7	2,9%	1	,6%			2	3,1%	4	9,3%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K30. Kui Sul on muresid ja Sa oled hädas, siis kelle poole Sa pöördud abi ja toetuse saamiseks?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kooli abiõpetaja	Sageli	1	,3%	1	,6%						
	Mõnikord	5	2,3%	3	2,6%	1	5,5%			2	3,7%
	Üldse mitte	210	89,3%	109	92,0%	11	86,5%	53	88,0%	37	84,7%
	Mul ei ole seda	19	8,1%	6	4,8%	1	8,0%	7	12,0%	5	11,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Kooli raamatukogu töötaja	Mõnikord	4	1,9%	3	2,3%			1	1,1%	1	2,1%
	Üldse mitte	224	95,4%	115	97,0%	13	100,0%	57	94,5%	40	90,9%
	Mul ei ole seda	6	2,7%	1	,6%			3	4,4%	3	7,0%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Mõni teine inimene koolis	Sageli	2	,9%					2	3,5%		
	Mõnikord	2	1,0%			1	5,5%	1	1,1%	1	2,0%
	Üldse mitte	197	83,8%	102	86,0%	10	78,5%	52	86,1%	33	76,0%
	Mul ei ole seda	34	14,4%	17	14,0%	2	16,0%	6	9,2%	10	22,0%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Mõni teine inimene väljaspool kooli	Sageli	3	1,3%	2	1,6%			1	1,7%		
	Mõnikord	6	2,6%	3	2,7%			2	3,6%	1	2,0%
	Üldse mitte	191	81,2%	94	79,6%	11	84,0%	51	85,5%	35	78,9%
	Mul ei ole seda	35	14,9%	19	16,0%	2	16,0%	6	9,2%	8	19,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K46. Millistes keeltes peale oma emakeele Sa suhelda oskad?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Vene keeles	Hästi	44	18,8%	8	7,0%	13	100,0%	12	19,8%	12	26,2%
	Keskmiselt	60	25,4%	19	15,6%			20	32,9%	21	48,8%
	Veidi	103	44,0%	71	60,1%			22	36,8%	10	22,9%
	Üldse mitte	28	11,8%	21	17,3%			6	10,6%	1	2,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Inglise keeles	Hästi	80	34,0%	49	41,5%	3	23,4%	14	23,7%	14	31,0%
	Keskmiselt	84	35,9%	47	39,6%	5	38,6%	19	31,2%	14	31,5%
	Veidi	57	24,1%	21	18,0%	4	30,7%	18	29,7%	14	31,1%
	Üldse mitte	14	6,0%	1	,8%	1	7,3%	9	15,4%	3	6,4%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Soome keeles	Keskmiselt	11	4,5%	6	4,7%	1	5,5%			4	9,7%
	Veidi	46	19,4%	37	31,2%	3	25,3%	3	4,7%	3	6,2%
	Üldse mitte	179	76,1%	76	64,1%	9	69,3%	57	95,3%	37	84,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Mõnes muus keeles	Hästi	8	3,4%	1	,8%	2	18,9%	2	3,7%	2	5,6%
	Keskmiselt	19	8,0%	11	9,6%			4	6,8%	3	7,4%
	Veidi	39	16,7%	23	19,5%	2	16,0%	6	9,6%	8	18,9%
	Üldse mitte	169	71,9%	83	70,1%	8	65,1%	48	79,9%	30	68,0%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K48.Kas täiskasvanuid inimesi võib Sinu arvates üldiselt usaldada?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas täiskasvanuid inimesi võib Sinu arvates üldiselt usaldada?	Kindlasti võib	37	15,6%	21	17,3%	2	13,5%	5	7,5%	10	22,8%
	Üldiselt võib	162	68,9%	81	68,2%	10	78,5%	44	74,1%	27	60,7%
	Üldiselt ei või	19	8,2%	11	9,0%			6	10,4%	2	5,7%
	Kindlasti ei või	6	2,5%	2	2,1%			2	3,5%	1	2,8%
	RASKE ÕELDA	11	4,8%	4	3,4%	1	8,0%	3	4,5%	4	8,0%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K49.Kas Sa oled õnnelik inimene?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Sa oled õnnelik inimene?	Kindlasti olen	77	32,6%	51	42,8%	4	28,8%	12	19,3%	11	24,4%
	Vist olen	130	55,3%	55	46,5%	9	71,2%	37	61,1%	29	66,8%
	Vist ei ole	18	7,7%	8	6,9%			8	12,9%	2	4,9%
	Kindlasti ei ole	3	1,3%	2	1,8%			1	1,5%		
	RASKE ÕELDA	7	3,1%	2	2,1%			3	5,2%	2	3,9%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K50. Millega Sinu praegused probleemid kõige enam seonduvad

	KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
	Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
			Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
MUL EI OLE PROBLEEME	124	52,9%	57	47,9%	7	55,2%	30	49,8%	31	70,0%
Mul on raskusi õppimisega	39	16,7%	19	15,9%	2	13,5%	15	25,0%	4	8,4%
Mul on tülid emaga	29	12,2%	9	7,4%	2	13,5%	13	22,5%	5	10,9%
Konflikte õpetajatega	27	11,4%	16	13,4%			8	13,4%	3	6,4%
Palju põhjusega puudumisi	26	11,0%	14	12,1%	1	5,5%	7	11,8%	4	8,5%
Vanemate konfliktid segavad	18	7,6%	8	7,0%	2	13,5%	6	10,0%	2	4,3%
Konflikte klassijuhatajaga	17	7,3%	9	7,7%	1	5,5%	4	7,5%	3	6,7%
Muu	15	6,2%	9	7,3%			2	2,7%	4	9,7%
Mul on tülid isaga	14	5,8%	1	,8%	1	9,9%	9	15,5%	2	4,6%
Tülid teiste pereliikmetega	13	5,4%	11	9,2%			2	3,0%		
Konfliktid klassikaaslastega	11	4,6%	8	6,8%			2	2,9%	1	2,1%
RASKE ÕELDA	9	3,8%	4	3,4%	1	5,5%	2	3,2%	2	4,9%
VASTAJAID KOKKU	235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

*kuna respondent võib anda mitu vastust, võib % summa olla suurem kui 100

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K51.Kas Sa suitsetamist oled proovinud?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Sa suitsetamist oled proovinud?	Ei ole	99	42,0%	39	32,9%	8	66,1%	26	43,3%	26	58,3%
	Olen proovinud	103	43,9%	63	52,8%	4	33,9%	28	46,4%	9	19,5%
	Koos sõpradega vahel	17	7,3%	12	9,7%			2	3,6%	3	7,9%
	Kui on võimalik, siis suitsetan	4	1,5%	1	,6%			2	3,0%	1	2,3%
	1-3 sigaretti päevas	4	1,6%	1	,8%			1	2,1%	2	3,6%
	4-6 sigaretti päevas	3	1,1%	3	2,3%						
	Üle 7 sigareti päevas	4	1,7%	1	,9%					3	6,8%
	RASKE ÕELDA	2	,7%					1	1,7%	1	1,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K52.Milline järgnevatest väidetest iseloomustab kõige paremini Sinu suhtumist alkoholi?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Milline järgnevatest väidetest iseloomustab kõige paremini Sinu suhtumist alkoholi?	Ma ei tarvita alkoholi	143	60,8%	64	53,7%	11	84,0%	38	62,8%	31	70,7%
	Vahel, koos sõpradega	55	23,4%	34	28,6%	1	8,0%	14	23,7%	6	13,3%
	Tarbin alkoholi pidudel	35	14,7%	19	16,2%	1	8,0%	8	13,5%	6	14,5%
	Tarbin alkoholi pidevalt	1	,5%	1	,9%						
	RASKE ÕELDA	1	,6%	1	,6%					1	1,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K53.Kas juhtub, et Sa jood ennast vahel alkoholist purju ja kui sageli?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas juhtub, et Sa jood ennast vahel alkoholist purju ja kui sageli?	Ei, mitte kunagi	185	78,7%	83	69,9%	12	92,0%	55	91,3%	36	81,6%
	Jah, igal nädalal	6	2,8%	6	5,5%						
	Mõned korrad kuus	14	6,0%	13	11,1%					1	2,0%
	Mõned korrad aastas	26	10,9%	13	10,8%	1	8,0%	5	8,7%	7	14,8%
	RASKE ÕELDA	4	1,7%	3	2,7%					1	1,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K58. Kellega Sa praegu koos elad?

	KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
	Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
			Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Ema	228	96,9%	114	96,4%	13	100,0%	58	96,4%	43	98,0%
Isa	143	60,8%	73	61,3%	8	61,2%	33	55,7%	29	66,6%
Õde/õed	75	31,8%	49	41,3%	1	7,3%	14	22,5%	11	25,9%
Vend/vennad	74	31,3%	47	39,3%	2	17,9%	15	25,5%	9	21,3%
Kasuisa	38	15,9%	19	15,8%	3	20,8%	6	10,6%	10	22,2%
Vanaema	33	14,2%	14	12,1%	3	25,9%	12	19,2%	4	9,7%
Muu	8	3,3%	5	4,0%	1	8,0%	1	1,7%	1	2,0%
Vanaisa	5	2,3%	3	2,6%	1	9,9%			1	2,3%
ELAN ÜKSI	1	,5%					1	2,1%		
Kasuema	1	,3%	1	,6%						
VASTAJAID KOKKU	235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

*kuna respodent võib anda mitu vastust, võib % summa olla suurem kui 100

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K60. Kuidas hindad üldiselt oma kodust õhkkonda?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kuidas hindad üldiselt oma kodust õhkkonda?	Väga sõbralik ja heatahtlik	65	27,7%	43	36,6%	2	15,4%	11	17,8%	9	20,7%
	Üldiselt sõbralik ja heatahtlik	144	61,1%	64	53,7%	9	69,3%	41	67,6%	31	69,8%
	Üldiselt ebasõbralik ja närviline	14	6,0%	8	6,6%	2	15,3%	3	5,8%	1	2,3%
	Väga ebasõbralik ja närviline	1	,5%					1	2,1%		
	RASKE ÕELDA	11	4,7%	4	3,2%			4	6,7%	3	7,2%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K62. Kas Sinu vanematel on piisavalt aega Sinuga tegelemiseks?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kuidas Sulle tundub, kas Sinu emal on piisavalt aega Sinuga tegelemiseks?	On alati minu jaoks aega	95	40,3%	49	41,5%	6	45,2%	23	38,4%	17	38,3%
	Vahel on minu jaoks aega	121	51,6%	64	53,7%	6	49,3%	28	46,2%	24	54,2%
	On minu jaoks väga vähe aega	18	7,5%	6	4,8%	1	5,5%	8	13,3%	3	7,5%
	Mul ei ole ema/isa	1	,5%					1	2,1%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Kuidas Sulle tundub, kas Sinu isal on piisavalt aega Sinuga tegelemiseks?	On alati minu jaoks aega	42	18,0%	30	24,9%	3	20,7%	6	9,4%	4	10,1%
	Vahel on minu jaoks aega	100	42,5%	48	40,4%	4	33,2%	26	43,0%	22	50,0%
	On minu jaoks väga vähe aega	53	22,5%	24	20,1%	1	7,3%	17	27,8%	12	26,2%
	Mul ei ole ema/isa	37	15,7%	14	12,0%	5	38,8%	12	19,7%	6	13,7%
	RASKE ÕELDA	3	1,3%	3	2,6%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K63. Millised on Sinu suhted vanematega ?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Millised on Sinu suhted emaga?	Väga head	96	40,7%	55	46,7%	6	45,3%	18	29,7%	17	38,3%
	Üsna head	123	52,4%	56	47,2%	7	54,7%	35	58,4%	25	57,3%
	Üsna halvad	9	4,0%	4	3,1%			5	8,3%	1	1,6%
	Väga halvad	1	,6%	1	1,1%						
	Mul ei ole ema/isa	1	,5%					1	2,1%		
	RASKE ÕELDA	4	1,8%	2	1,8%			1	1,5%	1	2,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Millised on Sinu suhted isaga?	Väga head	66	28,1%	39	32,6%	1	10,9%	14	23,1%	12	27,9%
	Üsna head	103	43,7%	46	38,5%	5	38,6%	29	48,0%	23	53,1%
	Üsna halvad	18	7,6%	11	9,5%	2	17,2%	3	5,6%	1	2,3%
	Väga halvad	7	3,1%	4	3,5%			2	3,5%	1	2,3%
	Mul ei ole ema/isa	34	14,7%	16	13,1%	3	23,4%	12	19,7%	4	9,3%
	RASKE ÕELDA	7	2,8%	3	2,7%	1	9,9%			2	5,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K64. Kas Sinu peres tuleb vahel ette...?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Sinu peres tuleb vahel ette peretülisid?	Ei, mitte kunagi	100	42,6%	52	44,1%	5	38,0%	21	34,5%	22	50,6%
	Vahetevahel	116	49,4%	59	49,6%	7	54,7%	31	52,1%	19	43,4%
	Üsna sageli	14	6,0%	6	5,4%	1	7,3%	6	9,8%	1	2,3%
	RASKE ÕELDA	5	2,1%	1	,9%			2	3,6%	2	3,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Kas Sinu peres tuleb vahel ette joominguid?	Ei, mitte kunagi	193	82,0%	103	87,1%	10	79,2%	46	77,1%	33	75,9%
	Vahetevahel	32	13,5%	13	11,2%	2	12,8%	11	18,2%	6	13,3%
	Üsna sageli	5	2,0%	2	1,7%	1	8,0%			2	3,8%
	RASKE ÕELDA	6	2,5%					3	4,7%	3	7,0%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K65. Kas Sinu peres on ka selliseid tülisid, kus täiskasvanud pereliikmed üksteist löövad?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Sinu peres on ka selliseid tülisid, kus täiskasvanud pereliikmed üksteist löövad?	Pole juhtunud	205	87,3%	105	88,4%	12	92,0%	52	86,9%	37	83,4%
	Vahel on juhtunud	18	7,5%	7	5,5%	1	8,0%	6	9,6%	4	9,9%
	Seda juhtub tihti	1	,4%					1	1,5%		
	RASKE ÕELDA	11	4,8%	7	6,1%			1	2,1%	3	6,7%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K75. Lapse vanus

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kui vana Sa oled?	12 aastat	26	11,2%	9	7,5%	3	21,9%	7	12,2%	7	16,6%
	13 aastat	29	12,5%	17	14,4%	2	16,4%	5	9,1%	5	10,9%
	14 aastat	29	12,2%	10	8,5%			9	15,5%	9	21,1%
	15 aastat	38	16,0%	22	18,4%			8	13,1%	8	17,9%
	16 aastat	54	22,8%	28	23,9%	4	32,0%	15	25,2%	6	13,7%
	17 aastat	60	25,4%	32	27,3%	4	29,7%	15	24,9%	9	19,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K76. Lapse sugu

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Sugu	Poiss	122	51,7%	60	50,3%	6	47,9%	38	63,9%	18	39,8%
	Tüdruk	114	48,3%	59	49,7%	7	52,1%	22	36,1%	27	60,2%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K77. Mitmendas klassis laps õpib?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Mitmendas klassis Sa õpid?	5 klassis	9	4,0%	3	2,5%	3	21,9%	2	3,1%	2	4,2%
	6 klassis	36	15,2%	16	13,8%	1	10,9%	11	17,6%	8	17,1%
	7 klassis	31	13,3%	12	9,9%	1	5,5%	9	14,7%	10	23,1%
	8 klassis	30	12,6%	21	18,1%			5	7,6%	4	8,1%
	9 klassis	48	20,4%	25	21,1%	2	16,0%	10	17,3%	10	23,7%
	10 klassis	44	18,8%	14	11,9%	6	45,7%	15	25,3%	9	21,0%
	11 klassis	36	15,2%	27	22,7%			9	14,5%		
	12 klassis	1	,5%							1	2,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K78. Kas Te kasutate e-kooli internetikeskkonda?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Te kasutate e-kooli internetikeskkonda?	Jah	177	75,4%	93	78,2%	7	56,9%	42	70,5%	35	80,0%
	Ei	44	18,5%	20	16,5%	5	43,1%	13	22,2%	5	11,8%
	Kasutab keegi teine	14	6,1%	6	5,3%			4	7,3%	4	8,3%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K79. Kui kasutate e-kooli, siis kui sageli Teie isiklikult olete e-kooli keskkonnas?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kui kasutate e-kooli, siis kui sageli Teie isiklikult olete e-kooli keskkonnas?	Iga päev	36	20,5%	25	27,4%	1	9,6%	8	18,6%	2	7,0%
	2-3 korda nädalas	55	31,2%	26	28,4%	3	36,5%	11	27,0%	15	42,6%
	Üks kord nädalas	49	27,7%	16	17,0%	3	44,3%	16	37,1%	15	41,4%
	Mõned korrad kuus	36	20,1%	25	27,3%	1	9,6%	6	15,2%	3	9,0%
	RASKE ÕELDA	1	,5%					1	2,1%		
VASTAJAID KOKKU		177	100,0%	93	100,0%	7	100,0%	42	100,0%	35	100,0%

vastavad need, kes ise kasutavad interneti

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K81. Kuivõrd olete rahul selle üldhariduskooliga, kus õpib Teie laps

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kuivõrd olete rahul selle üldhariduskooliga, kus õpib Teie laps	Väga rahul	53	22,4%	40	33,7%	3	27,1%	7	10,9%	3	6,2%
	Üldiselt rahul	157	66,9%	71	60,1%	7	57,5%	43	71,0%	36	82,4%
	Üldiselt rahulolematu	20	8,3%	5	4,4%	2	15,3%	8	13,4%	4	9,8%
	Täiesti rahulolematu	3	1,2%	1	,9%			1	1,7%	1	1,6%
	RASKE ÕELDA	3	1,2%	1	,8%			2	3,0%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K83. Millises koolis (põhikool või gümnaasium) Teie laps praegu õpib

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Millises koolis (põhikool või gümnaasium) Teie laps praegu õpib	Eestikeelne kool	108	46,0%	97	81,8%	11	89,1%				
	Eestikeelne võõrkeele süvaõppega	23	9,8%	22	18,2%	1	10,9%				
	Venekeelne kool	50	21,2%					50	83,2%		
	Venekeelne eesti keele süvaõppega	24	10,3%							24	55,0%
	Keelekümlusega vene kool	20	8,4%							20	45,0%
	Venekeelne võõrkeele süvaõppega	10	4,3%					10	16,8%		
VASTAJAID KOKKU		235	100%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K87 Kuidas saab Teie laps koolis hakkama?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kuidas saab Teie laps koolis hakkama?	Väga hästi	34	14,5%	25	21,3%	1	8,0%	4	6,4%	4	9,2%
	Üldiselt hästi	100	42,5%	45	37,6%	8	61,3%	24	40,1%	24	53,6%
	Keskmiselt	90	38,4%	47	39,4%	4	30,7%	25	41,7%	15	33,5%
	Üldiselt halvasti	10	4,3%	2	1,8%			7	11,7%	1	2,1%
	Väga halvasti	1	,3%							1	1,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K88. Kui sageli puutub laps kokku alljärgnevate probleemidega?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Laps ei taha õppida	Juhtub sageli	33	14,1%	19	15,7%			13	21,1%	2	4,4%
	Juhtub harva	92	39,0%	53	44,5%	6	46,0%	23	39,0%	10	22,2%
	Seda pole juhtunud	107	45,3%	46	39,1%	6	46,0%	24	39,9%	30	69,0%
	RASKE ÕELDA	4	1,7%	1	,8%	1	8,0%			2	4,4%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Lapsele on vastumeelne kooli minemine	Juhtub sageli	20	8,6%	10	8,3%			8	12,6%	3	6,5%
	Juhtub harva	85	36,0%	41	34,3%	6	44,1%	28	46,3%	11	24,4%
	Seda pole juhtunud	129	55,0%	67	56,6%	7	55,9%	25	41,1%	30	69,1%
	RASKE ÕELDA	1	,4%	1	,8%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Laps on sageli haige ja puudub koolist	Juhtub sageli	19	8,1%	13	10,6%			5	7,9%	2	3,7%
	Juhtub harva	135	57,3%	57	47,9%	7	54,0%	42	70,4%	29	65,5%
	Seda pole juhtunud	82	34,7%	49	41,4%	6	46,0%	13	21,7%	14	30,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Lapsel on tõsisid probleeme distsipliini ja korrarikkumistega koolis	Juhtub sageli	11	4,8%	1	1,3%			8	13,0%	2	4,4%
	Juhtub harva	32	13,7%	20	17,0%			8	13,1%	4	9,6%
	Seda pole juhtunud	189	80,3%	96	80,8%	13	100,0%	43	70,8%	38	86,0%
	RASKE ÕELDA	3	1,2%	1	,8%			2	3,1%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K88. Kui sageli puutub laps kokku alljärgnevate probleemidega?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Lapsel on konfliktseid suhted õpetajatega	Juhtub sageli	10	4,4%	3	2,4%			6	10,3%	1	2,8%
	Juhtub harva	39	16,4%	23	19,5%	1	5,5%	9	14,4%	6	14,0%
	Seda pole juhtunud	183	77,7%	92	77,2%	12	94,5%	43	71,0%	37	83,2%
	RASKE ÕELDA	4	1,5%	1	,8%			3	4,3%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Lapsel on konfliktseid suhted teiste õpilastega	Juhtub sageli	4	1,7%	1	,6%			3	5,3%		
	Juhtub harva	37	15,7%	17	14,1%	2	13,5%	11	18,8%	7	16,6%
	Seda pole juhtunud	185	78,7%	98	82,3%	11	86,5%	43	71,2%	34	76,9%
	RASKE ÕELDA	9	3,9%	4	3,0%			3	4,7%	3	6,5%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Laps on närviline, läheb kergesti endast välja	Juhtub sageli	13	5,5%	7	6,3%			4	7,2%	1	2,8%
	Juhtub harva	49	21,0%	27	22,8%	3	20,8%	14	23,0%	6	13,9%
	Seda pole juhtunud	169	72,0%	83	70,1%	10	79,2%	39	65,7%	37	83,3%
	RASKE ÕELDA	3	1,5%	1	,8%			2	4,2%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Laps on püüdnud kodust põgeneda	Juhtub sageli	1	,4%					1	1,5%		
	Juhtub harva	8	3,4%	3	2,6%			3	5,1%	2	4,4%
	Seda pole juhtunud	225	95,4%	115	96,6%	13	100,0%	55	92,0%	42	95,6%
	RASKE ÕELDA	2	,8%	1	,8%			1	1,5%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K90 Palun iseloomustage oma suhteid lapsega 5-pallisel skaalal ?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Palun iseloomustage oma suhteid lapsega 5-pallisel skaalal?	2	3	1,4%	2	1,8%			1	2,1%		
	3	28	12,0%	13	10,7%	1	7,3%	12	19,7%	3	6,4%
	4	100	42,4%	45	37,8%	6	49,3%	28	46,1%	21	47,5%
	Väga head	100	42,7%	58	48,5%	5	43,4%	19	32,1%	18	41,2%
	RASKE ÕELDA	4	1,5%	1	1,1%					2	4,9%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K90. Palun iseloomustage oma suhteid lapsega 5-pallisel skaalal (keskmine)
(1 - väga halvad, 5 - väga head)

	KÕIK VASTAJAD	Millises koolis			
		eestlased eesti keelses	venelased eesti keelses	venelased venekeelses	venelased eesti keele eriõppega koolis
Palun iseloomustage oma suhteid lapsega 5-pallisel skaalal?	4,3	4,3	4,4	4,1	4,4

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K91. Kuivõrd olete nõus väidetega teismelise ikka jõudnud lapse kasvatamisel?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Lapsele tuleb kehtestada kindlad reeglid ja nõuded, milliseid laps peab vastuvaidlemata täitma	Olen täielikult nõus	66	28,0%	39	33,2%	2	15,3%	14	23,3%	11	24,0%
	Üldiselt olen nõus	119	50,8%	57	48,1%	7	59,4%	32	53,8%	23	51,4%
	Üldiselt ei ole nõus	33	14,2%	14	11,6%	3	25,2%	10	16,7%	6	14,7%
	Üldse ei ole nõus	9	3,9%	7	6,1%			1	1,5%	1	2,1%
	RASKE ÕELDA	7	3,1%	1	,9%			3	4,7%	3	7,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Last tuleks usaldada ja anda talle võimalikult palju iseseisvust ja s?ltumatust	Olen täielikult nõus	67	28,6%	42	35,6%	2	15,3%	9	15,0%	14	32,3%
	Üldiselt olen nõus	132	55,9%	64	53,7%	10	76,7%	32	53,4%	26	59,2%
	Üldiselt ei ole nõus	28	11,9%	13	10,7%			14	23,8%	1	2,1%
	Üldse ei ole nõus	3	1,4%					2	3,5%	1	2,8%
	RASKE ÕELDA	5	2,2%			1	8,0%	2	4,2%	2	3,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Lapse arvamus on oluline, kui tehakse otsuseid, mis puudutavad last	Olen täielikult nõus	107	45,3%	66	56,0%	4	30,7%	21	35,7%	15	33,5%
	Üldiselt olen nõus	115	48,9%	49	41,3%	9	69,3%	30	50,5%	27	61,6%
	Üldiselt ei ole nõus	10	4,4%	3	2,7%			5	8,4%	2	4,9%
	Üldse ei ole nõus	1	,4%					1	1,5%		
	RASKE ÕELDA	2	1,0%					2	4,0%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Lapse kõiki tegevusi tuleb põhjalikult kontrollida	Olen täielikult nõus	35	14,8%	20	16,9%			8	12,9%	7	15,8%
	Üldiselt olen nõus	88	37,6%	47	39,2%	4	30,7%	22	36,0%	16	37,3%
	Üldiselt ei ole nõus	98	41,9%	48	40,2%	7	55,9%	27	44,7%	17	38,3%
	Üldse ei ole nõus	8	3,3%	4	3,6%	1	5,5%			3	6,5%
	RASKE ÕELDA	6	2,4%			1	8,0%	4	6,4%	1	2,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K91. Kuivõrd olete nõus väidetega teismelise ikka jõudnud lapse kasvatamisel?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele erioõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Lapse tublidust tuleks pidevalt kiita ja vältida puuduste esiletõstmist	Olen täielikult nõus	50	21,4%	28	23,5%	1	5,5%	11	17,6%	11	25,7%
	Üldiselt olen nõus	121	51,4%	63	52,7%	6	47,4%	31	51,7%	22	48,9%
	Üldiselt ei ole nõus	55	23,4%	26	21,8%	4	32,6%	16	26,5%	9	21,0%
	Üldse ei ole nõus	4	1,8%	1	1,1%	1	7,3%	2	3,1%		
	RASKE ÕELDA	5	2,0%	1	,9%	1	7,3%	1	1,1%	2	4,4%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Last ei tohiks liigse kiitmisega ära rikkuda ja hellitada	Olen täielikult nõus	54	22,9%	46	39,0%	1	5,5%	5	7,9%	2	4,8%
	Üldiselt olen nõus	87	36,9%	42	35,3%	6	47,9%	22	36,9%	17	38,3%
	Üldiselt ei ole nõus	71	30,2%	20	17,0%	5	38,6%	24	40,7%	22	48,9%
	Üldse ei ole nõus	19	7,9%	8	6,9%	1	8,0%	8	13,0%	2	3,6%
	RASKE ÕELDA	5	2,1%	2	1,8%			1	1,5%	2	4,4%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Lapse kasvatamisele ei peaks väga palju pühendumat, lapsed kasvavad ise	Olen täielikult nõus	5	1,9%	5	3,8%						
	Üldiselt olen nõus	21	9,0%	16	13,6%	1	5,5%	4	6,1%	1	1,6%
	Üldiselt ei ole nõus	113	47,9%	58	48,8%	5	38,7%	28	46,5%	22	50,1%
	Üldse ei ole nõus	94	39,9%	38	32,1%	7	55,9%	28	45,9%	21	48,3%
	RASKE ÕELDA	3	1,3%	2	1,8%			1	1,5%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Hea lapsevanem tunnistab eksimuste korral lapsele oma vigu	Olen täielikult nõus	82	34,8%	57	48,1%	6	49,6%	10	16,6%	8	19,3%
	Üldiselt olen nõus	122	51,8%	54	45,2%	6	50,4%	37	61,1%	25	57,4%
	Üldiselt ei ole nõus	16	6,9%	7	5,8%			7	11,4%	3	5,8%
	Üldse ei ole nõus	1	,5%							1	2,8%
	RASKE ÕELDA	14	5,9%	1	,8%			7	10,9%	6	14,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

K92. Kas Te olete oma lapsi kunagi füüsiliselt karistanud?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kas Teie isiklikult olete oma poega kunagi füüsiliselt karistanud?	Küllaltki sageli	5	2,3%	1	,6%			4	6,5%	1	1,6%
	Küllaltki harva	73	31,0%	37	31,2%	4	30,7%	25	41,7%	7	15,9%
	Üldse mitte	75	31,9%	42	35,7%	2	17,2%	14	22,9%	17	37,8%
	EI OMA LAPSI	70	29,5%	32	27,3%	7	52,1%	14	23,8%	16	37,1%
	RASKE ÕELDA	13	5,3%	6	5,1%			3	5,1%	3	7,7%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%
Kas Teie isiklikult olete oma tüdrit kunagi füüsiliselt karistanud?	Küllaltki sageli	1	,4%					1	1,7%		
	Küllaltki harva	48	20,4%	28	23,3%	3	26,2%	6	10,2%	11	24,5%
	Üldse mitte	107	45,6%	58	49,0%	4	33,2%	25	42,1%	20	44,7%
	EI OMA LAPSI	72	30,6%	30	25,6%	5	40,6%	25	42,4%	11	25,1%
	RASKE ÕELDA	7	3,0%	2	2,1%			2	3,6%	2	5,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K93. Millist valikut Teie oma lapsele pärast põhikooli eelistaksite?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Millist valikut Teie oma lapsele pärast põhikooli eelistaksite?	Üldhariduslikus keskkoolis	167	71,1%	90	76,2%	10	79,2%	37	61,1%	30	68,8%
	Ametikoolis, mis annab keskhariduse	53	22,7%	22	18,2%	3	20,8%	19	30,9%	11	24,2%
	Ametikoolis, mis ei anna keskharidust	1	,3%					1	1,1%		
	Võiks kohe minna tööle	2	,9%					2	3,6%		
	Muu	4	1,6%	2	2,1%					1	2,8%
	RASKE ÕELDA	8	3,4%	4	3,5%			2	3,2%	2	4,2%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K94. Millist haridust Te oma lapsele soovite?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Millist haridust Te oma lapsele soovite?	Piisab põhiharidusest	4	1,6%	1	,6%			3	4,9%		
	Keskharidus	9	3,8%	5	4,6%			3	5,7%		
	Kutseharidus ilma keskharidusta	4	1,8%	4	3,1%			1	1,1%		
	Kutseharidus, annab keskhariduse	46	19,6%	15	13,0%	2	13,5%	19	30,9%	10	23,6%
	Kõrgharidus	167	71,0%	91	76,7%	11	86,5%	33	55,7%	32	72,3%
	RASKE ÕELDA	5	2,2%	2	2,0%			1	1,7%	2	4,2%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K98. Kuidas Te hindate oma lapse tervislikku seisundit

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kuidas Te hindate oma lapse tervislikku seisundit	Väga hea	63	26,7%	36	30,2%	5	40,6%	10	16,3%	12	27,5%
	Hea	134	56,8%	68	57,6%	5	36,1%	37	62,1%	23	53,0%
	Rahuldav	32	13,7%	10	8,8%	3	23,3%	10	17,2%	9	19,5%
	Halb	7	2,8%	4	3,4%			3	4,4%		
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K99. Milline on Teie hinnang lapse iseloomule ?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Milline on Teie hinnang lapse iseloomule ?	Väga tasakaalukas	34	14,6%	25	21,0%	1	8,0%	3	5,2%	5	11,8%
	Üsna tasakaalukas	152	64,5%	74	62,1%	9	73,8%	38	63,6%	31	69,6%
	Üsna tasakaalustamata	45	19,3%	19	15,6%	2	18,2%	18	29,2%	7	15,7%
	Väga tasakaalustamata	1	,5%					1	2,1%		
	RASKE ÕELDA	3	1,2%	1	1,3%					1	2,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K100. Milline on Teie pere majanduslik olukord?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Milline on Teie pere majanduslik olukord?	Saame lubada peaaegu kõike	5	2,2%	4	3,6%			1	1,7%		
	Elame üsna lähedalt	46	19,6%	29	24,2%	3	20,8%	9	14,9%	6	13,3%
	Enam-vähem tuleme toime	117	49,8%	53	44,8%	7	58,4%	30	50,1%	27	60,5%
	Vaid esmaseid toidu- ja tööstuskaupu	56	24,0%	27	23,2%	3	20,8%	17	27,8%	10	21,9%
	Ei jätku raha isegi toidu jaoks	7	2,9%	3	2,5%			3	5,4%	1	1,6%
	RASKE ÕELDA	3	1,4%	2	1,8%					1	2,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K101. Kas Teil isiklikult on praegusel hetkel mõni pangalaen või liising?

	KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
	Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
			Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Eluaseme laen	77	32,5%	43	36,4%	5	40,9%	16	26,5%	12	28,1%
RASKE ÕELDA/KEELDUS	70	29,8%	26	22,3%	4	35,1%	21	35,1%	18	41,2%
Liising	62	26,2%	42	35,3%			11	18,7%	9	19,3%
Tarbimislaien	40	17,1%	19	16,1%	4	31,3%	11	18,0%	6	14,4%
Mõnelt eraisikult laen	20	8,6%	12	9,9%			2	2,7%	7	15,2%
Õppelaen	16	6,9%	10	8,0%	1	5,5%	4	6,7%	2	4,2%
Kiirlaen, SMS-laen	11	4,8%	3	2,6%	1	7,3%	6	9,6%	2	3,7%
Muu laen	9	3,9%	5	4,6%			4	6,2%		
VASTAJAID KOKKU	235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

*kuna respondent võib anda mitu vastust, võib % summa olla suurem kui 100

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K102. Kas mõni Teie pereliige on praegu töötu?

	KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
	Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
			Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Ei, keegi ei ole	187	79,5%	99	83,3%	8	63,9%	43	72,0%	37	84,1%
Ema või kasuema	18	7,6%	9	7,5%	1	9,9%	5	7,9%	3	7,0%
Isa või kasuisa	17	7,1%	8	6,7%	2	12,8%	4	6,5%	3	7,4%
Mõni leibkonna liige	11	4,8%	3	2,8%	2	13,5%	6	10,6%		
RASKE ÕELDA	7	2,8%	3	2,6%			3	4,6%	1	1,6%
VASTAJAID KOKKU	235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

*kuna respondent võib anda mitu vastust, võib % summa olla suurem kui 100

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K104. Kes Te sellele lapsele olete ?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kes Te sellele lapsele olete ?	Ema	178	75,7%	83	70,3%	8	64,2%	49	82,0%	37	84,7%
	Isa	43	18,4%	30	25,2%	3	25,9%	5	8,7%	5	11,2%
	Kasuisa	6	2,7%	3	2,7%			2	3,6%	1	2,1%
	Vanaema	5	2,3%	1	,9%	1	9,9%	2	3,6%	1	2,0%
	Hooldaja	1	,5%					1	2,1%		
	Keegi teine	1	,5%	1	,9%						
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K107. Kui suur oli Teie leibkonna eelmise kuu neto ühe leibkonnaliikme kohta?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kui suur oli Teie leibkonna eelmise kuu neto ühe leibkonnaliikme kohta?	Kuni 2000 krooni	37	15,8%	16	13,8%	3	22,7%	8	12,7%	10	23,6%
	2001 - 4000 krooni	71	30,2%	32	27,4%	3	23,3%	21	34,2%	15	34,1%
	4001 - 8000 krooni	49	20,6%	27	23,1%	3	23,4%	12	20,3%	6	13,7%
	Üle 8 000 krooni	23	10,0%	18	15,5%			2	3,4%	3	6,9%
	VASTAMATA	55	23,4%	24	20,3%	4	30,6%	18	29,4%	10	21,7%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K108. Lapsevanema Sugu?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Sugu	Mees	52	22,2%	35	29,4%	3	25,9%	7	12,3%	7	15,4%
	Naine	183	77,8%	84	70,6%	9	74,1%	53	87,7%	37	84,6%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K109. Lapsevanema Vanus?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Lapsevanema vanus	kuni 40 aastane	120	51,5%	52	44,7%	8	64,9%	30	50,3%	29	68,0%
	Üle 41 aasta	112	48,5%	65	55,3%	4	35,1%	30	49,7%	14	32,0%
VASTAJAID KOKKU		232	100,0%	117	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	42	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K110. Rahvus

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Rahvus	Eestlane	117	49,9%	116	98,0%	1	8,0%				
	Venelane	108	45,8%	2	2,0%	10	76,7%	56	93,6%	40	89,8%
	Ukrainlane	1	,4%					1	1,7%		
	Valgevenelane	3	1,2%					1	1,5%	2	4,4%
	Muu	6	2,7%			2	15,3%	2	3,2%	3	5,8%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K111. Kodakondsus

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Kodakondsus	Eesti Vabariigi kodanik	192	81,8%	119	100,0%	11	84,0%	39	65,7%	24	54,1%
	Venemaa kodanik	9	3,8%					2	3,6%	7	15,6%
	Mõne teise riigi kodanik	6	2,4%			1	8,0%	2	3,6%	3	5,8%
	Kodakondsuseta isik	28	11,9%			1	8,0%	16	27,0%	11	24,5%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K112. Perekonnaseis

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Perekonnaseis	üksik	6	2,6%	2	1,5%			3	5,8%	1	1,6%
	abielus	139	59,0%	61	51,4%	8	63,9%	36	60,4%	34	76,5%
	vabaabielus	42	18,0%	31	26,0%	2	18,2%	6	9,5%	3	7,7%
	kindel partner	4	1,8%	1	,9%			2	4,2%	1	1,6%
	elame lahus/lahutatud	37	15,6%	20	16,6%	2	17,9%	10	17,0%	5	10,5%
	lesk	7	3,0%	4	3,6%			2	3,2%	1	2,1%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K113. Milline on Teie kooselu oma abikaasa/elukaaslasega?

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Milline on Teie kooselu oma abikaasa/elukaaslasega?	Harmooniline kooselu	48	26,7%	31	33,5%	2	23,1%	7	17,5%	8	21,3%
	Aeg-ajalt on meil raskusi	108	59,8%	50	54,5%	7	68,0%	27	63,8%	25	66,2%
	Meil on palju probleeme	18	9,9%	9	9,6%	1	8,9%	7	16,5%	1	3,3%
	Suhted on väga konfliktised	1	,4%	1	,8%						
	RASKE ÕELDA	6	3,2%	1	1,6%			1	2,2%	3	9,2%
VASTAJAID KOKKU		181	100,0%	92	100,0%	10	100,0%	42	100,0%	37	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010

K114. Lapsevanema haridus

		KÕIK VASTAJAD		Millises koolis							
		Arv	%	eestlased eesti keelses		venelased eesti keelses		venelased venekeelses		venelased eesti keele eriõppega koolis	
				Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Haridus	põhikool	7	3,1%	1	,9%	1	8,0%	4	6,2%	1	3,1%
	ametikool ilma keskharidusta	4	1,7%	1	1,3%			2	3,0%	1	1,6%
	ametikool keskeriharidusega	69	29,5%	32	27,2%	5	43,1%	12	20,2%	20	44,6%
	keskharidus	65	27,7%	34	28,3%	2	18,2%	16	25,9%	14	31,1%
	rakenduslik kõrgharidus	36	15,3%	25	21,5%	1	7,3%	7	11,5%	3	6,3%
	akadeemiline kõrgharidus	54	22,7%	25	20,9%	3	23,4%	20	33,3%	6	13,3%
VASTAJAID KOKKU		235	100,0%	119	100,0%	13	100,0%	60	100,0%	44	100,0%

©EESTI AVATUD ÜHISKONNA INSTITUUT, MÄRTS 2010